

Library

University of Pittsburgh

Darlington Memorial Library

Class.....
Dar
1570

Book.....
I88523

1-1-0

2744

~~all~~

m

di

net

1951

the

One of the earliest
books on the
art of painting
by Aldus

This beautiful new Edition con-
tains the whole of his Pastoral works
Vogt, speaking of his "Lamentatio
de Morte Christi", says, "Omnes
operum Sannasarii Editiones
antiquiores non solum in Ita-
lia exarsa, verum etiam in
Gallia a Rob. Stephano praecipue
et Joh. Grypho typis mandata,
varioribus locis, sunt adume-
randa."

His Portrait on Wood and
various poems upon him,
(cum Elogiis, variis, lat.) will
be found in "Recessus Icones".

The handwriting is extremely faint and illegible. The text appears to be a list or a series of entries, possibly names or titles, written in a cursive script. The ink is very light, making it difficult to discern specific words or characters. The overall appearance is that of a historical document or a manuscript page.

*Mergillina procul quâ Tethyos inspicit vndas,
Audit ab Aëtiacâ munera blanda domo:
Arrectusq; diu modulamine carminis hæsit:
Inde sacro tales fundit ab ore sonos:
Huc ades ô genitrix, illasi virgo pudoris:
Arte pius vates dum tua facta nouat:
Anne iterum arcano compleri viscera motu,
Conceptumq; polo reddere credis onus?
Certè ego mi videor primis irrepere cunis;
Rursus & horrifera mortis obire vicem.
Dum mea sæpe tamè sic mors cantetur, & ortus:
Nec graue sit nasci, nec mihi sæpe mori.*

BASILII ZANCHII.

*Has nassas, hæc lina tibi Syncere sepulto,
Piscator tenui dedicat arte Mycen.
Hos calamos, myrtumq; tibi, viridemq; coronam
Arcadiâ pastor ponit ab arte Lycon.
Has lacrymas, vulsamq; à vertice Mergillina
Cesariem, & vicias spargit & ammineum.
Parthenope patria ipsa tibi de marmore bustum
Condit, & extentis funera temporibus.*

PETRI BEMBI.

*Quid moror? aeterni te suspicit vmbra Maronis,
Et tibi vicinum donat habere locum.*

IOAN.

T V M V L V S.

DA SACRO CINERI FLORES: HIC ILLE
MARONI:
SINCERVS, MVSA PROXIMVS, VT TV-
MVLO.

M. ANT. FLAMINII.

*Quantum Virgilio debebit sylua Maroni,
Et pastor, donec Musa Maronis erit:
Tantum penè tibi debent piscator, & acta,
ACTI, diuino proxime Virgilio.*

ANT. TIBALDEI.

*Virginis intactæ partum, partumq; videbis,
Actia quem docto pectore Musa dedit.
Admirandi ambo: humanae fuit ille saluti
Vtilis; humanis hic fuit ingenijs.*

PETRI GRAVINAE.

*Qui diuina legis Synceri carmina vatis;
Magnaq; virginæ sacra puerperij:
Non hæc humano credas procedere sensu:
Auctori mentem mouit, & ora Deus.
Hunc sibi delegit, quo non cœlestia quisquam
Grandius, aut pleno cultius ore sonet.*

N. NIC. GRVDII.

*Nuper ad Oenotrias actem cùm flecteret arces
Christus, & Euboicæ mœnia Parthenopes.*

IACOBVS SANNAZARIVS EQVE-
STRIS ordinis Poeta:

NEAPOLI natus, atque edu-
catus:

Ob præclarum fœcundi atque felicis ingenij spe-
cimen, repudiato auito gentilitioq; no-
mine, ACTIVS SYNCERVS
appellatus:

FERDINANDI Aragonum Regis Aulæ
familiaris & assiduus:

Quem ipse constanti studio, atque integrâ fide,
exulem Regno pulsum in vltio-
rem Galliam secutus
est:

Latini æquè ac Hetrusci carminis
princeps:

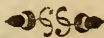
Pari lepore saleque Musis vtrinque
aridentibus:

Sed in primis tamen graui & sacro Poëmate, de
partu Virginis xx. annorum limâ
perpolito cele-
bratus:

Obiit annum agens

LXXII.

Sepultus cum suâ CASSANDRA, summæ virtutis
& eruditionis muliere, iuxta villam Mer-
gillinam, in templo Deiparæ
Virgini ab se de-
dicato.

IACOBVS SANNAZARIVS
EQVES & POETA.

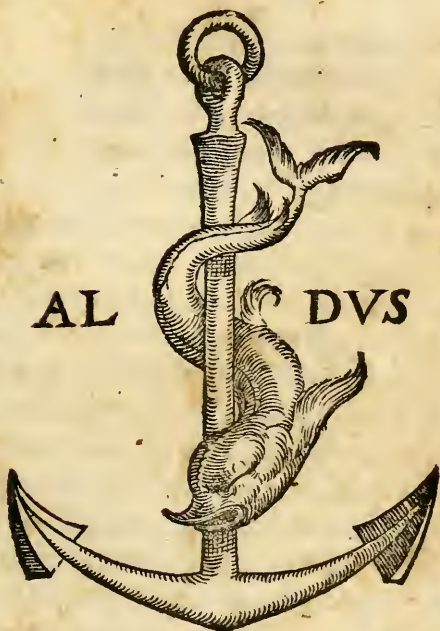

*Aemula suspexit magnum mea Musa Maronem:
Proxima nunc cineres umbra Maronis amat.*

IACOBI SANNAZARII

OPERA OMNIA,

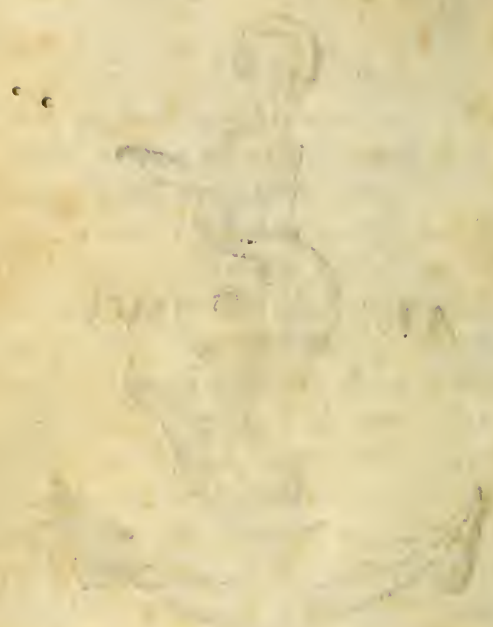
LATINE SCRIPTA.

EX BIBLIOTHECA ALDINA.

VENETIIS. M. D. LXX.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

EXHIBITION OF ARTS AND CRAFTS
WASHINGTON, D. C.

DILECTO FILIO

ACTIO SYNCERO

SANNAZARIO.

LEO PAPA DECIMVS.

DILECTE fili salutem & Apostolicam benedictionem. Cum forte de claris ingeniis ætatis nostræ apud nos uerba fierent, affuere qui cum te, tum opus tuum de partu Virginis diuinis propè laudibus cum admiratione attollerent, atque prædicarent. Quæ res expectata quidem diu nobis (nihil enim non excultum, non elaboratum, non singulari tuo ingenio dignum proficisci à te posse arbitramur) uerum eo nunc carior & iucundior uisa est, tū quod quæ futura expectabamus, accepimus iam facta esse, & quæ superent omnem expectationem, tū quod & si nullo non tempore fuissent acceptissima, hac præcipue tēpestate erunt longe gratiora. Qua quidem, quo doctiores uideantur, ecclesiam stilo iniquo petant, qui exactissima eruditione cōmendent, non desiderentur. dici non potest, cum hæc audiremus, quantū uoluptatis acceperimus, & cum ipsi legemus, accepturi simus: quod persuasimus, diuina factum prouidentia, ut diuina sponsa tot impiis oppuglatorib. laceratoribusq; lacesita talem, tantumq; nacta sit propugnatore,

& cum illi impia facundia abusi frangant in rem
sacram genuinum, tu unus opus edideris, quo re
sacram omnibus (ut dici solet) nervis attollendâ,
excolendamq; procuraueris sancto consilio, eue-
tu feliciore, cum dictitent, qui legere, si rem qua
ramus, nihil nisi Christû, atque eius Sponsam so-
nare, si pietatem, undique religionis enitere stu-
dium, si iudicium nihil ungue signandum relin-
quere, si figuras artisq; conatus, ueterum uatum
nulli cedere, multos anteire. gratulamur itaque
tibi, quod tantum unus praestes, quantum antea
nemo, ecclesiae, quod cum uexetur lancineturq;
ab aliis, à te uno in cælû efferatur, nostro saeculo,
quod fiet tui carminis luce celeberrimum, nobis
denique ipsis, quibus imminente hinc Goliade ar-
mato, hinc Saule a furiis agitato, affuerit pius Da-
uid illum funda à temeritate, hunc lyra à furore
compescens. Hortamur itaque te, iam opus edas,
ut qui dolent, cû illa legunt, quæ aduersus pieta-
tem uenena ficti Christiani euomere, ad tua cõ-
ferant se se, quæ ueluti praesens antidotum sint op-
posituri. Tu ita tibi persuadeas uolumus, nos te &
tua omnia perinde ac nostra complexuros esse,
nec nos, nec hanc sanctam sedem unquam tui uel
affectus uel operæ immemores futuros. Datum
Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Pesca-
toris Die VI. Augusti. M. D. XXI. Pontifi-
catus nostri Anno nono.

B E M B V S.

Per Fauonium De mandato.

DILECTO FILIO

ACTIO SYNCERO

SANNAZARIO.

CLEMENS PAPA VII.

DILECTE fili salutem & Apostolicam benedictionem. Accipimus librum gratisimo munere, quem tu ad nos de Dei, & domini nostri Iesu Christi reb. scriptum misisti, cuius argumentum præclarum, atque nobile cum in te parem ostendat animi pietatem, atque ingenii gloriam, sitq; in eo nomē quoque nostrum ad memoriā eorū qui lecturi sunt, qui quidem innumerabiles futuri sunt in lōga posteritate, immortalitati quasi commendatū, muneris tui magnitudinē hoc magis sentimus, quod quomodo parem referamus gratiam, habere nos non arbitramur. Si enim immortalitas optata, & grata est omnib. qui præsertim animo uegetiore atq; erectiore sint, permagnæ sunt illius partes nobis à te tributæ. Quāquā. n. ea est appetēda maxime, illiq; elaborandum præcipue, quæ post discessum ex hac uita, in illa altera uita felici & sempiterna nos cum Deo ipso collocat, Tamē ne hæc quidem nō libenter adsciscenda, quæ producit ad posteros nostri nominis perpetuitatem. pro qua; qui illā cælestem & diuinam immortalitatē non

planè cognouerunt, maximis sæpe tamen contentionibus, & acerbissimis discriminibus uitã, & caput suum obiecere, quod profecto non fecissent, nisi à natura ipsa admoniti, summum quidam bonum existera coniectati fuissent, cuius in imagine, & simulacro tam multas partes experirentur esse delectationis, & gloriæ. Est enim profecto hæc famæ & laudis ad commemorationem hominum celebritas, imago illius ueræ immortalitatis, quæ eximio dono omnipotētis Dei, uni christiano generi, per dominum nostrum Iesum Christum proposita est, ad quam potissimum aspirare debemus, hanc uero ita charã, iucundamq; ducere, si proborum & prudentium testimonium nobis deferatur, quod quidem in te nobis egregie contigit. Non enim ingenio solum tuo honorati, illustratiq; sumus, sed (quod nobis etiam gratius est) iuditio comprobati, & si enim ingenii gloria concedis nemini, uel omnibus potius præstas, qui in hoc scribendi genere cum laude uersati sunt, tamen cum ipso scriptionis argumento ostendas, qua sis pietate, sapientia, religione præditus, iucundius etiam accepimus testimonium optimi, & religiosissimi uiri, quam studium doctissimi. Quapropter maxtè uirtute, tu quidem, id enim es consecutus: quo nullum maius homini bonum in hac uita existere posse uideatur. maximorum enim donorum, quibus te affecerat Deus, gratia illi (quo ad mortali homini licuit) relata, illud iam summum, & incom

parabile ueræ immortalitatis donum es promeritus, cui deinde iam gratia nulla esse par potest. qui talentum acceptum multiplicatis mercedibus, eidem domino reddidisti à quo acceperas. Ex quo cum fructum quoque non mediocrem tui libri dicatione, ad nominis nostri laudem, ac memoriam redundare uolueris, tantam tibi habemus gratiam, quantam capere grati, & memoris Pontificis tanto deuincta officio mens potest; sicut & re ipsa tibi ostendere parati sumus, & ut experiare etiam adhortamur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris Die V. Augusti. M. D. XXVII. Pontificatus nostri anno tertio.

IA. SADOLETVS.

A iiii

ÆGIDIUS TIT. S.

MATTHÆI S. R. E.

PRESBYTER CARDINALIS

ACTIO SYNCERO

SANNAZARIO S.

IVINVM de Partu Virginis
poema mihi tuo nomine redditū

D cum legissem, uelut attonitus ac
lucis impatiens, statim ad te ne-
scio quid, sed quale ab iis, qui lo-
lio (ut aiunt) uictitant, proficisci potest. Neque
enim de eo posse arbitror quenquam iudicare,
præter eum, qui ad eruditionem tuam proxime
accedat, quiq; (quod fieri uix pōssēt) tui sit quàm
maxime similis. Verum cum absurda quædam
& ἀμυστα scripserim, meæ tamen litteræ (quæ tua
est humanitas) undiq; expetitæ, lectæ, exscriptæ
istic à plerisque omnibus sunt. Cumq; (ut audie-
bam) earum literarum exemplum in tuorum fe-
rè omnium ciuium manibus esset, ecce à te mihi
litteræ redduntur, demissa cælo Ancyliæ mihi uisa
sunt, nullum enim ornandi me locum prætermi-
tis. Nam dum mea probas Neapoli cum admira-
tione legor, & item Romæ, dum rescribis, quo
munere beasti me Syncere, diis hominibusq; in-
uidentibus. Sed ut ad poema redeam, diuina qui-
dem illa omnia, uerum hæctenus ita omni orna-

5
tu caruerunt, ut humanis inferiora, nunc à te ita
omnium musarum muneribus exulta, ut diui-
nis, (si dicere fas sit) uel portiora esse uideantur.
Nam cum à præscripta linea digrederis uelut li-
berum dicendi genus nactus ita ingenii uires
explicas, ut antiquorum nemini sit tibi conce-
dendum. rursus cum ea narras, unde ne trans-
uersum quidem ungem, quod aiunt, quæq; ma-
iores nostri diuinarum rerum scriptores Lati-
nis literis ornari haud posse arbitrabantur, ita
oratione illustras, ut omnium argumenta, cum
Græcorum, tum Latinorum Poetarum, lon-
go post se interuallo relinquunt. Quid enim
immortalis Deus (ut ordiar ab initio) inuoca-
tione elegantius? quid conceptu altius? quid cæ-
lo, terra, inferis rei nouitate obstupescens mi-
rabilius? quid læto Simeone iucundius? quid in-
fantum internitione fæuius? quid deo moriente
horribilius? quid ab Orco redeunte gratius? quid
spolia referente beatius? quid agente in cælum
triumpho te canente felicius? Adde alterius li-
bri Musas certatim diuina carmina modulan-
tes, adde pictum Orbem, adde Specum. De
partu uero quid ipse loquar? cum ea de re de-
inceps uel tacendum, uel tuis duntaxat uerbis
loquendum sit. Prætereo qua oratione Heros
ille tuus è somno excitus, diuinaq; adflatus aura
Deum natum adoret. Nec referam è tertio il-
lustrata puerperia, non diuorum cantus, non
carmina, non pastorum uaticinia, non felicitas

fluuii oracula, non urnā, non columbæ alas argen-
teas, non deniq; Protei uatis miracula recēsebo.

- Non si mihi ferrea centum

Ora sonent, totidemq; arato è gutture lingua

Carminis Aëtiaci laudes percurrere possem.

Verum cum tu solum pietate, non humanarum
laudum cupiditate accensus, tantum studii, labo-
ris, diligentix ad scribendum contuleris, ea tibi
summa laus censeatur, quæ uno omnium ore præ-
dicabitur, tatum esse laudum tuarum cumulum,
ut ne ipsi quidem eloquentix, qua mirabiliter ex-
celsis, locus ad te laudandum relinquatur. Nam
de laboris præmio, ad nos idest mortales, nihil ad-
tinet cogitare. Quid enim tibi tribuere homines
possent, & si omnia simul congefserint, quo tuū
meritum expleretur? Deus ille Deus, cuius nu-
mine adflatus, tam doctum, tam sanctum, tam
pium carmen cecinisti, te digno munere remune-
rabitur. Non quidem Elysiarum aut piorum cam-
pis, insulis ue fortunatorum, quas Lino, Or-
pheo, Musæo, ceterisq; deorum filiis sedes anti-
quitas falso statuit, sed cælo, digna quidem tanta-
rum uigiliarum mercede. Reliquum est, ut tibi
gratias agam, quod Augustini personam inserue-
ris, quæ reliquis tam apte, tantaq; harmonia co-
hæret, quanta Philosophi aiunt in cælo sidera.
proinde recte ad te pertinet Homericum illud.

Ο Δ' ὄλβιος ὄντινα μοῦσαι φίλωνται.

Γλυκερὴ οἱ ἀπὸ σώματος ῥέει αὐδὴ.

PETRVS GRAVINA.

ON sine prouidentia deligunt si
 bi immortales quandoq; ex morta
N libus nōnullos, quorum opera, ad
 uenerandam diuinam dignitatem,
 decentius utantur. hinc nostra
 Christiana ueritas, tot sanctorum uirorum, san-
 ctarumq; uirginum testimonia, ac ministeria in
 sui gloriam agnoscit. an fortuito igitur euenisse
 existimabimus, ut temporibus nostris, nascentis
 diuini celestisq; operis de partu Virginis impri-
 mendi, ac promulgandi curam, Virgo ipsa Dei-
 para, quasi ex destinatu, primariæ feminæ Cas-
 sandræ Marchesiæ, nobilitate, facundia, pudici-
 tia insigni demandauerit: quæ quidem alumna tã
 tum sibi placet docta Neapolis, ut cum Gratiis
 Gratiam, cum Musis Musam esse affirmet. Hac
 itaque ueluti quadam honestissima obstetrice cu-
 rante, diuinus hic noui carminis partus ueterem
 nostram salutem, ac lucem, tanquam renascen-
 tem nobis expectantibus repræsentauit.

ACTII SYNCERI

SANNAZARII

QUADAM EPIGRAMMATA.

Tractabat clypeum Marti placitura Dione :

Sæuaq; feminea sumpserat arma manu .

Pone Dea exclamat petulanti uoce priapus :

Pone : decent istas hæc magis arma manus .

Eiusdem

Dum Venus armatum complectitur obuia Martem :

Distinxit teneram fibula adunci manu .

Sensit , & ante Iouem ridens ait amula Pallas ,

Bella iterum gessit cum Diomede soror .

Eiusdem

Viderat Adriacam medijs Neptunus in undis

Stare urbem , & toto ponere iura mari .

Nunc mihi tarpeias quantumuis Iuppiter arces

Obijce , & illa tui mœnia Martis : ait .

Si pelago tybrim præfers : urbem aspice utranq; :

Illam homines dices , hanc posuisse deos .

Eiusdem

Flebat adhuc marens ceruo Cyparissus adempto :

Cum sua conspexit cortice membra regi .

Delius exclamat , quid nostro silua dolore

Crescis ? tu Daphnem , tu Cyparisson habes .

Eiusdem

Iuppiter infractos iactat dum sæpe gigantas :

Et sibi seruati dat decus omne poli :

Sic est inquit Amor , namq; hoc mugire solebas

7
Tunc quoq; : cum torua fronte iuuenens eras .

Eiusdem

De Veneris nato quæsta est Dycinna Tonanti :

Quod nimis ille puer promptus ad arma foret :

Tum pater adciro , ostendens graue fulmen amori :

Hoc tibi sæue puer spicula frangæ : ait .

Cui lasciuus Amor motis hæc reddidit alis .

Quid si iterum posito fulmine cycnus eris ?

Eiusdem

Spreuerat hirsutas pascentem Pana capellas :

Candida nocturnis quæ Dea fertur equis .

At postquam niuæ conspexit munera lanæ :

Post habuit furuas Endimionis opes .

Ille autem tristi demittens lumina somno :

More hæc : mors : inquit : non mihi sonus erit .

Eiusdem

Effudit longas Tegæa in rupe querelas

Pancaptus forma candida Luna tua :

Cumq; breui calamos cera coniungeret , inquit .

Prædata es sensus tu quoq; canna meos .

Eiusdem .

Excitat obstrictas tumulis Summontius umbras :

Impleat ut sanctæ munus amicitie .

Vtq; prius uiuos : sic & post fata sodales

Observat : tristes & sedet ante rogos .

Nec tantum uiolas cineri : ac bene olentia ponit

Serta : sed & lacrymis irrigat ossa pijs .

Parua loquor . culti reparat monumenta libellis :

Cum possint longam saxa timere diem .

At tu uiuaci quæ fulcis nomina fama :

Poscenti gratas Musa repende uices :
Vt quoniam dulces optat sic uiuere amicos :
Viuar : & in libris sit sacer ille meis .

Eiusdem

Parthenope mihi culta uale : blandissima Syren :

Atque horti ualeant : Hesperidesq; tuæ .

Mergillina uale nostri memor : & mea flentis

Serta cape : heu : domini munera auara tuæ .

Maternæ saluete umbræ : saluete paternæ :

Accipite & uestris thurea dona focis .

Ne ue nega optatos uirgo Sebethias amnis .

Absentiq; tuas det mihi somnus aquas :

Det fesso æstiuas umbras sopor : & leuis aura :

Fluminaq; ipsa suo lene sonent strepitu .

Exilium nam sponde sequor . Fors ipsa fauebit :

Fortibus hæc solita est sæpe & adesse uiris :

Et mihi sunt comites . Musæ : sunt numina uatum :

Et mens læta suis gaudet ab auspicijs .

Blanditurq; animi constans sententia : quamuis

Exilij meritum sit satis ipsa fides .

CLEMENTI SEPTIMO

PONTIFICI MAXIMO

ACTIVS SYNCERVS.

Magne parens, custosq; hominum, cui ius datur uni
 Claudere celestes, & reserare fores.

Occurrent si qua nostris male firma libellis
 Deleat errores æqua litura meos.

Imperijs uenerande tuis submittimus illos,
 Nam sine te recta non licet ire uia.

Ipsè manu, sacrisq; potens Podalyrius herbis
 Vlcera Pæonia nostra leuabis ope.

Quippe mihi toto nullus te præter in orbe
 Triste salutifera leniet arte malum.

Rarus honor, summo se præside posse tueri,
 Rarior à summo præside posse legi.

ACTII SYNCERI

SANNAZARII, NEAPOLITA-

NI, VIRI PATRICII,

DE PARTU VIRGINIS

LIBER PRIMVS.

VIRGINEI partus, magnôq; æ-
quæua parenti

V Progenies, superas celi quæmissa per-
auras

Antiquã generis labē mortalibus ægris

Abluit, obstructiq; uiam pate fecit olympi,
Sit mihi Calicolæ primus labor: Hoc mihi primum
Surgat opus. Vos audiat ab origine causas,
Et tanti seriem (si fas) eoluite facti.

Nec minus ò musæ uatum decus, hic ego uestros
Optarim fontes, uestras nemora ardua rupes:
Quando quidem genus è celo deducitis: & uos
Virginitas, sanctæq; iuuat reuerentia famæ.
Vos igitur, seu cura poli, seu uirginis huius
Tangite honos: monstrate uiam, qua nubila uincam:
Et mecum immensi portas recludite celi.

Magna quidem, magna Aonides, sed debita posco,
Nec uobis ignota: etenim potuistis & antrum
Adspicere, & choreas: nec uos orientia celo
Signa, nec Eoos Reges latuisse putandum est.

Tuq; adeo spes fida hominum, spes fida deorum
Alma parens, quam mille acies, quæq; ætheris alti

Milicia

Militia est, totidem currus, tot signa, tubæq;
 Tot litui comitantur, ouantiq; agmina gyro
 Adglomerant: niues tibi si solennia templis
 Serta damus: si mansuras tibi ponimus aras
 Exciso in scopulo, fluctus unde aurea canos
 Despiciens, celfo se culmine Mergilline
 Adtollit, nautisq; procul uenientibus offert:
 Si laudes de more tuas, si sacra, diemq;
 Ac coetus late insignes, ritusq; dicamus,
 Annua felix colimus dum gaudia partus:
 Tu uatem ignarumq; uia, insuetumq; labori
 Diua mone, & pavidis iam læta adlabere cœptis.

Viderat ætherea superum regnator ab arce,
 Vndiq; collectas uectari in tartara prædas:
 Tisiphonemq; imo conantem cuncta profundo
 Vertere, & immanes stimulantem ad dira sorores;
 Nec iam homini prodesse, alto quod semina celo
 Duceret, aut uarios animum excoluisset ad usus:
 Tantum lethifera poterant contagia culpa.

Tum pectus pater æterno succensus amore,
 Sic secum. Ecquis erit finis? tantis ne parentum
 Prisca luent pœnis seri commissa nepotes?
 Ut quos uicturos semper, superisq; crearam
 Penè pares, tristi patiar succumbere letho,
 Informesq; domos, obscuraq; regna subire?
 Non ita: sed diuum potius reuocentur ad oras,
 Ut decet, & manuum poscunt opera alta mearum:
 Desertosq; foros, uacuiq; sedilia cali
 Aētutum complere parent: legio unde, nefandis
 Acta odijs, trepidas ruit exturbata per auras.

- „ Quumq; caput fuerit, tantorumq; una malorum
 „ Femina principium, lacrymasq;, & funera terris
 „ Intulerit: nunc auxilium ferat ipsa, modumq;
 „ (Quà licet) afflictis imponat femina rebus.
 Hæc ait: & celerem stellata in ueste ministrum,
 Qui castæ diuina ferat mandata puellæ,
 Ad loquitur, facie insignem, & fulgentibus alis.
 „ Te, quem certa uocant magnarum exordia rerum,
 „ Fide uigil, pars militia fortissima nostræ,
 „ Te decet ire, nouumq; in sæcula iungere fœdus:
 „ Nunc animû huc aduerte: atq; hæc sub pectore serua.
 „ Est urbes Phœnicum inter, latèq; fluentem
 „ Iordanem, regio nostris sat cognita sacris,
 „ Iudæam appellant, armisq;, & lege potentem.
 „ Hic claris exorta ac uis, uatumq; ducumq;
 „ Amicum genus, & dignis licet auetæ hymenais,
 „ Pectoris inlæsum Virgo mihi casta pudorem
 „ Seruat adhuc, nullos non seruatura per annos:
 „ (Mirus amor) seniumq; sui uenerata mariti
 „ Exiguus degit thalamis, & paupere tecto,
 „ Digna polo regnare, altoq; effulgere diuum
 „ Concilio, & nostros æternum habitare penates.
 „ Hanc mihi uirginibus iam pridem ex omnibus unam
 „ Delegi, prudensq; animo interiore locaui:
 „ Ut foret, intacta sanctum quæ numen in aluo
 „ Conciperet, ferretq; pios sine semine partus.
 „ Ergo age, nubiuagos molire per æra gressus:
 „ Deueniensq; locum, castas hæc iussus ad aures
 „ Effare: & pulchris cunctantem hortatibus imple:
 „ Quando quidem genus è stygijs mortale tenebris

12 Eripere est animus, sæuosq; arcere labores.

Dixerat: Ille altum zephyris per inane uocatis
 Carpit iter, scindit nebulas, atque aera tranat
 Inna petens: pronusq; leues uix commouet alas.
 Qualis, ubi ex alto notis Mæandria ripis
 Prospexit uada, seu placidi stagna ampla Caystri.
 Præcipitem sese candenti corpore cygnus
 Mittit agens: iamq; implumis: segnisq; uidetur
 Ipse sibi: donec tandem potiatur amatis
 Victor aquis: sic ille auræ, nubesq; secabat.
 Ast ubi palmiferæ tractu stetit altus Idumes:
 Reginam haud humiles uoluentem pectore curas
 Adspicit: Atq; illi ueteres de more Sibyllæ
 In manibus: tum si qua æuo reseranda nepotum
 Fatidici casto cecinerunt pectore uates.
 Ipsam autem securam animi letamq; uideres
 Auctorem sperare suum: Namq; adfore tempus,
 Quo sacer æthereis delapsus spiritus astris
 Incorrupta piæ completeret uiscera matris,
 Audierat. Proh quanta alti reuerentia cæli
 Virgineo in uultu est. oculos deiecta modestos
 Suspirat: matremq; Dei uenientis adorat:
 Felicemq; illam, humana nec lege creatam
 Sæpe uocat: nec dum ipsa suos iam sentit honores:
 Cum subito ex alto iuuenis demissus olympo,
 Purpureos retegite uultus: numenq; professus
 Incessuq; habituq; ingentes explicat alas:
 Ac testis late insuerum diffundit odorem.
 Mox prior hæc. Oculis salue lux debita nostris,
 Iam pridem notum cælo iubar, optima Virgo:

Cui se se tot dona tot explicuere merenti
 Diuitiæ superum : quidquid recti q; , probi q;
 Aeterna de mente fluit : purissima quidquid
 Ad terras summo ueniens sapientia celo
 Fert secum , & plenis exundans gratia riuus .
 Te genitor stabili firmam sibi lege sacrauit ,
 Perpetuos genitor cursus qui dirigit astris :
 Mansuram q; tuo fixit sub pectore sedem .
 Idcirco cœtus inter ueneranda pudicos
 Vna es , quam laeis cali in regionibus olim
 Tot diuum celebrent uoces . proh gaudia terris
 Quanta dabis ? quantis hominum succurrere uotis
 Incipies ? Stupuit confestim exterrita Virgo :
 Demisit q; oculos : totos q; expalluit artus .
 Non secus , ac conchis si quando intenta legendis
 Seu Micone parua , scopulis seu forte Seriphi
 Nuda pedem Virgo , lætæ noua gloria matris ,
 Veliferam aduertit uicina ad litora puppim
 Aduentare , timet : nec iam subducere uestem
 Audet , nec tuto ad socios se reddere cursu :
 Sed trepidans silet , obtutuq; immobilis hæret .
 Illa Arabum merces , & fortunata Canopi
 Dona ferens , nullis bellum mortalibus inferi :
 Sed pelago innocuis arcum nitet armamentis .
 Tum rutilus cali alipotens , cui lactea fandi
 Copia , diuiniq; fluunt è pectore rores
 Ambrosiæ , quibus ille acres mulcere procellas
 Possit , & iratos pelago depellere uentos .
 Exue Dia metus animo , paritura uerendum
 Caluibus numen , sperata q; gaudia terris ,

Aeternamq; datura uenis per secula pacem.
 Hæc ego sydereâ missus tibi nunciûs arce,
 Sublimis celeres uexit quem penna per auras,
 Vaticinor, non insidias, non neçtere fraudes
 Edoctus: longe à nostris fraus exulat oris.
 Quippe tui magnum magna incrementa per orbem
 Ipsa olim parius Virgo, sobolisq; beatæ
 Adspicies. uincet proauos: proauitaq; longo
 Extendit iura imperio: populisq; uocatis
 Ad solium, late ingentes moderabitur urbes:
 Nec sceperi iam finis erit, nec terminus æui.
 Quin iustus paulatim animis pulcherrima surget
 Relligio. Non monstra pijs, sed numina templis
 Placabunt castæ diris sine cædibus aræ.

Dixerat: illa animum sedato pectore firmans,
 Subsistit, & placido breuiter sic ore locuta est.
 Conceptus ne mihi tandem, pariusq; futuros
 Sancte refers? me ne attactus perferre uiriles
 Posse putas? cui uel nitenti matris ab alio
 Protinus inconcussum, & ineluctabile uotum
 Virginitas fuit unâ: nec est, cur soluere amata
 Iura pudicitie cupiam, aut hæc fœdera rumpam.
 Immo istas, quod tu minime iam rere, per aures.
 Excipit interpres, secundam spiritus aluum
 Influet, implebitq; potenti uiscera partu,
 Flammiifero ueniens celo, atq; micantibus astris.
 At tu uirgineum mirata tu mescere uentrem,
 Herebis pauitans: demum formidine pulsa
 Gaudia seruati capies inopina pudoris.
 Ne ut hæc uanâ putes, dictis aut territa nostris

Indubites : feræ dudum concessa senecta
 Dona oculos pone ante tuos : Nam sanguine auito
 Iuncta tibi mulier (sterilis licet illa , graniq;
 Pressa æuo) haud quaquã speratũ hoc tempore pignus
 Fere utero , & felix sexto sub mense laborat .
 Vsq; adeo magno nil non superabile cælo est .

His dictis , Regina oculos ad sydera tollens ,
 Cælestiumq; domos superas , atque aurea tecta ,
 Admit , & tales emisit pectore uoces .
 Iam iam uince fides , uince obsequiosa uoluntas :
 En adsum : accipio uenerans tua iussa , tuumq;
 Dulce sacrum pater omnipotens : nec fallere uestrũ est
 Calicola . nosco crines , nosco ora , manusq; ,
 Verbaq; , & aligerum cæli haud uariantis alũnum .
 Tantum effata , repente noua micuisse penates
 Luce uidet : nitor ecce domum complebat : ibi illa ,
 Ardentum haud paciens radiorum , ignisq; corusca ,
 Extimuit magis . At uenter (mirabile dictu)
 (Non ignota cano) sine ui , sine labe pudoris ,
 Arcano intumuit uerbo . Vigor actus ab alto
 Irradians , Vigor omnipotens , Vigor omnia complens
 Descendit , Deus ille , Deus : totosq; per artus
 Dat se se , miscetq; utero . quo tacta repente
 Viscera contremuere : silet natura , pauetq;
 Adtonitæ similis confusaq; turbine rerum
 Insolito occultas conatur quærere causas .
 Sed longe uires alias , maiorãq; sentit
 Numina . succutitur tellus : laeuumq; sereno
 Intonuit cælo rerum cui summa potestas ,
 Aduentum nati genitor testatus : ut omnes

Audirent late populi, quos maximus ambit
Oceanus, Tethysq; & raucifona Amphitrite.

Hos inter medios cæli, terræq; fragores
Aequatis properans uolucer pulcherrimus alis
(Omnia dum trepidant) discesserat: altaq; nabat
Per loca: cum Virgo celsis in nubibus illum
Alternantem humeros uidet, aëq; immensa secantem
Ventorum spatia, & iam uersicolore per auras
Fulgentem pluma, ac cali conuexa petentem.
Quem denuum tali adspēctans sermone secuta est.

Magne ales, celsi decus ætheris, inuia rerum
Qui penetras, longeq; & nubila linquis, & euros
Anteuolans, læto seu te felicia tractu.

Sidera. quæq; suos uoluuntur signa per orbis
Expectant redeuntem: alii seu certa reposcis.

Crystalli domus, & uitrei plaga lucida regni:
Seu propria uocant supremo te cæta tonanti,

Qua patet in summum regio flammantis olympi,
Teq; amor, & liquidis flagrans alit ignibus aura:

I precor, i nostrum testis defende pudorem.
Nec plura his: Tum uero cæci defleat, & omnes,

Haud mora, sollicito percurrit lumine montes:
Agnatamq; animo, conceptaq; pignora uersat,

Multa putans: serumq; uteri miratur honorem.
Interea manes descendit fama sub imos:

Pallentesq; domos ueris rumoribus implet:
Optatum aduentare diem, quo tristia linqunt

Tartara, & euictis fugiant Acheronta tenebris,
Immanemq; ululatum, & non lætabile murmur

Tergemini canis? aduerso qui carceris antro

Excubat in somnis semper, rictusq; trifauci
 Horrendum, stimulantem famam, sub nocte profunda
 Personat, & morsu uenientes adpetit umbras.
 Tum uero Heroes lætati, animamq; piorum
 Ad calum erectas cœperunt tendere palmas
 Atq; hic insignis funda, citharaq; decorus,
 Insignis scepro senior, per opaca locorum
 Dum graditur, neſcitq; sacros diademate crines:
 Dum legit effœtos Lethæo in gramine flores,
 Quæ tacite labuntur aquæ, nuſq; uolucres
 Ducunt per steriles æterna silentia ramos:
 Adtonita subitò concepit mente furores,
 Diuinamq; animam: & consueto numine plenus,
 Intorquens oculos, uenientia fata recenseſ.

Nascere magne puer: nostros quem soluere nexus,
 Et tantos genitor uoluit perferre labores.
 Magne puer, cui se hæc tandem spolianda reſeruant
 Regna, tot heu miseris hominum ditata ruinis:
 Nascere, uenturum si te mortalibus olim
 Pectore ueridico promissimus: igneus ut nos
 Viribus adflatos cœlestibus ardor agebat.
 Insinuans: si sacra peregrinus, & tua late
 Iussa per immensum fama uulgauimus orbem.
 En ridet pax alma tibi: simul ecce potentes
 Impulsi cœlo, diuſq; autoribus acti,
 Orbe alio properant Reges. Saluete beati
 Aethiopes, hominum sanctum genus, astra secuti:
 Scilicet huc ueſtris adfertis munera regnis.
 Accipe dona puer: tuq; ò sanctissima mater
 Sume animos: iam te populiq; ducemq; frequentant.

Litore ab extremo, & odoriferis Nabathæis.
 Ille autem aurata fulgens in ueste sacerdos
 Iam canus, iam maturo uenerabilis æuo,
 Quid sibi uult? sacras puerum qui sistit ad aras,
 Sic uenerans? latoq; inspectans æthera uultu?
 Seq; dehinc facili clausurum lumina factu,
 Exclamat: quòd speratum per sæcula munus,
 Promissamq; diu pacem, certamq; salutem
 Terrarum, exorta liceat sibi luce tueri
 Optanti, seniumq; ideo, parcasq; trahenti.
 Sed quid ego heu dira conspersos cade penates
 Infantum, & subito currentes sanguine riuos
 Adspicio? tristiq; meas uagitus ad aures
 Ferur? io scelus est, partus iugulare recentes.
 Crudelis; quid agis? nihil hi meruere: neq; illum,
 Quem petis, insano dabitur tibi perdere ferro.
 Nunc nunc ò matres scelerata abscedite terra,
 Dum licet, inq; sinu pueros adcondite uestros:
 Nam ferus hostis adest. propera iam regia uirgo,
 Inq; Paretomias transfer tua pignora terras:
 Admouet hoc magnum genitor qui temperat orbem.
 Tuta domus, tutiq; illic tibi Dia recessus.
 Verum ubi bis senas hyemes, bis senaq; nati
 Solstitia; & tantos superaueris anxia casus:
 Ingentes imò duces de pectore questus,
 Aureaq; assiduis pulsabis sydera uotis.
 Nam puerum, quamuis per compita sæpe uocatum,
 Sæpe expectatum consuetæ ad gaudia mensæ,
 Perquires nequicquam amens: nec cara petentem
 Oscula; nec sera redeuntem nocte uidebis.

Tresq; illum totos merenti pectore soles,
 Et totidem trepidas somni sine munere noctes
 Omnia lustrantes, questu omnia confundentes
 Flebitis indigno perculsi corda dolore
 Tuq; , senexq; tuus. Quarto sed lucifer oritur
 Purpureos tremulo cum tollet ab æquore uultus
 Inuentum dabit, & quærentibus offeret ultero.
 O quas tunc lacrymas, o quæ tunc oscula mater,
 Quot dabis amplexus, misto inter gaudia fletu?
 Cum natum ante aras patris, & delubra sedentem,
 Mulcentemq; senes dictis, animosq; trahentem
 Ad spicies gauisa, ipso admirante senatu
 Primitias pueri ingentes, nec inane sagacis
 Pectoris indicium, nataq; ad grandia mentis.
 Tu uero quid in arma ruis scelerata inuentus?
 Quid galeas, ensesq; uirum & fulgentia cerno
 Agrina? scutatasq; procul sub nocte cohortes
 Obscura, & crebris radiantes ignibus hastas?
 Tot ne unum telis petitur caput? heu furor, heu mens
 Cæca hominum, semperq; odijs adcincta nefandis.
 Iamq; oleas, montemq; sacrum, circumq; supraq;
 Cinxere, & longa lucum obsedere corona.
 Quò feror? ecce trahunt manibus post terga reuinctis
 Infontem; modo quem latas mira illa per urbes
 Edentem, patrisq; palam præcepta docentem
 Attoniti stupuere, illum regemq; Deumq;
 Humanamq; ducem uitæ, fontemq; salutis
 Haud ueriti populo circum plaudente fateri.
 Heu facinus: mortem ne etiam, & crudele minantur
 Supplicium? sæuos stringunt in uulnera fasces,

Horrentesq; parant paliuro intexere dumos,
 Tormenti genus: & capiti premere inde coronam
 Vulnificam, Viden, alternos ut arundinis ictus
 Incutiunt? geminantq; truci conuicia lingua?
 Parte alia ingentes uideo de stirpibus imis
 Euerti palmas, altas ad sidera palmas,
 Infelix opus: unde hominum lux illa, decorq;
 Pendeat: Ah trepidis dirum, & miserabile terris,
 Cum patri aethereo moriens liuentia pandet
 Brachia, turpatosq; atra de morte capillos,
 Oraq;, demissosq; oculos, frontemq; cruore
 Iam madidam, & lato patefactum pectus hiatus.
 At mater, non iam mater, sed flentis, & orbe
 Infelix simulacrum, agra, ac sine uiribus umbra,
 Ante crucem demissa genas, effusa capillum
 Stat lacrymans, tristiq; irrorat pectora fletu.
 Ac si iam comperta mihi licet ore profari
 Omnia: defessi spectans morientia nati
 Lumina, crudeles terras, crudelia dicit
 Sidera: crudelem se se quod talia cernat
 Vulnura, sepe uocat, tum luctifono ululata
 Cuncta replens, singultanti sic incipit ore
 Incipit, & duro figit simul oscula ligno
 Exclamans. Quis me miseram, quis culmine tanto
 Deiectam subitus inuoluit Nate procellis?
 Nate patris uires, sanguis meus, unde repente
 Hæc fera tempestas? quis te mihi fluctus ademit
 Quæ manus indignos fœdauit sanguine uultus?
 Cui tantum in superos licuit? bella impia celo
 Quis parat? hunc ego te post tot male tuta labores

Postq; tot infelix elapsæ incommoda uitæ
 Adspicid? tu ne illa tuæ lux unica matris?
 Tu ne animæ pax, & requies, spesq; ultima nostra
 Sic raperis? sic me solam, exanimemq; relinquis?
 O dolor: extincto iam te pro fratre sorores.
 Pro natis toties exorauere parentes:
 Ast ego pro nato, pro te dominoq; deoq;
 Quem misera exorem? quo tristia pectora uertam?
 Cui querar? ò tandem diræ me per dite dextræ:
 Me potius (si qua est pietas) immanibus armis
 Obruite; in me omnes effundite pectoris iras,
 Vel tu (si tanti est hominum genus) eripe matrem,
 Quæ rogat, & Stygias tecum duc nate sub umbras.
 Ipsa ego te per dura locorum, inamœnaq; uiuis
 Regna sequar: liceat rumpentem cernere portas
 Aeratas: liceat pulchro sudore madentem
 Euersorem Erebi materna abstergere dextra.
 Hos illa, plures fundet de pectore questus.
 Quod scelus Eois ut primum cernet ab undis
 Sol: indignantes retro conuertere currus
 Optabit, frustra q; suis luctatus habenis,
 Quod poterit tandem, auratos ferrugine crines
 Inficiet, mœstamq; diu sine lumine frontem
 Ostendet terris: ut qui iam ploret ademptum
 Authorem, regemq; suum: quin ipsa nigranti
 Fratris ab ore timens, & tanto concita casu
 Cynthia, cæruleo uultus obnubet amictu,
 Auertetq; oculos, lacrymasq; effundet inanes!
 At contra horrisono tellus concussa tremore,
 Cum gemitu fremet: & ruptis exata sepulchris

Emitter simulacra. Quid, o, quid abire paratis
 Illustres animæ? non omnibus hæc data rerum
 Conditio: paucis remeare ad lumina vitæ
 Concessum. Sed tempus erit, cum Martia rauco
 Mugitu cælum quatiet turba: cumq; repente
 Corpora per terras omnes late omnia surgent.
 Nunc autem sat Tartarei si claustra tyranni
 Effringat Rex ille: & caligantia pandat
 Atria: diffugiant immisso lumine diræ
 Eumenidum facies iactis in terga colubris.
 Quas atro uix in limo Phlegethonis adustum
 Accipiat nemus, & fumanti condant in ulua:
 Tum uariæ pestes, & monstra horrenda Ditis
 Ima petant: trepidant Briareia, turba, Cerastræ,
 Semiferumq; genus Centauri, & Gorgones atræ,
 Scyllæq;, Sphingesq;, ardentisq; ora Chimera.
 Atq; Hydræ, atq; Canes, & terribiles Harpyia.
 Ipse catenato fessus per tartara collo
 Ducetur * Pluton: tristi quem murmure circum
 Inferni fractis mærebunt cornibus amnes.
 At nos uirginea præcincti tempora lauru,
 Signa per extentos, cæli uictricia campos
 Tollemus, latoq; ducem clamore sequemur.
 Victor io, bellator io, tu regna profunda,
 Tu manes, Erebumq;, potestatesq; coerces
 Aerias, lethumq; tuo sub numine torques.
 Ille alto temone sedens, leuibusq; quadrigis
 Lora dabit, uolucresq; reget placido ore iugales,
 Non iam cornipedum ductos de semine equorum,
 Nec qui consuetas carpant præsepibus herbas.

DE PARTV VIRG.

Primus enim ualido subnixus eburnea collo
 Fert iuga formosi pecoris custodia Taurus;
 Stellatus minio Taurus: cui cornua fronti
 Aurea, & auratis horrent palearia setis:
 Perq; pedes bifidæ radiant noua sydera gemmæ.
 Torua boui facies; sed qua non altera celo
 Dignior, imbriferum quæ cornibus inchoet annum,
 Nec quæ tam claris mugitibus astra laceffat.

Et iuxta nemorum terror, rexq; ipse ferarum
 Magnanimus nitet ore Leo: quem fusa per armos
 Conuestit iuba: pectoribus generosa superbit
 Maiestas: non iam ut cædes, aut prælia seuis
 Adpetat (innocuis armantur dentibus ora:
 Grataq; tranquillo rideat clementia uultu)
 Sed celo ut spatietur, & alta ad sydera tendat.
 Hos post insequitur pulchros pennata per artus
 Alituum Regina: sacra cui uertice plumæ
 Adsurgunt: flauoq; caput diademate fulges.
 Ipsa, ingens alis, ingentis fulminis instar
 Supra hominum tecta, ac montes, supraq; uolucres
 Fertur: & obstantes cursu petit obuia nubes.

Vltimus humana sociat ceruice laborem
 Alatus tergo Iuuenis: cui luthea leuo
 Ex humero chlamys Eois inspersa lapillis
 Pendet: eam uariant centum longo ordine reges,
 Antiquum genus, & Solymæ primordia gentis,
 Ostro intertexti: ueros cognoscere uultus
 Est illic: ueros montes, & flumina credas:
 Et uera extremo babylon nitet aurea limbo
 Tali sidereas curru subuectus in auras

Indutos referens spolijs pallentibus axes,
 Perueniet: recto qua panditur orbita tractu
 Laetea, & ad sedes ducit candentis olympi,
 Illic auratae muros mirabimur urbis,
 Auratasq; domos, & gemmea tecta, uiasq;
 Stelliferas, uitreosq; altis cum montibus amnes.
 Atque ibi, seu magni celsum penetrare tonantis,
 Siue alios habitare lares, ac tecta minorum
 Caelicolum dabitur, stellas numerare licebit:
 Surgentemq; diem pariter, pariterq; cadentem
 Sub pedibus spectare, & longos ducere soles:
 Longaq; uenturis protendere nomina seclis.

Hæc ubi dicta: patres plausu exceperunt frequentes
 Fatidicum uatem; sublatumq; aggere ripæ
 Attollunt humeris, lætumq; per auia ducunt.
 Intremuere Erebi sedes, obscuraq; Ditis
 Limina. suspirans imo de corde Megæra
 Dat gemitum, & toruas spectat sine mente sorores.
 Tum caudâ exululans sub uentre recondidit atram
 Cerberus, & fontes latratu terruit umbras:
 Commotisq; niger Cocytus inhorruit antris:
 Et uaga Sisyphijs hæserunt saxa lacertis.

LIBER SECVNDVS.

EGINA ut subitos imo sub pectore
re motus

R Sensit, & adflatu diuini numinis au-
cta est:

Haud mora, digressu uolucris suspen-
sa ministri,

Exurgit; montesq; procul contendit in altos
Festiuans. ea cura animo uel prima recursat:
Matronam defessam æuo, cui nulla fuissent
Dona ueri (mirum dictu) iam seignibus annis
Fœcundam, sextiq; grauem sub pondere mensis
Protinus adfari, uocemq; audire loquentis,
Et spectare oculis sterili data pignora matri.
Ergo adcinctâ uia, nullos studiosa paratus
Induitur, nullo disponit pectora cultu:
Tantum albo crines iniectu uestis inumbrans,
Qualis stella nitet, tardam quæ circuit Arcton
Hyberna sub nocte: aut matutina resurgens
Aurora: aut ubi iam Oceano Sol aureus exit.
Quiq; pedes mouet, hac casiam terra alma ministrat,
Pubentesq; rosas, nec iam mœstos hiacynthos,
Narcissumq;, crocumq;, & quidquid purpureum uer
Spirat hians, quidquid florum per gramina passim
Subgerit, immiscens uarios natura colores.
Parte alia celeres sistunt uaga flumina cursus:
Exultant uallesq; caue, collesq; supini:
Et circumstantes submitunt culmina pinus:
Crebraq; palmiferis erumpunt germina siluis.

Omnia

Omnia lætatur . cessant Euriq; , Noti q; :
 Cessat atrox Boreas . tantum per florea rura
 Regna tenent Zephyri : cælumq; tepentibus auris
 Mulcent , quaq; datur , gradientem uoce salutant .
 Ut uentum ad se des , uultu longæua uerendo
 Occurrit coniux iusti senis : atq; repente
 Plena deo , subitoq; uteri concussa tumultu ,
 Excipit amplexu uenientem , ac talibus infit .

O decus , o laudis mulier dux præuia nostræ ,
 Cælitibus sola humanum quæ digna reperta es
 Conciliare genus , cætusq; ad tollere ad astra
 Feminæ : gremium cuius diuinus obumbrat
 Palmes , inexhaustis terras qui compleat uuis :
 Quis me , quis tanto superum dignatur honore ?
 Tu ne procul uisura humiles Regina penates
 Venisti ? tu ne illa mei pulcherrima regis
 Mater ades ? uiden , ut nostra puer excitus aluo ,
 Cum mihi uix primas uocis sonus ambiat aures ,
 Iam salit , & dominum ceu præcursum adorat .
 Felix Virgo animi , felix , cui tanta mereri
 Credulitas dedit una . in te nam plena uidebis
 Omnia , quæ magni uerax tibi dixit olympi
 Aliger , arcano delapsus ab æthere cursu .

Illam sub hæc . Miranda alii quis facta Tonantis
 O mater , meritas cælo quæ tollere laudes
 Vox queat ? exultant dulci mea pectora motu
 Auctori tantorum operum : qui me ima tenentem ,
 Indignamq; humilem q; suis respexit ab astris .
 Munere quo gentes felix ecce una per omne
 Iam dicar nec uana fides : ingentia quando

Ipse mihi ingenti cumulant munera dextra
 Omnipotens, sanctumq; eius per secula nomen,
 Et quæ per magnas clementia didicit terras
 Exundat; qua passim omnes sua iussa uerentes
 Vsq; fouens, nullo neglectos deserit æuo.
 Tum forem exertans humerum, dextramq; coruscã,
 Insanos longe fastus, mentesq; superbas
 Dispulit, afflixitq; super: solioq; potentes.
 Deturbans dedit in præceps, & ad ima repressit:
 Extollensq; humiles, aliena in sede locauit:
 Pauperiemq; famemq; fugans, impleuit egenos
 Diuitijs: uacuos contra, nudosq; reliquit,
 Qui nullas opibus metas posuere parandis.
 Postremo sobolem (neq; enim dare maius habebat)
 Aeternam genitor sobolem, sæclisq; priorem
 Omnibus, æqualemq; sibi, de sanguine fidi
 Suscepit pueri (tantis quod honoribus unum
 Deerae adhuc) non ille animi, morumq; suorum
 Oblitus. quippe id meditans promiserat olim
 Sacrificis proauorum atauis, stirpiq; neporum.

Hæc uirgo. At senior, nullus cui uocis ademptæ
 Vsus erat, supplex nunc gressum obseruat euntis,
 Virgineosq; pedes, tactaq; dat oscula terræ:
 Nunc lætus tollit duplices ad sydera palmas:
 Quoq; potest, solo testatur gaudia nutu:
 Ostenditq; manu uatam tot scripta priorum:
 Quæ quis agente deo, quodam, dum uita manebat,
 Edidit, & populis liquit celebranda futuris:
 Saliret effusum tacitis de nubibus imbrem
 Lanigerum in tergo: germenq; è stirpe uerustæ

Arboris exurgens : incombustumq; sonoro
 Igne rubum : & priscus stellam de patribus ortam.
 Quæ dum cuncta graui uenturi haud inscia uisu
 Percurrit regens : alto cum corde uoluat
 Conceptus uirgo insolitos , & ab æthere lapsam
 Progeniem , pluuiæ in morem , quæ uellere molli
 Excepta , haud ullos sonitus , nec murmura reddit .
 Seq; Rubum , Virgamq; alto se deniq; missam
 Sidus grande mari prorsum agno scitq; , uidetq; .
 Non tamen ausa loqui , tanto aut se dicere dignam
 Munere : sed tacito affectu tibi maxime diuum
 Grates rector agit , mentemq; ad sidera tolli .

Etiam luna cauum ter luce repleuerat orbem ,
 Ter solitas de more intrarat cæca latebras :
 Cum Virgo in patriam reditum parat , omnia quando
 Certa uidet , subeunt dilectæ grata parentis
 Adloquia : adsuetæq; pijs sermonibus ædes :
 Quæq; salutantis uoces , ac uerba ministri
 Audiit , & primos excepit cella uolatus :
 Cella choris superum lustrata , & cognita celo .
 Ergo iter inceptum caris digressa propinquis
 Adcelerat : relegitq; uiam per nota locorum .
 Nec mora , nec requies usquam : nec lumina flectit,
 Cælicolum quamuis sacro circumdata cœtu ,
 Donec ad optatum peruenit sedula limen .
 Atq; ibi , cum consueta suo cum pectore uersat
 Gaudia , paulatim maturi tempora uentris
 Aduentare uidet . scires iam numen in illa
 Grande regi : nullos adeo sentire dolores
 Dat superum genitor , nullaq; ex parte grauari .

DE PARTV VIRG.

Interea terra parta iam pace, mariq;
 Augustus pater ætatis bella impia portis
 Clauserat, & validis arctarat uincta catenis:
 Dumq; suas regnator opes, uiresq; potentis
 Imperij, exhaustasq; armis ciuilibus urbes
 Nosse cupit; magnum censeret iusserat orbem,
 Describi populos late, numerumq; referri
 Cunctorum ad se se capitum, quæ maxima tellus
 Sustinet, & rapido complectitur æquore Nereus.
 Ergo omnes lex una mouet. sua nomina mittunt.
 Qui montes Aurora tuos, regna illa feracis
 Armeniæ, qui conualles, atque alta Niphata
 Saxa tenent, longe pictis gens nota pharetris,
 Gens fines lustrare suos non segnis, & arcu,
 Quà uagus Euphrates, quà deuius exit Araxes,
 Felices tractus, & late munere diuùm
 Concessos defendere agros bene olentis amomi.
 Censetur Tauri passim, censetur Amani
 Incola: prædatorq; Cilix: & Isaurica quisquis
 Rura domat: quicumq; tuas Pamphylis siluas:
 Quiq; Lycaoniam, felicia iugera: quiq;
 Flauentem curuis Liciam perrumpit aratri.
 Iam clari bello Leleges, populiq; propinqui
 Iussa obeunt: gens quæq; suo dat nomina ritu.
 Qui Ceramò, bimarem; Gnidon: quiq; alta tuenitur
 Mœnia, dispositis ubi circum septa columnis
 Tollit se niuei moles operosa sepulchri,
 Barbara quam rapto posuit regina marito.
 Et quos Mæandri toties ludente recurso
 Vnda rigat, rigat ipse suo mox amne Cayster,

Herboso niueos dum margine pascit olores .
 Quosq; metalliferis ueniens Pactolus ab antris
 Circuit : & ruzila non parcior Hermus arena .
 Misorum manus omnis : Apollineaq; Celena :
 Idaq; , Rhœtæaq; arces , celebrataq; musis
 Pergama , Sigæumq; iugum , Priameia quondam
 Regna armis , ducibusq; , ducum nunc nota sepulchris .
 Quæ nauta , angustum dum præterit Hellepontum ,
 Ostendens socijs : hoc inquit litore flentes
 Nereides steterant , passis cum mœsta capillis .
 Ipsa suum de more Thetis clamaret Achillem .
 His & Bythinæ classes , & Pontica late
 Ad cedit regio . paret scopulosa Carambis :
 Parendi studio feruet simul alta Sinope :
 Feruet Halys : quiq; immensis procul amnibus auetus
 Cappadocum medios populos discriminat Iris :
 Thermodoönq; ; Halibesq; : ad tritaq; saxa Prome-
 Præterea quæ se Thracum Mauortia tellus (theo.
 Pandit , & algentem Rhodope procurrat in Aemum :
 Quæ Macedum per saxa ruit torrentibus undis
 Axius , umbrosaq; tegunt Halyachmona ripæ :
 Quæq; iacet diris omen Pharsalia bellis ,
 Et bis Romana ferale clade Philippi ,
 Conueniunt populi certatim , & iussa facessunt .
 Vos etiam uestros his adiunxistis alumnos
 Vicinæ passim uacuis iam mœnibus urbes ,
 Antiquæ Graiorum urbes , gens optima morum
 Formatrix , clara ingenijs , & fortibus ausis :
 Seu quæ litoreos tractus , montesq; tenetis :
 Seu quæ per medias dispersæ exurgitis undas .

Tum latus Epiri, qua formidabile nautis
 Adtollunt summo caput Acroceraunia caelo,
 Urget opus iamq; Alcinoi dat Regia censum:
 Illyricæq; manus: impacatiq; Liburni:
 Litora; Ionio passim pulsata profundo.
 Nec tu, cui late imperium terræq;, marisq;
 Bellatrix peperit uirtus, & martius ardor,
 Non populo, non ipsa tuas terra inclyta gentes
 Describis, terra una armis, & foeta triumphis,
 Vna uiris longe pollens, atque æmula caelo:
 Nubiferæ quam præruptis anfractibus alpes
 Præcingunt, mediamq; pater secat Apenninus,
 Et geminunt rapido fluctu circumtonat æquor.
 De scripsere suos (quamuis non axe sub uno)
 Hinc Renuis pater indigenas, hinc latior undis
 Danubius: qui siluarum per uastat uolucus,
 Pascere non populos, non lambere desinit urbes,
 Donec ad optatam rapido uenit agmine Peucen.
 Quin & proceras scrutatur Gallia siluas,
 Gallia Casareis Latio dignata triumphis:
 Quã Rhodanus, quã findit Arar, quã permeat ingens
 Sequana, piscosôq; interluit amne Garumna.
 Tum quas piniferis gentes prærupta Pyrene
 Rupibus, Herculeas prospectat ad usq; columnas,
 Cogit Anas, cogit ripa formosus utraque
 Duria, & albenti Bætis præcinctus oliua,
 Auratamq; Tagus uoluens sub gurgite arenam,
 Quiq; suo terras insignit nomine Iberus.
 Parte alia uastas circumuocat Africa uires:
 Getuli, Mauri; duces rimantur opaci

Atlantis nemora, & dispersa mapalia siluis.
 Scribitur & uacuis ut quisq; inuentus arenis
 Seu pastor, seu subcinctis uenator in armis
 Obseruans saeuos latebrosa ad resquam leones.
 Massylum quicumq; domos, quicumq; repostos
 Hesperidum lucos, munitaq; montibus arua
 Incolit, ramis natiuum decutit aurum:
 Et qui uertentes immania saxa iuuenkos
 Flectit arans; quã deuictæ Carthaginis arces
 Procubuerè, iacentq; in fausto in litore turres
 Euerse. Quantum illa metus, quantum illa laborum
 Vrbs dedit insultans Latio, & Laurentibus aruis?
 Nunc passim uix relliquias, uix nomina seruans,
 Obruitur proprijs non agnoscenda ruinis.
 Et querimur genus infelix humana labare
 Membra æuo cum regna palam moriantur, & urbes.
 Iamq; Macas idem ardor habet; uenere uolentes
 Barcæi: uenere suis Nasamones ab aruis:
 Nauifragas qui per Syrtes, infidaq; circum
 Litora, mœrentum spolijs onerantur, & altos
 Insiliunt nudi cumulos extantis arenæ,
 Inq; suas uertunt aliena pericula prædas.
 Postremo Psili, Garamanticaq; arua tenentes:
 Quiq; Cyrenæas suspendunt uomere glebas,
 Laudatasq; legunt succis præstantibus herbas.
 Quiq; Iouis palmeta, Hasbytarumq; recessus:
 Marmaricas qui late oras: qui pascua seruant
 Aegypti, Meroesq;, sacer quos Nilus inundat,
 Nilus ab æthereo ducens cunabula celo.

Nec minus & casta senior cum Virgine custos

Ibat, ut in patria nomen de more, genusq;
 Ederet, & iussum non segnis penderet aurum.
 Ille domum antiquam, & regnata parentibus arua
 Inuisens, secum proavos ex ordine reges,
 Claraq; facta ducum, pulchramq; ab origine gentem
 Mente recensabat tacita. numerumq; suorum,
 Quamuis tunc pauper, quamuis incognitus ipsis
 Agnatis, longe adueniens explere parabat.
 Iam fines Galilæa tuos emensus, & imas
 Carmeli ualles, quæq; altus uertice opacat
 Rura Thabor, sparsamq; iugis Samaritida terram
 Palmiferis; Solymas à læua liquerat arces:
 Cum simul è tumulo muros, ac tecta domorum
 Prospexit, patriæq; agnouit mœnia terræ.
 Continuo lacrymis urbem ueneratur obortis:
 Intenditq; manus, & ab imo pectore facit.
 Bethlemæ turres, & non obscurâ meorum
 Regna patrum, magniq; olim saluete penates:
 Tuq; ò terra parens regum, uisurâq; regem,
 Cui sol, & gemini famulantur cardinis axes,
 Salue iterum. te uana Iouis cunabula Crete
 Horrescēt, ponetq; suos temeraria fastus:
 Mœnia te Dirçæa tremēt: ipsamq; pudebit
 Ortygiam geminos Latonæ extollere paruos.
 Parua loquor: pronò ueniet diademate supplex
 Illa potens rerum, terrarumq; inclytæ Roma:
 Et septemgeminos submitter ad oscula montes.
 Dixit, & extrema mouit uestigia uoce:
 Maturatq; uiam senior: tardumq; fatigat
 Vectorem: & uisas gressum molitur ad oras.

Et iam prona dies fluctis urgebat Iberos,
 Purpureas pelago nubes aurumq; relinquens.
 Ecce autem magnis plenam conuentibus urbem
 Protinus, ut uenere; extremo è limine portæ
 Adspiciunt. Mistum confluxerat undiq; uulgus,
 Turba ingens. Credas longinquo ex æquore uectas
 Ad merces properasse: aut deuastantibus arua
 Hostibus, in tutum trepidos fugisse colonos.
 Cernere erat, perq; anfractus, perq; acta uiarum,
 Cuncta repleffe uiros, confusoq; ordine matres:
 Permistos pecori agricolas: hos iungere plaustra:
 Hos intendere uela: alios discumbere apertis
 Porticibus: resono compleri cuncta tumultu:
 Accensus uarijs lucere in partibus ignes.
 Quæ pater admirans, tacito dum singula uisu
 Percurrit, circumq; domos, & limina lustrat,
 Nec superesse locum tecto uidet: ibimus, inquit,
 Quò deus, & quò sancta uocant oracula patrum.
 Est specus haud ingens parua sub mœnibus urbis,
 Incertum, manibus ne hominum, genio ne potentis
 Naturæ formatus, ut hæc spectacula terris
 Præberet, tantosq; diu seruatus in usus,
 Hospitio calum acciperet, cui plurima dorso
 Incumbit rupes pendentibus undique, saxis
 Aspera: & exesæ cingunt latera ardua cantes:
 Defunctis operum domus haud ingrata colonis.
 Huc heros tandem superata ambage uiarum
 Sic monitus, ducente deo. cum contuge sancta
 Deuenit, multaq; senex se nocte recepit.
 Ac primum siccis ramalibus excitat ignem:

Stramineoq; toro comitem locat : ægra cubantis
 Membra super uestem inuoluens : mox adligat ipsos
 Permulcens , iam non duros , iam sponte sequentes
 Quadrupedes : ut forte aderat fœnile saligna
 Subfulcum crate , & palmarum uimine textum .

Nunc age , Castalijs quæ nūquam audita sub antris,
 Musarum ue choris celebrata , aut cognita Phœbo,
 Expediam : uos secretos per deuia calles
 Calicolæ , uos (si merui) monstrate recessus
 Intactos : uentum ad cunas , & gaudia celi,
 Mirandosq; ortus , & tecta sonantia sacro
 Vagitu : stat ferre pedem . quæ nulla priorum
 Obuia sint oculis uatum uestigia . nostris .

Tempus erat , quo nox tardis inuicta quadrigis
 Nondum stelliferi mediam peruenit olympi
 Ad metam , & tacito scintillant sidera motu :
 Cum siluæq; , urbesq; silent : cum fessa labore
 Accipiunt placidos mortalia pectora somnos :
 Non fera , non uolucris , non picto corpore serpens
 Dat sonitum . iamq; in cineres confederat ignis
 Vltimus : & sera perfusus membra quiete
 Scruposo senior caput adclinauerat antro .
 Ecce autem nitor ex alto nouus emicat , omnemq;
 Exuperat ueniens atræ caliginis umbram :
 Auditiq; chori superum , & caelestia curuas
 Agmina pulsantum citharas , ac uoce canentum .
 Agnouit sonitum , partusq; instare propinquos
 Haud dubijs Virgo sensit latissima signis .
 Protinus erigitur stratis , caloq; nitentes
 Adtollit uenerans oculos , ac talia fatur .

Omnipotens genitor, magno qui sidera natus
 Aeriosq; regis tractus, terrasq; fretumq;
 Ecquid adest tempus, quo se sine labe serenam
 Efferat in lucem soboles tua? quo mihi tellus
 Rideat, & teneris depingat floribus arua?
 En tibi maturos fructus, en reddimus ingens
 Deposuit: tu nequa pio iactura pudori
 Obrepat, summo defende, & consule Caelo.
 Ergo ego te gremio reptantem, & nota petentem
 Vbera care puer, molli studiosa fovebo
 Amplexu: tu blanda tuæ dabis oscula matri
 Adridens: colloq; manum, & puerilia nectes
 Brachia: & optatam capies per membra quietem.

Sic memorat, fruiturq; deo, comitumq; micanti
 Agmine diuinisq; animum concentibus explet.
 Atque olli interea reuoluto sidere felix
 Hora propinquabat. Quis me rapit? accipe uatem
 Diua tuum, rege diua tuum. feror arduus altas
 In nubes: uideo totum descendere calum
 Spectandi excitum studio. Da pandere factum
 Mirum, indictum, insuetum, ingens. absistite curæ
 Degeneres, dum sacra cano. Iam lata laborum,
 Iam non tacta metu, sacri regina futuri
 Stabat adhuc, nihil ipsa suo cum corde caducum,
 Nil mortale putans. illam natusq; paterq;
 Quisq; prius quam Sol caelo, quam Luna niteret,
 Spiritus obscuras ibat super igneus undas,
 Stant circum & magnis permulcent pectora curis.
 Præterea redeunt animo quæcunq; uerendus
 Dixerat interpres: acti sine pondere menses,

DE PARTV VIRG.

Seruatusq; pudor: clausa cum protinus aluo
(O noctem superis letam, & mortalibus agris)
Sicut erat folijs, stipulaq; innixa regenti,
Diuinum spectante polo, spectantibus astris
Edit onus. Qualis rorem cum uere repenti
Per tacitum matutinus desudat Eous:
Et passim teretes lucent per gramina guttae:
Terra madet: madet adspersa sub ueste uiator
Horridus, & pluuia uim non sensisse cadentis
Admirans, gelidas udo pede proterit herbas.
Mira fides, puer aethereas iam lucis in auras
Prodierat: saenoq; laetus male fultus agresti,
Impulerat primis resonum uagitiibus antrum.
Alma parens nullos inera praecordia motus,
Aut incurstantes deuexi ponderis ictus
Senserat: haerebant immotis uiscera claustris.
Haud aliter, quam cum purum specularia Solem
Admittunt: lux ipsa quidem pertransit, & omnes
Irrumpens laxat tenebras, & discutit umbras:
Illa manent illaesa, haud ulli peruia uento,
Non hyemi, radijs sed tantum obnoxia Phœbi.

Tunc puerum tepido genitrix inuoluit amictu,
Exceptumq; sinu, blandeq; ad pectora pressum.
Detulit in praesepe. Hic illum mitia anhelò
Ore fouent iumenta. O rerum occulta potestas.
Protinus agnoscet dominum procumbit humi Bos
Cernuus: & mora nulla, simul procumbit Asellus
Submittens caput, & trepidanti poplite adorat,
Fortunati ambo: non uos aut fabula Creta
Polluet, antiqui referens mendacia furti,

Sidoniam mare per medium uexisse puellam.
 Aut sua dum madidus celebrat portenta Citharon,
 Infames inter thyasos, uinosaq; sacra
 Arguet obsequio senis insudasse profani.
 Solis quippe deum uobis, & pignora cali
 Nosse datum, solis cunabula tanta tueri.
 Ergo dum refugo stabit circumdata fluctu
 Terra parens; dum præcipiti uertigine calum
 Voluetur; Romana pius dum templa Sacerdos:
 Rite colet: uestri semper referentur honores:
 Semper uestra fides nostris celebrabitur aris.

Quis tibi tunc animus, quæ sancto in corde uolu-
 O genitrix, cum muta tuis famulantiæ cunis, (ptas
 Ac circum de more sacros referentiæ ritus
 Adspiceres domino genua inclinare potenti,
 Et sua commotum trahere adspectacula calum?
 Magne pater, quæ tanta rudes prudentia sensus
 Lenijt? informi tantos quis pectore motus
 Exciuit calor, & pecudum in præcordia uenit?
 Ve quem non reges, non acceperet tot urbes,
 Non populi, quibus una aras, & sacra tueri
 Cura fuit: iam Bos torpens, iam segnis Asellus
 Auctorem late, possessoremq; salutent?

Vocibus interea sensim puerilibus heros
 Excitus, somnum expulerat, noctemq; fugarat
 Ex oculis: iamq; infantem uidet, & uidet ipsam
 Maiorem adpectu, maiori & lumine matrem
 Fulgentem, nec quoquam oculos. aut ora mouentem,
 Sublimemq; solo, superum cingente caterua
 Aligera. Qualis, nostrum cum tendit in orbem,

DE PARTU VIRG.

Purpureis rutilat pennis nitidissima Phoenix :
 Quam uarie circum uolucres comitantur euntem.
 Illa uolans , Solem natiuo prouocat auro
 Fulua caput , caudam & roseis interlita punctis
 Cæruleam . stupet ipsa cohors : plausuq; sonoro
 Per sudum strepit innumeris exercitus alis .
 Miratur lucem in solitam : miratur ouantes
 Cælicolum canus senior . tum uictus ; & amens ,
 Adtonitusq; animi , tantisq; ardoribus impar
 Corruit , & geminas uultum demisit in ulnas :
 Adfususq; diu telluri , immobilis hæsit .
 Hic illum superi iuxta uidere iacentem ,
 Vidit dia parens : nec longum passa seniles
 Obduci tenebris oculos : dat surgere , & ægrum
 Sustentare genu , tremulisq; insistere plantis ,
 Diuinosq; pati uultus , superiq; nitorem
 Ignis , & æthereas uibrantia lumina flammæ .
 Ille ubi paulatim uires , animumq; resumpsit :
 Nudo so incumbens baculo , modulantiæ primum
 Agmina , reginamq; deum de more salutæ .
 Mox ipsum adcedens præsepe , uluaq; palustri
 Impositum spectans dominum terræq; marisq; ,
 (O timor , o mentis pietas) puerilia membra
 Non ausus tractare manu , cunctatur . ibi auram ,
 Insperatam auram diuino efflantis ab ore
 Ore trahens , subito correptus numinis haustu ,
 Adflatusq; deo , sic tandem uoce quietæ
 Incipit , & lacrymis oculos subfundit abortis .
 Sancte puer , non te Pharijs operosa columnis
 Atria , non uariata Phrygum uelamina textis

Exceperere (iaces nullo spectabilis auro)
Angustum sed uix stabulum, male commoda sedes,
Et fragiles calami, lætæq; paludibus herba
Fortuitum dant ecce torum. laqueata tyrannos
Teeta, & regifico capiant aulae parati.
Te pater æterno superum ditaui honore
Illustrans: tibi fiderei domus aurea cæli
Plaudit, inextinctosq; parat natura triumphos.
Et tamen hanc sedem reges, hæc undiq; magni
Antra petent populi: longe quos cæcura Calpe
Litore ab occiduo, nigrisq; impellet ab Indis
Sol oriens: quos & Boreas, & feruidus Auster
Diuerso inter se certantes cardine mittent.
Tu pastor, tu dispersas reuocare per agros
Missus oues late: pectusq; obferre periclis,
Prodigus ab nimium uitæ, per tela, per hostes
Obscurum nemus irrumpeus, rabida ora luporum
Compesces, saturumq; gregem sub teeta reduces.
O' mihi certa fides superum, decus addite terris,
Nate deo, deus ipse, æterno è lumine lumen
Te te ego, te circum genitrix, lætiq; ministri
Concinimus, primi q; tuos celebramus honores,
Longa q; perpetuis indicimus orgia fastis.

LIBER TERTIVS.

V R A T V M interea culmen bipa-
rentis olympi

A Conscendit genitor, rerum inuiolata
potestas,

Lata fouens tacito sub pectore: mox
iubet omnes

Ad sese acciri superos: quiq; acria longe
Observant, quiq; arcanis penetralibus adstant:
Præterea quos Eos Aurora per ortus,
Et quos occidua propior uidet Hesperus ora.
Nanq; ferunt olim leges cum conderet æquas
Rex superum, & ualido mundum suspenderet axe,
Diuersas statuisset domos, diuersa'q; diuis
Hospitia, & dignos meritis tribuisse penates
Ordine cuique suos. Illi data teeta frequentant:
Armaq; , & ætatis adfigunt nomina ualuis.
Haud mora fit. celerant iussi: uolat æthere toto
Cælicolum glomerata manus: pars igne corusco
Tota rubens, pars stelliferis innexa coronis.
Ipse sedens, humeris chlamydem fulgentibus aptat
Ingentem, & calum pariter, terrasq; tegentem.
Quã quondam (ue perhibent) uigilans noctesq;, diesq;
Ipsa suo neuit rerum natura Tonanti:
Adiecitq; sacra decus admirabile tela,
Per medium, perq; extremas sub tegminis oras
Immortale aurum intexens, grandesq; smaragdos.
Illic nam uaria mundum distinxerat arte
Gnara operum mater, certisq; elementa figuris,

Et rerum species, animasq; & quidquid ab alta
 Fundit mente pater. Generis primordia nostri,
 Cernere erat limum informem. iam præpete penna
 Deferri uolucres liquidum per mane uideres:
 Iam siluis errare feras, pontumq; natari
 Piscibus, & uero credas spumescere fluctu.
 Hic postquam aligeros geminata sedilia cœtus
 Accepere: pater solio sic inquit ab alto.

Aetherei proceres (neq; enim ignoratis & ausus
 Infandos, dirumq; acies super astra frementes)
 Si mecum iuuat, antiquos ab origine motus
 Inspicere, & ueterum pariter meminisse laborum:
 Quandoquidem hæc uobis peperit uictoria laudem:
 Huc animos, huc pacatas aduerite mentes.
 Vos, cum omne arderet cælum seruilibus armis,
 Arcetumq; furor pertenderet impius axem
 Scandere, & ingelidos regnum transferre Triones:
 Fida manus mecum mansistis; & ultima tandem
 Experti, cælo uictricia signa tulistis:
 Aeternamq; alta fixistis in arce trophæum.
 Quos ego pro meritis insigni munere palmæ
 Donavi: regniq; in partem, operumq; recepi:
 Præcipuosq; habui, lectosq; ad iussæ ministros:
 Usque adeo fixa antiqui stat gratia facti.
 Nec minus & nostras audistis sæpe querelas:
 Vidistisq; graues flammæ pectoris æstus:
 Tunc cum prima nouas egit dementia gentes
 Arboris auricomæ cælestia carpere poma:
 Poma graui seros gustu læsura nepotes.
 Munere quin superum indignas spoliastis, & umbra

DE PARTU VIRG.

Sacrorum late nemorum adsiduoq; labore
 Multastis miseras, uita, & breuioribus annis.
 Quid repetam ueteri sumptas de crimine penas?
 Exiliumq; informe Erebi, tenebrasq; repostas?
 Quæ tacito mecum spectactis lumine: & i'dem
 Terrarum sortem maesti indoluistis acerbam.
 Aut etiam ut nostri longo post tempore tandem
 Pectoris indomitas clementia uicerit iras?
 Visq; arcana leues sensim demissa per auras
 Fœcundam intactæ complerit Virginis aluum?
 An temere hoc, nullaq; actum ratione putatis?
 Quippe ita mansuras decuit me ponere leges:
 Quo terræq;, polusq;, homines diuiq; uicissim
 Fœderibus starent certis, & pignore tanto
 Seruarent memorem cognata stirpis amorem.
 Quare agite, & iam nunc humana capeßite fata:
 Ac primum duris parui sub cautibus antri
 Gramineos lustrate toros: lustrate beatam
 Pauperibus sedem calamis: cunctiq; recentes
 Submissi cunas adcedite, dum pia mater
 Complexu in molli natum fouet, ubera pernox
 Indulgens teneris pueri rorantia labris:
 Nec procul in stipula demisso pectore mutum
 Procumbit pecus: & dominis uestigia lambens
 Peruigilat, longos fundit dum tibia cantus.
 Hic faustos ortus pueri, noctemq; uerendam
 Discursu per inane leui, passimq; canoris
 Laudibus excipite, & plausu celebrate fauentea
 Omnia felicem uentura in secula pacem,
 Certatimq; renascentis cunabula mundi,

Victum anguem, uictumq; anguis furiale uenenum.
 Sic placitum, sic auersos coniungere terris
 Cælicolas: sic ferre homines ad sidera certum est.

Hæc ubi dicta: nouum superis inspirat amorem;
 Quo subito ueteres deponant pectoris iras,
 Obliti scelerum; patriq; exempla secuti,
 Terrarum flagrent studio, & mortalia curent.
 Nec mora: lætitiâ choreis tum forte uacantem
 Aduocat: hæc magni motusq; , animosq; Tonantis
 Temperat, & uultum discussa nube serenat.
 Lætitiâ, quæ cælicolum per limina semper
 Discursat, raroq; imas petit hospita terras:
 Curarumq; expers, lacrymasq; exosa uirago,
 Exultat, totoq; abigit suspiria celo.
 Ut stetit ante patrem, terrasq; adcedere iussa est:
 Mobilibus pietas humeris ad commodat alas:
 Lenimenq; uia comites uocat. Ilicet adsunt
 Iucunda uisu facies Cantusq; , Choriq; ,
 Gaudiaq; Plaususq; , & honestis ignibus ardens
 Rectus Amor: quem nuda Fides, Spesq; inscia lætus
 Vadentem, mira unanimes pietate sorores
 Observant. Sequitur mox inculpata Voluptas,
 Gratiâq; , & niueam suadens concordia pacem.
 Cumq; propinquasset portæ, quæ maxima celo
 Dicitur, æternumq; micat radiata coruscis
 Astrorum signis. quando mortalibus ægris
 Dant. nimbos aliæ, & damnant caligine terras:
 Subcinctæ occurrunt Horæ properantibus alis:
 Insomnes Horæ: nanque his fulgentia diuum
 Limina, & ingenii custodia credita cali.

DE PARTU VIRG.

Protinus æratos impulsos cardine postes
 Cum sonitu, megnōq; polos quassante fragore
 Præpandunt obnixæ humeris. Volat illa per auras
 Obscura sub nocte nitens. gratantur eunti
 Sidera: iam festas meditatatur Luna choreas.
 Exultant Hyades: gaudet mutata Bootes
 Plaustra auro, totosq; auro fulgere iuuenos.
 Tunc primum uisa est, miseri post fata parentis,
 Risisse Erigone, & longum posuisse dolorem:
 Armatoq; ensis subducitur Orioni.

Ut uero umbrosis posuit uestigia siluis:
 Culmina conscendit pastorum; atque omnia late
 Perlustrans tacitis oculis loca, concutit alas
 Adplaudens: piëtosq; sinus sub nocte coruscans,
 Subrisit latum, puraq; in luce refulsit.
 Primi illam sensere canes: sensere iacentes
 Hædorum passim per dura cubilia matres:
 Balatq; ouium ualles sonuere propinqua,
 Saxaq;, & adtoniti caput erexere magistri.

Tunc ait. O' parui uigiles gregis, o' bona pubes
 Siluarum, superis gratum genus, ite beati
 Pastores, ite antra nouis intendite fertis:
 Reginam ad cunas, positumq; in stramine regem
 (Certa fides) alti iam iam moderator olympi
 Cernere dat. properate: nouiq; tepentia lactis
 Munera, cumq; suo date condita subere mella;
 Insuetum & siluis stipula deducite carmen.
 Nec plura effata, in nubes taciturna recessit;
 Et penitus nigra noctis se condidit umbra,
 Olli inter sese uario sermone uoluant,

Quid superum mandata uelint, quas quærere cunas,
 Quod iubeant reges, quæ cingere frondibus antra.
 Continuo uarijque innectunt tempora ramis:
 Nescitur & lentiscus, opacaq; arbutus umbræ,
 Rosq; maris, buxusq;, & densa comas terebinthus:
 Cunctaq; frondenti redimitur turba corona.
 Mox siluam exquirunt omnem: saltusq; repostos
 Flammi feris lustrant tedis. Ardere putares
 Arua procul, totumq; incendi lumine montem.
 Tandem inter dumos fessi, sub rupe cauata
 Speluncam adspiciunt: uocemq; rudentis Aselli
 Auribus acceperè. Vident ipsumq;, bouemq;, ,
 Longæuumq; senem, stantemq; ad lamina matrem
 Insomnem, & pressis resouentem pignus in ulnis.
 Ergo insperata gauisi munere sortis,
 Ocyus ingentem procero stipite laurum,
 Auulsamq; solo palmam ab radicibus imis
 Adtollunt humeri, perq; interualla canentes
 Cum plausu, choreisq;, & multisono modulatu
 Vestibuli ante aditum statuunt: omnemq; coronant
 Fronde locum: grandes oleas; cedrosq; comantes
 Adfigunt: longisq; aduelant limina fertis:
 Et late Idaliam spargunt cum baccare myrtum.
 Quos bonus ex antro dictis adgressus amicis
 Compellat senior: placidaq; hæc uoce profatur.
 Dicite pastores (neq; enim sine numine, credo,
 Tam certum tenuistis iter) cui tanta paratis
 Munera? cui uirides ramis frondentibus umbras
 Textitis? an ne aliquis superum patre missus ab alto
 Has docuit sedes, locaq; hæc adcedere iussit?

DE PARTU VIRG.

Sic memorans, sese latum uenientibus obferre.
 Illi autem. Noua per tenebras, noua lucis imago
 O genitor, media uisa est modo lumina silua
 Spargere, & in nostras diffundere gaudia mentes?
 Siue deus caelo ueniens, seu forte deorum
 Nuntius, in dubio est: nos uultum, habitumq; loquentis
 Vidimus: & motas per noctem audiuimus alas.
 Sic facti, iungunt dextras: mox ordine longo
 Antrum introgressi, calathis siluestria plenis
 Dona ferunt: matrem & lato simul ore salutant.
 Tum puero adstantes Lycidas, & maximus Aegon.
 Aegon, Getulis centum cui pascua campis,
 Centeni per rura greges Massylae uagantur:
 Ipse caput late, qua Bagrada, qua uagus erras
 Triton, Cinyphiae qua deuoluuntur arena,
 Ingens agricolis, ingens pasturibus Aegon.
 At Lycidas uix urbe sua, uix colle propinquo
 Cognitus, aequoreas carmen, deflexit ad undas:
 Et tamen hi non uoce pares, non uiribus aequis,
 Inter adorantum choreas, plaususq; deorum
 Rustica septena modulantur carmina canna.
 Hoc erat almae puer, per ueris quod noster in antrum
 Tityrus aduicta speruit ridere carmen auena,
 Et cercinuit dignas Romae uo Consule siluas.
 Ultima Cumaei uenit iam carminis aetas:
 Magna per exactos renouantur saecula cursus.
 Scilicet haec Virgo est, haec sunt Saturnia regna:
 Hac noua progenies caelo descendit ab alto,
 Progenies, per quam uenit gens aurea mundo
 Surget, & in medijs partibus florebis aristis.

Qua duce, si qua manent sceleris uestigia nostri,
Irrua perpetua soluent formidine terras:

Es uentum magni pandetur limen olympi:

Occidet & serpens, miseros qua prima parentes
Elusit, portentificis imbuta uenenis.

Tu ne deum uitam accipies? diuisq; uidebis
Permistos heroas, & ipse uideberis illis?

Pacatumq; reges patrijs uirtutibus orbem?

Adspice felici diffusum lumine celum,
Camposq; , fluuiosq; , ipsasq; in montibus herbas.

Adspice, uenturo latentur ut omnia saclo.

Ipsa lacte domum referent distenta capellæ
Vbera: nec magnos metuent armenta leones:

Agnæq; per gladios ibit secura nocentes:
Bisq; super fusos seruabit tincta rubores.

Interea tibi parue puer munuscula prima
Contingent ederaq; , intermissiq; corymbi.

Ipsa tibi blandos sudent cunabula flores:
Et dura quercus subducunt roscida mella:

Mella dabunt quercus: omnis feret omnia tellus.

At postquam firmata uirum te fecerit ætas,
Et tua iam totum notescent facta per orbem:

Aliet erit cum Tiphys, & altera que uehat Argo
Delectos Heroas: erunt etiam altera bella:

Atque ingens Stygias ibis prædator ad undas.

Incipe parue puer risu conoscere matrem,
Chara dei soboles, magnum celi incrementum.

Talia dum referunt pastores: auia longe

Responsant nemora: & uoces ad sidera iactant

Insonsi montis: ipsa per confraga rupes,

DE PARTV VIRG.

Ipsa sonant arbusta : deus , deus ille Menalca .

*Hic subito magnum uisi per inane uolatus
Cælestum , cursusq; alacres , alacresq; recursus :*

Auditaq; procul uoces , sonitusq; rotarum .

Scilicet innocuis per sudum exercitus armis

Ibat ouans : diuisæ acies , terna agmina ternis

Instrueta ordinibus belli simulacra ciebant .

Ter clypeis iam cedentes inuadere nubes

Adspiceres : uacuas ter mittere tela per auras :

Ter clamare ducem : mox dissiata cogere signa :

Atque unam latæ faciem præferre phalangis :

Rursus & aerios percurrere milite campos :

Semotosq; alios constanti incedere passu

Nubila per , latasq; uias : & iungere nexu

Brachia , perpetuis quatientes motibus alas ,

Gestantesq; manu nostræ argumenta salutis ,

Spinasq; , clauosq; , horrenti & ui mine fasces ,

Hæsuramq; hastam lateri , medicataq; felle

Pocula , sublimemq; crucem , immanemq; columnam .

Ibant , & dulci mulcebant æthera cantu .

Innumeras alij laudes , & magna parentis

Facta canunt : Ut prima noui fundauerit orbis

Mœnia telluremq; uagis disciuserit undis :

Ut passim uarios celo suspenderit ignes ,

Lunamq; , stellasq; : Ut magni lumina Solis ,

Iam latæ extremo tenebris Oriente fugatis ,

Protulerit . Tu belligeras metuende cohortes

Deiicis , exturbasq; polo : tu fulmine quassas

Cum duce signa suo , nigroq; inuolui Auerno ,

Cocytumq; iubes , tristesq; habitare lacunas .

Te gemini cecinere axes , te maxima tellus
 Victorem cecinit uastis cum fluctibus æquor .
 Nec te hominum fraudes , non auertere nefanda
 Crimina : sed lato spectas mortalia uultu :

Dignatasq; tuo solaris numine terras .

Salue magne opifex cæli , rex maxime diuum ,

Terrarumq; , hominumq; salus : quem sidera , quem Sol ,

Quem meruunt reges tenebrarū , & Tartarus ingens :

Cui late humanum seruit genus : omnia solas

Qui regis : omnia amas pariter . tibi nomina mille ,

Mille potestatum , regnorum insignia mille .

Salue auctor : salue immensi dominator olympi :

Et nobis felix , terrisq; labantibus adsis .

Ingeminant plausum nubes : lateq; per auras

DiscurSAT uox : & cæli conuexa resulant .

Herboso tum forte toro , undisonisq; sub antris

Venturas tacito uoluebat pectore sortes

Ceruleus Rex , humentum generator aquarum

Iordanes . quem iuxta hilari famulantiâ uultu

Agmina densentur natæ , pulcherrima Glauce ,

Dotoq; Protoq; Galenaq; Lamprotheoq;

Nudæ humero , nudis discincta ueste papillis :

Callyroë , Byroq; Pherusaq; Dinameneq; ,

Asphaltisq; adsucta leues fluitare per undas :

Ipsaq; odoratis perfusa liquoribus Anthis :

Anthis , qua non ulla nouos miscere colores

Doctior , aut pictis caput exornare coronis .

Mox Hyale , atq; Thoe , & uultu nitidissima Crene ,

Gongisteq; , Rhoeq; & candida Linnoria ,

Et Dryope , & uirides Borane . resoluta capillos ,

Ore omnes formosæ, albis in uestibus omnes,
 Omnes punices euinctæ crura cothurnis.
 Ipse antro medius, pronaq; adclinis in urna
 Fundit aquas. Nixit urna nouis uariata figuris
 Crystallo ex alba, & puro perlucida uirro,
 Egregium decus, & superum mirabile donum.
 Umbrosus hic silua comis, densusq; uirebat
 Arboribus. Cerui passim, capreaq; fugaces
 Aestiuum uiridi captabant frigus in umbra.
 In medio, auratis effulgens fluctibus amnis
 Errabat campo, & cursu læta aurua secabat.
 Hic iuuenis fuluis uelatus corpora setis
 Stans celsò in scopulo, regem, dominumq; deorum
 Vorticibus rapidis, medioq; in fonte lauabat.
 At uiridi in ripa lecti de more ministri
 Subcincti expectant: pronisq; in flumina palmis
 Protendunt niueas cælestia lintea uestes.
 Ipse pater cæla late manifesta sereno
 Signa dabat, natoq; leuem per inane columbam
 Insignem radijs mittebat, & igne corusco.
 Adtonita circum uenerantur numina nympha:
 Et fluuius refugas ad fontem conuocat undas.
 Talia cælata genitor dum spectat in urna
 Fatorum ignarus, oculosq; ad singula uoluit
 Admirans: Videt in solitos erumpere fontes:
 Ingentemq; undare domum: cauaq; antra repleti
 Fluctibus, atq; nouum lauces sumpsisse saporem.
 Dumq; hæret, pauitatq; simul, dum subleuat undis
 Muscosum caput, & taurino cornua uuln:
 Adspicit insuetas late florescere ripas,

Claraq; per densas discurrere lumina sylvas
 Pastorum ludo : & lætos ad sidera cantus ,
 Diuināsq; audit uoces , & numina passim
 Aduenisse deum restantia . protinus ambas
 Ad cælum palmas hilaris cum uoce terendie .

O' maris , o' terræ , diuumq; hominumq; repertor ,
 Quis tua uel magno decreta incognita cælo
 Detulit huc audax , medijsq; abscondit in undis ?
 Ipse mihi hæc quodam (memini) dum talia mecum
 Sæpe agitat , repetitq; uolens , narrare solebat
 Cæruleus Proteus : mendax si cætera Proteus ,
 Non tamen hoc uanas effudit carmine uoces .

Adueniet tibi Iordanes properantibus annis ,
 Adueniet , mihi crede , inquit : certissima cælum
 Signa dedit : nec me delusum oracula fallunt :
 Qui te olim Nili supra setemplicis ortus ,
 Supra Indum ? & Gangem , fontemq; binominis Istris
 Adtollet fama : qui te Tyberiq; , Padoq;
 Praferet , atq; tuos astris æquabis honores .

Cuius in aduentu tristes discedere morbi
 Corporibus passim incipient . Iam uicta repente
 Cessabit , turpes squamas . maculasq; remittet
 Diræ lues ; lacerosq; Elephas effusus in aruis ,
 Ulcera sanguineo sistet manantia tabo .

Quin & lethales (dictu mirabile) febres
 Diffugent iussa , possessaq; membra relinquens ?
 Cedet & infestæ uiolentior ira Diana :
 Ira nocens , quæ fulminea uelut iccta ruina ,
 Corpora cum gemitu ad terram prosternit , & ignis
 Interdum , nunc perdere aqua (miserabile uisu)

DE PARTV VIRG.

Festinat. Stygio nimirum armata ueneno
Exuperat uis, & spumas agit ore tumentes.

Nec iam ultra longo uires minuente ueterno.
Tabificus per operta impugne uagabitur hydrops
Exitio obrepens miserorum: atque omnia late
Viscera per uarios perdet tumefacta dolores.

Non alias uinctæ tam crebra silentia linguæ
Arumpent: noctem aut toties, tenebrasq; priores
Excitent oculi, qui nunquam sidera, nunquam
Ardentem magni uiderunt lampada Solis.

Multa quidem maiora fide, sed uera; sed ipsos
Quæ teneant spectantum oculos, possum ore referre:
Sed propero: uentura tamen mirabitur ætas.

Cernere erit, claudos passim genua ægre trahentes
Firmato subitos extendere poplite gressus.

Tum neruis labefacta, diuq; tremantia membra
(Quis credat, nisi certa meus mihi canter Apollo?)
Restrungi, & ualidas cum robore sumere uires.

Atque alius raptu iussus consurgere lecto,
Haud mora, prosiliet: passuq; in templa citato
Contendens, onus ipse humeris portabit. Ibi ingens
Clamor, & innumera circum donaria uoces
Spectantis populi, & rerum nouitate pauentis.

Parte alia extinctam penitus, sensuq; carentem
Ad sua iam cernes reuocari munera dextram.

Nec minus & tacta compesci ueste cruorem
Femineum: Exanguisq; artus, pallentiaq; ora
Ilicet obstructis calefacta rubescere uenis.

Ipsas quin etiam furias sub Tartara pelli,
Immanes Erebi furias: tum fessa leuari

Pectora, uexatosq; malis cruciatibus artus:
 Hinc uacuas late impleri stridoribus auras
 Dirarum frustra clamantium, ac sæua trementum
 Verbera, perq; cauas conantum euadere nubes.

Iam deploratis uitam post funera reddi
 Corporibus uideo: iam mæstam incedere pompam:
 Feralemq; anteire tubam: mox gaudia matrum
 Insperata, patrumq; hilares uerso ordine fletus,
 Et circumfusam populis latantibus urbem.
 Huic tu nutantes quoties adsurgere montes,
 Et (mirum) insuetas curuare cacumina siluas
 Adspicies? Quoties humenti in gramine ripæ
 Aut solantem æstus, aut lenes pectore somnos
 Carpentem, tenui adsuesces mulcere susurro?
 Macce tuis merito ripis, macce omnibus undis.
 Ad te deposito properabunt numina fastu:
 Nudabuntq; sacros artus, & carmina dicent
 Ad numerum: cum tu felix iam flumine sancto
 Auctorem rerum, diuumq;, hominumq; parentem
 (Tantus honos, laus tanta tuo Rex maximee fonti)
 Exutum uiste accipies: atque hospite tanto
 Adtonitus, trepidas hortabere uoce Napæas.
 Ite citæ, date thura pias adolenda per aras
 Cæruleæ comites: uiridiq; sedilia musco
 Instruite: & uitreis suspendite ferta columnis:
 Purpureas miscete rosas: miscete hiacynthos,
 Liliaq;, & pulchro regem conspergite nimbo.

Tunc nomen late clarum Iordanis ad auras
 Adtollent montes: Iordanen maxima circum
 Aequora, Iordanen siluæq; amnesq; sonabunt.

DE PARTU VIRG.

Illa autem humanis quamuis latura ruinis
 Auxilium, finemq; dies, gratissima quamuis
 Urbibus adueniat, totumq; optanda per orbem:
 Fluminibus tamen, & nostris felicior undis
 (Siqua fides, si qua est ueri prudentia Proteo)
 Ostendet roseos stellis ridentibus orus.
 Quandoquidem non diuitias, non quæret honores
 Ille patris decus, ac uirtus; mortalia postquam
 Membra sibi, & fragiles iã sponte induxerit arus:
 Non sceptrum inuadet Cypri: non Caspia regna
 Diripiet: non exuijs Babylona superbam
 Eruet: aut alta scandet Capitolia curru,
 Militibus circum, & leto comitante senatu.
 Sed maris undisoni tractus, & litora longe
 Curua secans. media socios sibi quæret in acta:
 Dispersosq; mari nauitas, nudosq; colonos
 Vndarum, sinuosa freijs iactare parantes
 Retia, uexatas aut iam reparare sagenas
 Sollicitos, patris ad solium, ac sua tecta uocabit.
 Atque ollis ius omne, potestatemq; medendi
 Adycciet: pellent morbos, dentesq; retundent
 Vipereos: Orciq; acies, ac monstra fugabunt.
 Quin & custodes foribus radiantis olympi
 Praeficiet. seruare aditus, & claustra iubebit
 Aurea; quis non ulla queat uis seuas nocere
 Eumenidum, duriq; umbrarum obsistere postes.
 Tum sedes passim emeritis duodena per astra
 Instituet. destinãta suos de more sequetur
 Turba duces. illi leges, & sancta uocatis
 Iura dabunt, plausu sociorum, atq; agmine læti.

Felices, qui iam Cymba, remisq; relictis,
 Alta serenati conscendent culmina cæli.
 Præterea (si certa fides, nec uana futuri
 Gaudia) cognatas etiam spectabimus undas
 Lenæos uerti in latices. Ea prima deum Rex
 Arcana, hos primos per signa ostendit honores
 Accepit late imperij. Mirabitur auctus
 Lympha suos, iussa insuetum spumare capræes
 Per pateras, largæq; nouum diffundere nectar,
 Et mensas hilarare, & felices hymenæos.
 Nec semel ille æquum remis euectus in æquor,
 Cum iam frustrato socios rediisse labore
 Accipiet, præda ingenti ditabit, & udos
 Squamigerum strata cumulos exponet in alga.
 Iratos etiam fluctus, humidasq; procellas,
 Miscentesq; imo turbatam gurgite arenam,
 Iamq; superiecto mersuras æquore puppim,
 Imperio premet increpitans. cadet arduus unda
 Impetus: atque audisse minantis iussa putares
 Eurosq; Zephyrosq;, & ouantes turbine Coros.

Quid loquar, ut gemino numerosas pisce cateruas
 Munere & exiguo Cereris, miserabile uulgus
 Matres, atque uiros pariter per gramina pascet:
 Ut iam bus senis redeant fragmenta canistris?

Aut intempesta gradiens ut nocte per altum
 Libera substrato ponet uestigia ponto:
 Vixq; undas sicut tanget pede? scilicet olli
 Adnabunt blandæ Nereides. humida passim
 Sternent se freta: tum fundo Nepetunus ab imo

Excitus, agnoscer dominum: positoq; tridente
 Cum Phorco, Glaucog;, & semifero comitatu
 Profiliet, trepidusq; sacris dabit oscula plantis.
 Sed quid ego exili uectus super alia phaselo
 Cuncta sequor memorans? non si Parnasia Musæ
 Antra mihi, sacrosq; aditus, atque aurea pandant
 Limina, sufficiam. non si mihi ferrea centum
 Ora sonent, centumq; ærato è gutture lingua
 21 Vocibus expumant agitantem pectora Phœbum;
 Laudatos ual. am uenturi principis actus
 Enumerare, nouoq; amplecti singula cantu.

Hæc senior quondam felici pectore Proteus
 Vaicinand (ut fore meo diuertat antro)
 Præmonuit: nunc euentus stat signa futuri
 Expectare. Nitor roseo sed fulsit ab ortu
 Clarior: & radijs dux præuia matutinis
 Oceani procul extremo se litore tollit
 Exoriens Aurora: sinusq; induta rubentes,
 Ante diem citat auricomos ad frena iugales.
 Et iam consuetis tempus me currere ripis
 Vndantem, magnosq; lacus, & prata secantem
 Vorticibus. Viden, ut nostros agit impetus amnes?
 Iordanenq; uocat tumidarum murmur aquarum?

Sic factus, confestim humeris circumdat amictus
 Insolitos: quos pulchræ udis neuere sub antris
 Naiades, molli ducentes flamina musco;
 Sidonioq; rudes saturantes murice telas,
 Aurea consperso uariarum sidera limbo:
 Atque ita se tandem currenui reddidit alueo
 Spumeus, & molas aspergine miscuit undas.

Hactenus

Hactenus ò Superi partus tentaſſe uerendos
 Sit ſatis . optatam poſcit me dulcis ad umbram
 Pauſilypus, poſcunt Neptunia litora, & udi
 Tritones, Nereusq; ſenex, Panopeq;, Ephyreq;
 Et Melite, quæq; in primis mihi grata miniſtrat
 Ocia, Muſarumq; cauas per ſaxa latebras,
 Mergillina : nouos fundunt ubi citria flores,
 Citria Medorum ſacros referentia lucos:
 Et mihi non ſolita nectit de fronde coronam.

ACTII SYNCERI
 SANNAZARII DE MORTE
 CHRISTI DOMINI

AD MORTALES LAMENTATIO.

QUANDO magnū mirati ſur
 gere Solem
 S Oceano, & toto flammæ diffundere
 celo;
 Certatimq; ſuo terras ambire meatu
 Noctiuagam Phœben præcinctam cornibus aures;
 Aeternosq; aſtrorum ignes, caliq; micantes
 Scintillare oculos; aliquem dare iura putatiſtis,
 Atque polo regnare hominum, rerumq; parentem;
 Cui mare, cui tellus, cui pareat arduus æther;
 Cuncta ſupercilio qui temperet : hunc ſimul ægri
 Mortales (ſi ueſtra dolor præcordia tangit)

Adspicite immiti traiectum pectora ferro,
Pectora, foedatasq; manus, persusaq; tabo
Ora, crue utatumq; caput, crinesq; reuulsos:
Adspicite, & plenos lacrymarum fundite riuos.
Heu scelus, heu crudele nefas: iacet altus olympi
Rector: amisso torpent elementa magistro.
Quin etiam uacuum adsueto sine pondere caelum
Nutat, & ipsa suum quaerunt solia aurea regem.
Quem diuersa procul saeuo cum crimine tellus
Ignotum populis caput, & miserabile corpus
Sustinet, exanguisq; sinu complectitur artus,
Et tremefacta, graues testatur murmure questus.
Testatur Sol ipse suam sub nube dolorem
Iam latitans, atraq; notans ferrugine frontem.
Tu quoque deformesq; genas, pallentiaq; ora
Contegis, inferiasq; tuo das Luna Tonanti,
Auratum flauo tondens de uertice crinem,
Et lacrymas uida fundens in nocte tepentes.
Nec minus abruptis fama est exisse sepulchris,
Perq; uias errasse nouis simulachra figuris:
Excitiasq; umbras, medias ululasse per urbes
Sub noctem, & notos questu impleuisse penates.
Quid? non & pelagi rabies adtollere fluctus
Immanes uisa est? montesq; euoluere aquarum,
Deiectura urbes, terrasq; haustura profundo?
Cum simul & caput undisonis emersus ab antris
Ceruleus Triton rauco super aequora cornu
Constreperet, nauasq; horrenda uoce moneret,
Naturae cecidisse patrem, regemq; deumq;.
Haec ne manus uastae iunxerunt foedera mundi?

Harū opus est, quodcumq; iacet, quodcūq; mouetur?
 Quicquid ubique parens rerum Natura gubernat,
 Frugiferens tellus, fetumq; animantibus æquor,
 Vitalisq; aer, atque ignibus æthra coruscis?
 Et nunc (proh facinus quantum potuere nocentum
 Flagitia) immixtis dant peruia uulnera clauis,
 Liuentesq; atro foedant squallore lacertos.
 Heu caput indignum spinis, uenerandaq; calo,
 Et toties clarestellarum impexa corona
 Cæsaries: heu uetus hians: conuulsaq; dira
 Barba manu: cunsiq; artus: & frigida membra.
 Vos ne pedes cælum premere, & uaga sidera sueti,
 Fulgentesq; domos superum, sublimia tecta,
 Tam sæuæ immanes perpeffi cuspidis ictus,
 Et terram, & duras sparsistis sanguine cautes?
 Nec trepidat mens cæca hominū? Quæ tanta tenaci
 Durities in corde riget? num nigra uidetis
 Tartara, tot claris hominum uiduata trophæis,
 Desertasq; in nocte domos, & tristia regna?
 Felicesq; animas lætum Pæana canentes
 Pone sequi regem, & cælo insedisse sereno?
 Quid si non tantos subiisset sponte labores,
 Humanamq; sua pensasset morte salutem
 Ille sator rerum, & summi mens certa parentis,
 Qui nutu ingentes mundi moderatur habenas?
 Ut tandem intactos picea Phlegethontis ab unda
 Post obitum æternæ donaret munere lucis,
 In partemq; suorum operum, regniq; uocaret:
 Tantus amor generis seruandi, & gloria nostri.
 Quare agite, ex animis mortales pellite uestris,

Siquid adhuc manet antiqua de sorde relictum :
Mendacesq; deos , & detestanda priorum
Sacra profanatis tandem detrudite ab aris .
Imbuat effuso terram nec sanguine taurus :
Nec miser ille suæ diuulsus ab ubere matris
Ignotos agnus balet super hostia cultros .
Viuat ovis , uiuat quidquid sub sole cratum est .
Mentem , animumq; deo , non thura , aut exta parate.
Has illi pecudum fibras , hæc reddite dona .
Cernitis , ut primum flectat caput ? ut pia pandat
Brachia ? & ingratas uocet ad sua uulnera gentes ?
Oblitasq; uia moueat meminisse relictæ ,
Scilicet amplexus non reiecturus amicos ?
At uos obtusas ignari auertitis aures ,
Infelix genus , & sæuæ ludibria mortis :
Nec , quanta à tergo iam insistent tormenta , uidetis .
Tempus erit , cum uestra illum commissa notantem ,
Multantemq; reos , altaq; in nube sedentem
Adspicietis : & horrentes tremor opprimeat artus .
Nec iam ferre oculos flammaram ardore coruscas .
Aut timidos acie uultus condere contra
Audebit quisquam sibi conscius . Ibit in ignes
Turba nocens : fontesq; exoluet corpore pœnas :
Pallentesq; æternum amnes , uastasq; lacunas
Cocytii colet : & furias horrescet hiantes :
Atque animum monitis non intendisse pigebit.
Tunc uos exactæ capient mala tædia uitæ
Expertes cæli , atque auræ sub nocte profunda :
Inq; caput trifidos nequicquam optabitis ignes :
Et frustra erectas tolletis ad æthera palmas .

Quos superum cœtus, & fortunata piorum
 Agmina uix lacrymis poterunt spectare retentis,
 Inuidiæ stimulis dirisq; ultricibus actos.
 Ergo uitales miseri dum carpitis auras;
 Dum compos mens ipsa sui est; dum certa facultas;
 Dum ratio, tempusq; sinunt: simul ite frequentes:
 Ite pi, ueniam factis exposcite uestris:
 Ite, animos purgate: Orciq; inhibete rapinas:
 Et tandem patrio mentem conuertite calo.
 Sic rex ille hominum uacui spoliator Auerni,
 Oblitus scelerum, cognatae stirpis amore,
 Promissiq; memor, mentes intrabit amicas,
 Vestraq; posthabitis recolet præcordia templis.
 Postq; tot exhaustos uitaq;, obitusq; labores,
 Illo quo pluuias, quo pellit nubila, uultu
 Ablutos labe excipiet, lætusq; reponet
 Sidereos inter proceres, sanctumq; senatum,
 Sub pedibusq; dabit stellantia cernere claustra.

ACTII SYNCERI

SANNAZARII EGLOGA PRIMA

PHYL LIS.

LYCIDAS, MYCON.

Ly. IRABAR, vicina Mycon per li-
tora iuper

M Dum uagor, expectoq; leues ad pabu-
la thynnos,

Quid tantum insuetus streperet mihi
coruus, & udae.

Per scopulos passim fulicae, perq; antra repostae
Tristia flebilibus complerent saxa querelis:

Cum iam nec currus resiliaret ab æquore delphin,
Nec solitos de more choros induceret undis.

Ecce dies aderat, charam qua Phyllida terræ
Condidimus, tumuloq; pias defleuimus umbras
Ah miseri: & posthac nec tristes linquimus auras:
Nec dubitat saeuus solatia ferre Pylemon.

My. Scilicet id fuerat, tota quod nocte uaganti

Huc illuc, dum Pausilypi latus omne pererro,
Piscosamq; lego celeri Nesida phaselo:

Nescio quid queruli gemerent lacrymabile mergi.

Phyllis ad inferias, Phyllis (si credimus) illos

Ad gemitum ò Lycida, tumuliq; ad sacra uocabat.

Ly. Eheu chare Mycon qualis spectacula pompæ
(Nunc recolo) quas ipse manus, quæ ue ora notauit

His oculis: his inquam oculis quæ funera uidi

*Infelix: nunc me tandem dolor improbus egit
In scopulos, in saxa, rogo ne absumpsit eodem
Ignea uis, uel saltem aliquis deus æquore mersit.*

*My. O Lycida Lycida: non ne hoc felicius illi
Euenisse putas? quàm si fumosa Lycotæ
Antra, uel hirsuti tegetem subiisset Amyntæ?
Et nunc heu uiles hamo sibi quæreret escas:
Aut tenui laceras sarciret uimine nassas.
Sed tu, siquid habes ueteres quod lugeat ignes,
Quod manes, cineresq; diu testetur amatos:
Incipe: quando quidem molles tibi litus arenas
Sternit: & insani posuerunt murmura fluctus.*

*Ly. Immo hæc, quæ cineri nuper properata parabam
Carmina, ab extremo cum iam caua litora portu
Prospicerem, & niuei uenerarer saxa sepulchri:
Incipiam. tu coniferas ad busta cupressus
Sparge manu: & uiridi tumulû superitege myrto.*

*My. En tibi cærulei muscum æquoris, en tibi conchas
Purpureas, nec non tota quæsita profundo,
Et uix ex imis euulsa coralia saxis.
Adferimus. tu solemnes nunc incipe cantus:
Incipe, dum ad solem Balanus retia Milcon
Explicat, & madidos componit in orbe rudentes.*

*Ly. Quos mihi nunc diuæ scopulos, quæ panditis antra
Nereides: quas tu secreti litoris herbas
Glauce pater, quæ môstriferis mihi gramina succis.
Ostendes nunc Glauce? quibus tellure relicta,
Ah miser, & liquidi factus nouus incola ponti,
Te sequar in medios mutato corpore fluctus,
Et feriam bifida spumantia marmora cauda.*

G A L A T E A

Nam quid ego heu solis uitam sine Phyllide terris
 Exoptem miser? aut quid nam raptō mihi luce,
 Dulce putem? quid ue hic sperē? quid iā morer ultra
 Infelix? an ut hac uili proiectus in alga,
 Arentes tantum frutices, desertaq; cernam
 Litora: & ingrato iactem mea uerba sepulchro?
 Scilicet hos thalamos, hos felices hymenæos
 Concelebrem? sic speratæ mihi gaudia tedæ
 Dat Venus? ambigos sic dat Lucina timores?
 Quis mihi, quis te te rapuit dulcissima Phylli?
 Phylli meæ quondam requies, spesq; ; unica uitæ,
 Nunc dolor, æternusq; ; imo sub pectore luctus.
 Non licuit tecum optatos coniungere somnos,
 Dulcia nec primæ decerpere dona iuuentæ,
 Aut simul extremos uitā producere in ānos. (quā es,
 Nūc te (quis credat?) lapis hic habet: & mihi nus-
 Nusquam terrarū Phyllis; sed fabula, & umbræ,
 Frustrantur miseras per dira insomnia noctes.
 Me miserum: qua te tandem regione requiram?
 Qua ue sequar? per te quondā mihi terra placebat,
 Et populi, lætaq; suis cum mœnibus urbes:
 Nunc iuuat immensi fines lustrare profundit,
 Perq; procellosas errare licentius undas
 Tritonum immistum turbis, scopulosaq; Cete
 Inter, & informes horrenti corpore Phocas,
 Quo nunquam terras uideā. Iamiam illa tot annis
 Culta mihi tellus, populiq; , urbesq; ualete:
 Litora cara ualete: uale simul optima Phylli.
 Nos tibi, nos liquidis septem profluentibus aras
 Ponemus: septemq; tibi de more quotannis

Monstra maris magni uitulos maētābimus hirtos .

Et tibi septenis pende bunt ostrea fertis .

Ostrea muricibus uariata , albisq; lapillis .

Hic tibi Nisæ , & flauos resoluta capillos

Cymodoce , mitisq; pia cum matre Palæmon ,

Et Panope , & Siculi custos Galatea profundū

Solennes nectent choreas , & carmina dicens :

Quæ Proteus quondam diuino peētore uates

Edocuit , magni cum funera fieret Achillis :

Et Thetidis luctus consolaretur amarus .

At tu , siue altum felix colis æthera , seu iam

Elysios inter manes , coetusq; uerendos

Letheos sequeris per stagna liquentia pisces ;

Seu legis æternos formoso pollice flores ,

Narcissumq; , crocumq; , & uiuaces amaranthos ;

Et uiolis teneras misces pallentibus algas ,

Adspice nos , mitisq; ueni . tu numen aquarum

Semper eris , semper lætum piscantibus omen .

Vt nymphis , Nereoq; , ut flauicomæ Amphitrite ,

Sic tibi uicētrices fundent libamina cymbæ .

Interea tumulto supremum hoc accipe carmen ,

Carmen , quod , tenui dum nectit arundine linum ,

Piscator legat : & scopulo suspiret ab alto .

In gremio Phyllis recubat Sirenis amata .

Consurgis gemino felix Sebethæ sepulchro .

My. Dulce sonāt Lycida tua carmina : nec mihi malim

Halcyonum lamenta , aut udo in gramine ripæ

Propter aquam dulces cycnorum audire querelas .

Sed tu : sic faciles uicina Megaria semper

Sufficiat conchas : sic proxima Mergilline

Ostrea, saxosæq; ferat tibi rupis echinos:
 Quandoquidem nox obscuras iam distulit umbras,
 Nec dum permensus calum Sol: incipe rursus,
 Atq; iteras mihi carmen. Habent iterata leporem.

Ly. Ne miserum ne coge Mycon. sat lumina, sat iam
 Exhaustæ maduere genæ. dolor (adspice) siccas
 Obduxit fauces: quatit & singultibus imum
 Pectus: anhelantemq; animam uox ægra relinquit.
 Et tamen hæc alias tibi nos, & plura canemus,
 Fortasse & meliora, aderit si musa canenti.
 Quin & ueliferis olim hæc spectanda carinis
 Seu Prochyta, seu Miseni sub rupe patenti
 Inscribam: grandesq; notas ferrugine ducam:
 Præteriens quas nauis mari percurrat ab alto;
 Et dicat. Lycidas, Lycidas hæc carmina fecit.
 Sed quoniam socij passim per litus ouantes
 Expectant, poscuntq; tuas ad retia uires:
 Eia age iam surgamus. ego hæc ad busta sedebo.
 Tu socios inuise: escas nam querere tempus:
 Et tibi nunc uacua fluitant sine pondere nassa.

E G L O G A   S E C V N D A

G A L A T E A.

FORTE Lycon uacuo fessus confederat antro
 Piscator, quâ se scopuli de uertice, lato
 Ostentat pelago pulcherrima Mergilline.
 Dumq; alij notosq; sinus, piscosaq; circum
 Aequora collustrant flammis, aut linea longe
 Retia, captiuosq; trahunt ad litora pisces:
 Ipse per obscuram meditatur carmina noctem.

Immitis Galatea: nihil te munera tandem,
 Nil nostræ mouere preces? uerba irrita uentis
 Fudimus: & uanas scopulis impingimus undas.
 Adspice, cuncta silent, Orcas & maxima Cete
 Somnus habet, tacitæ recubant per litora Phocæ.
 Nôzephyri strepit aura: sopor suus humida mulce
 Aequora: sopito conniuent sidera calo.
 Solus ego (hei misero) dum tristi pectore questus
 Nocte itero, somnum tota de mente fugavi,
 Nec tamen ulla meæ tangit te cura salutis.
 At non Praxinoe me quondam, non Pholybotæ
 Filia despexit, non diuitis uxor Amyntæ,
 Quamuis cultu sinu, quamuis foret alba papillis.
 Quin etiam Aenaria (si quicquam crudis) ab alta
 Sæpe uocor. solet ipsa meas laudare camœnas
 In primis formosa Hyale: cui sanguis Iberis
 Clarus auis: cui tot terræ, tot litora parent:
 Quæq; uel in medijs Neptunum torreat undis.
 Sed mihi quid profunt hæc omnia, si tibi tantum
 (Quis credat Galatea?) tibi si denique tantum

G A L A T E A

Displiceo? si tu nostram crudelis auenam
 Sola fugis? sola & nostros contemnis amores?
 Ostrea Miseni pendentibus eruta saxis
 Milie tibi misi: totidem sub gurgite uasto
 Pausilypus, totidem uitreis Euploæa sub undis
 Seruat adhuc. plures Nesis mihi seruat echinos,
 Quos nec uere nouo folijs lentiscus amaris
 Inficit, aut uacua tenuant dispendia Lunæ.
 Præterea mihi sub pelago manus apta legendis
 Muricibus: didici Tyrios cognoscere succos,
 Quoq; modo plena durent conchilia testa.
 Quid refugis? tingenda tibi iam lana paratur,
 Qua niteas, superesq; alias Galatea puellas.
 Lana maris spumis quæ mollior. hanc mihi pastor
 Ipse olim, dedit hanc pastor Melisæus, ab alta
 Cum me forte senex audisset rupe cauentem:
 Et dixit, puer ista tuæ sint præmia Musæ,
 Quando quidem nostra cecinisti primus in æta.
 Ex illo in calathis seruauit, ut mittere possem.
 Sed tu (nequa mihi superet, spes nequa futuræ
 Conditio Galatea) manum mihi dura negasti.
 Hoc est, hoc miserum quod perdidit. ite camœnæ,
 Ite procul, spreuit nostras Galatea querelas.
 Scilicet, exigua uideor quòd nauita cymbæ,
 Quodq; leues hamos, nodosaq; retia tracto,
 Despicias. an patrio non hoc quoque litore Glaucus
 Fecerat? æquorea Glaucus scrutator arenæ,
 Et nunc ille quidem tumidarum numen aquarum.
 Sed nec, quæ nimium uel me sic falsa fatigat,
 Fabula te moueat Lydæ. Licet illa puellis

Yactet, nescio quas mihi se misisse coroleas:
 Non me Lyda tamen, non impulit, æ quora testor,
 Nereidasq; omnes. si fallo, naufragus illas
 Experiar, salsosq; bibam sub gurgite fluctus.
 Heu quid agam? externas trans pōtū quærere terras
 Iam pridē est animus: quo nunquā nauita, nunquā
 Piscator ueniat. fors illic nostra licebit
 Fata queri. Boreæ extremo damnata sub axe
 Stagna petam, et rigidis nunquā non cana pruinis?
 An Libyæ rapidas, Austriq; tepentis arenas,
 Et uideam nigros populos, Solemq; propinquum?
 Quid loquor infelix? an non per saxa, per ignes,
 Quo me cunque pedes ducunt, mens ægra sequetur?
 Vitantur uentii: pluuiæ uitantur, & æstus:
 Non uitatur amor. mecum tumuletur oportet.
 Iam saxo me me ex illo demittere in undas
 Præcipitem iubet ipse furor. Vos ò mihi Nymphæ,
 Vos maris undisoni Nymphæ præstate cadenti
 Non duros obitus, seuasq; extinguere flammæ.
 Scilicet hæc olim, ueniens seu litore curuo
 Caietæ, seu Cumarum naualibus altis;
 Dum loca transibit, raucus de puppe magister
 Hortatus socios, dextrum deflectite, dicet,
 In latus ò socij: dexteræ deflectite in undas:
 Vitemus scopulos infames morte Lyconis.
 Talia nequicquam surdas iactabat ad auras
 Infelix piscator, & irrita uota fovebat:
 Cum eandem extremo ueniens effulsit ab ortu
 Lucifer, & roseo perfudit lumine pontum.

CELANDON, MOPSVS, CHROMIS, IOLAS.

Ce. DIC mihi (nam Baulis, uerum si rettulit Aegon
 Bis senos uos Mopse dies tenuere procellæ)
 Quid tu, quid Chromis intera, quid uester Iolas,
 Dum Notus insultat pelago, dum murmurat unda,
 Ecquid desertis uacui lusistis in antris?

Mop. Quid nostræ facerent ingrata per ocia musæ
 O Celadon? neque tum conchas impune licebat
 Per scopulos, non octipedes tentare Paguros.
 Iam fragilem in siccò munibant saxa phaselum:
 Raraq; per longos pendebant retia remos.
 Ante pedes cistæq; leues, hamiq; iacebant:
 Et calami, nassæq;, & uiminei labyrinthi.
 Tum Chromis Inarimē spectans, his, inquit, ab oris
 (Ab dirum exilium) nostræ soluere carinæ:
 Cum regem post bella suum comitata iuuentus
 Ignotis pelagi uitam committeret undis.
 Quæ tamen (ut fama est) Ligurū per saxa, per altas
 Stechadas emicuit: Rhodaniq; inuecta per amnem
 (Nam, bene si memini, Rhodanū referebat Amilcō,
 Oceani madidas uidit refluentis arenas,
 Et quæ cæruleos procul adspicit ora Britanos,
 Quæ (nisi uana ferunt) quoties maris unda refedit,
 Indigenæ captant nudos per litora pisces.

Ne Chromi, ne luctus renoua, respondit Iolas:
 Sat tuus hæc nobis Lucrini nuper ad undam

Narravit Lycabas : Solem se scilicet illic
 Trans fluctus , trans & nubes uidisse cadentem
 Haud aliter : quam si nostris è montibus illum
 Caietæ adspiceret longe post litora ferri ,
 Et strepitum sensisse ruentis ab æthere currus .
 Præterea mores populorum , urbesq; locosq;
 Exposuit , quernasq; domos , & lignea tecta .
 Addidit & uarias (heu barbara nomina) gentes :
 Bellouacos , Morinosq; : & , quos quis dicere possit
 Tarbellos : latis errare & flumina campis :
 Nescio quem Ligerim tectis se innasse carinis .
 Sed mea nunc aliæ poscunt sibi pectora curæ . (dor
 Tu modo , si quid habes (& te quoq; Chloridis ar-
 Excruciat) scopulo hoc mecum meditare uicissim .
 Audiet , & gracilem percurret Mopsus auenam .
 Sic illi : ast ego nil contra , sed quæ mihi collo
 Garrula pendebat , manibus tunc sumpta cicuta est .
 Scilicet alternos conabar arundine uersus
 Excipere . alternis nam dicere uterque parabat .
 Nec mora , iam Chromis hos , hos & referebat Iolas .
 Chr. Ne reides pelagi sacrum genus , aut mihi uestris
 Munera ferre uadis , duram quis Chlorida placem :
 Aut , si muneribus flecti nequit , æquore toto
 Quærite , quæ nostrum sanet medicina furorem .
 Iol. Sirenes mea cura , audite hæc ultima uota .
 Aut reuocet iam Nisa suum , nec spernat Iolam ,
 Aut uideat morientem . Hæc saxa impulsa marinis
 Fluctibus , hæc misero uilis dabit alga sepulchrum .
 Chr. Qualis tranquillo quæ labitur æquore cymba ,
 Cum Zephyris summæ crispantur leniter undæ ,

Tuta uolat, luditq; hilaris per transtra iuuenius:
Talus uita mihi, mea dum me Chloris amabat.

Iol. Adspicis, iratae feriant ut saxa procellae:
Vt ualidis ima Coris turbentur arena.

Iam scopulis furie unda, tremet iam terra tumultu.

Fallor, an haec ipsa est Nisa indignantis imago?

Chr. O Proteu pastor liquidi maris, o pater, o rex,
(Quando quidem insanos odistis numina fastus)

Quaere Pitheculas tu, cui licet: atque superbae
Dic Hyale, falsum te pascere monstra per aequor.

Iol. Ille habet, ille meos scopulus mihi seruat amores,

Qui propior terrae est. illum pete Glauce natatu:

Neue manus duri contemnat Nisa mariti,
Dic te squamigeras traxisse ad litora praedas.

Chr. Est Veneri Cypros gratissima, Creta Tonanti,
Iunoniq; Samos, Vulcano maxima Lemnos:

Aenariae portus Hyale dum pulchra tenebit,

Nec Samos Aenariam uincet, nec maxima Lemnos

Iol. Gradius Rhodopen, & Mercurius Cyllenen,

Ortygiam Phoëbe, Tritonia iacet Himetton:

Nisa colit Prochytem: Prochytes si commoda norint,

Ortygiam Phoëbe, Tritonia linquet Hymetton.

Chr. Hic specus, hic rupes, texendisq; optima nasus

Vimina sunt, iunci, densaq; per auia myrtus:

Si mihi nunc Pholoe, uel tantum Chloris adesset,

Quam bene pugnaces possem contemnere uentos.

Iol. Nulla mihi sine te rident loca, displices aequor,

Sordet terra, leues odi cum retibus hamos.

At si aderis tu Nisa, placebunt omnia: letus

Tunc ego uel lybicis degam piscator arenis.

Chr.

Chr. Dat Rhombos Sinuessæ, Dicarchi litora Pagros,
 Herculeæ Mullum rupes, Synodontas Amalphis:
 Parthenope teneris scire ambitiosa puellis:
 Quis mihi nunc alias scrutari suadeat algas?
 Iol. In fluuijs Mugil uersatur, Sargus in herbis,
 Polypus in scopulis, medijs Melanurus in undis:
 Ante tuas mea Nisa fores ego semper oberro:
 Quæ mihi det tales iucundior insula portus?
 Mop. Hæctenus ò Celadon resonis sub rupibus illos
 Inter se uario memini contendere cantu,
 Horrida uentosi ridentes murmura ponti.
 Qui tamen & laudes, & munera digna tulere
 Carminibus, sed quæ nequeat contemnere Triton:
 Hic, quam Circeio nudus sub gurgite cepi,
 Natiuis concham maculis, & murice pictam:
 Ille recuruato nodosa Coraliam trunco.

FERDINANDO FEDERICI RE-
 GIS F. ARAGONIO, CALABRIÆ
 DACI EGLOGA QUARTA.

P R O T E V S.

NVNC primum notas uellis maioribus undas
 Currimus ò nymphæ Craterides: ordine quando
 Suadet amor, charæ primos Telluris honores
 Dicere: caruleæ magni Crateris alumna.
 Telluris primos charæ dicamus honores,
 Dum radijs feruens medium sol excoquit æquor.
 Tu uero patriæ iuuenis decus, edite calo,

P R O T E V S

Spes generis tanti : seu te nimbosa Pyrene
 Pro dulci Latio , pro nostris detinet aruis :
 Seu uagus obiecto munimine claudit Iberus :
 Rumpe moras : nec te latis Hispania regnis
 Adiciat , stirpis ue tuæ primordia , & ille
 Gentis honos : licet effuso Tagus impleat auro ,
 Et pater Oceanus spumanti perluat unda .
 Nam mihi , nam tempus ueniet , cum reddita sceptræ
 Parthenopes , fractosq; tua sub cuspide reges
 Ipse canam : nunc litoream ne despice musam .
 Quam tibi post siluas , post horrida lustra Lycæi ,
 (Siquid id est) salsas deduxi primus ad undas ,
 Ausus inexperta tentare pericula cymba :

Quæ uada nō norūt , quis nesciat Protea portus ?
 Illum olim ueteris pascentem ad saxa Minervæ ,
 Mulcentemq; suas diuino carmine Phocas ,
 E' puppi sensere Melanthius & Phrasidamus ,
 Ut forte à capris obscura nocte redibant :
 Sensere & uario delphinas ludere cursu ,
 Tritonumq; choris longe freta pulsa sonare .
 Ipse autem , haud quaquam mortali digna refert
 Verba sono , uacuas lætus cantabat ad auras :
 Terrigena ut quondam matris de uentre Tiphocus
 Exiliens , infanda deos ad bella uocasset :
 Ut fratrum primus , furis , & hiantibus hydris
 Instructus , densas ductauerit ipse cateruas :
 Ut nisu ingenti partes de monte reuulsas
 Aenariam , Prochytenq; altis immiserit astris ;
 Ac totum subito cælum tremefecerit ictu :
 Tum pater haud segri molitur fulmina dextra

Immanis acies deiecerit , atque trophæum
 Iusserit ardentem tectari sulfure Baias,
 Quod gens uicta illis lauisset uulnera lymphis .
 Hinc magni Alcidae tauros, stratūq; profundum
 Aggeribus memorat, ductamq; per oppida pompā.
 His ueteres addit Cumas, loca cognita Phæbo,
 Vatis & horrendæ lucos, Triuiæq; recessus,
 Cimeriumq; domos, & opacat in uallibus antra.

Te quoque formosæ captum Nefidos amore
 Pausilype irato compellat ab æquore questu .
 Ah miser, ah male caute, tuæ quid fata puellæ
 Ad celeras? cupit in medios euadere fluctus
 Infelix: cupit insuetum finire dolorem .
 At tibi nec curæ est, quod eam Neptunia monstra
 Circumstent, mare nec rapido quod sorbeat aestu .
 Ah miser, ah male caute, ultra quid brachia tendis?
 Siste gradum . riger illa iugis adsueta niuosis
 Venatrix: quam mille feræ timere sequentem
 Per saltus . uos hanc Panope, uos candida Drymo,
 Cymothoeq; , Rhoeq; , Pherusaq; , Dinameneq;
 Accipite, & uestris sociam lustrate choreis .

Tum cauit antiquas sedes, opulentaq; regna
 Auricomæ Sirenis, & alium in monte sepulchrum,
 Sacraq; Chalcidicosq; deos, magnisq; per æquor
 Auspicijs uetas hæc ipsa ad litora classes .

Tum liquidos fontes subter caua mœnia ducit,
 Ad tollitq; arces, & culmina montibus æquæ
 Tectorum: uastas protendit in æquora moles,
 Eupleamq; procul trepidis dat cernere nautis,
 Atque Pharon iungit scopulos, præruptaq; saxa

Theleboum, Sarniq; amnes, & pingua culta.

Tum canit, ut Corydona sacro Melisæus in antro
Viderit, & calamos labris admouerit audax:

Formosum quibus ille olim cantarat Alexin,
Dixerat & musam Damonis, & Alpheſibœi.

Quis fretus, dictante Dea, tot sidera nobis
Prodiderit, tantas cæli patefecerit oras.

Quid referā aut stabias, aut quæ tenuisse canoris
Virginibus factis est abeuntes saxa carinas?

Aut terrifici sonitus, ignemq; Vesui,
Et desolatas passim defleuerit urbes?

Postremo reges, regumq; ex ordine pugnas
Enumerat: belliq; artes, & præmia narrat.

Addit tristia fata, & te, quem luget ademptum
Italia infelix (sive id grauis ira deorum,

Seu fors dura tulit) trans altas euehit alpes.

Mox agit Oceani prope litora: denique sistit
Spumantem ad Ligerim, paruaq; includit in urna.

Heu sortē miserandā, heu pectora cæca futuri.
Hæcine te fessum tellus extrema manebat

Hospitijs, post tot terraq; marisq; labores?

Pone tamen gemitus, nec te monumenta parentū,
Aut moueant sperata tuis tibi funera regnis:

Grata quies patriæ: sed & omnis terra sepulchrum.

Hæc ille, & quæ uix audita prioribus annis
Heroum longæua queat meminisse uetustas,

Comemorat. socio respondent æ quora plausu:

Luna suam donec paulatim fundere lucem

Cæpit, & ad uitreas redierunt numina sedes.

CASSANDRAE MARCHESIAE,

MVLIERI PRAESTANTISS.

E C L O G A V.

HERPYLIS PHARMACEVTRIA.

Dorylas, Thelgon.

SED iam vulgatos & nos referamus amores:
 Quos pariter grata scopuli pendentis in umbra
 Hinc Dorylas, hinc Theleboi maris adcola Thelgon
 Certantes docuere. quibus caua litora, & ipse
 Aequoreus Platamon, sacrumq; Serapidis antrum
 Cum fonte, & Nymphis adsulauere marinis.

Tu mihi, seu doctas percurris Palladis artes,
 Maoniaq; aurum, & subtegmina uincis Arachnes;
 Seu Dryadum choreis, coetuq; immista Dianæ
 Haud minor incedis; pietaq; adcineta pharetra
 Venatu Prochyten, maternaq; regna fatigas;
 Siue Dicarchæis quæ molibus adsilit æquor,
 Ludentes spectas Nereidas: en age nostros,
 (Siquis honos pelagi) Cassandra en adspice lusus.
 Non ingrata cano, penitusq; iniussa. Neq; unquam
 Arguerint uentura meis te sacula chartis
 Præteritam. faueat modo non inuitus Apollo,
 Et qua me facili uexere per æquora remo
 Pierides: quis longa dies, & nomina curæ.
 Interea Dorylan iuuet hic audire canentem.

Do. Sebethi ad liquidas descenderat Herpylis undas,
 Herpylis Euboidum non ultima: quam pater Alcô

H E R P Y L I S

Erudijt, Musis & Phæbo cognitus Alcon.

Venerat & socij partem subitura laboris

Vnanimis soror, & calathum de more ferebat.

Ipsa comas effusa, pedemq; exuta sinistrum

Cum phileris longum submurmurat: atq; ita fatur.

Pone aram, & uiuos hauri de flumine rores,
Canaq; uicino decerpere absinthia campo.

Illum illum magicis conabor adurere sacris,

Qui miseram tota spoliata mente reliquit.

Voluite præcipitem iam nunc mea licia rhombum.

Rhombus ad Aemonias reuocetur abeneus artes:

Sistere qui pluuias, qui pellere nubila celo,

Qui potis est trepidos undis abducere pisces.

Voluite præcipitem mea licia uoluite rhombum

Alga tibi hæc primum tumidi purgamina ponti.

Spargitur, & rapidis absumitur arida flammis:

Sic mihi sic Mæon uraris ad usque medullas.

Voluite præcipitem iam nunc mea licia rhombum.

Ter muscum Clearista, ter hunc sine forcipe cancrum

Vre simul, cumq; his dic uiscera Mæonis uro.

Voluite præcipitem mea licia uoluite rhombum.

Spogia nunc lacrymis perfunditur. heus bona magno

Spongia nata mari, lacrymas bibe sedula nostras.

Utq; rapis sitiens illas, sic Mæonis omnem

Mæonis ingrati rapias de pectore sensum

Voluite præcipitem iam nunc mea licia rhombum.

Vt pumex pinguescit, ut æquoris unda quiescit,

Quæ uentis agitata huc, illuc concita fertur.

Sed quid ego heu tristi pectus concussa dolore

Imprecer, & uanis iactem conuicia uentis.

Mæon tot mihi damna, ego Mæoni uerba rependam?

Voluite præcipitem mea licia uoluite rhombum.

Huc huc, qui rigida meditaris uulnera cauda

Sæue Trigon, & tu, proprium cui sistere naues

Veliferas Echenæis, adeste: & Mæonis acres

Tu retinere pedes, tu figere corda labora.

Voluite præcipitem iam nunc mea licia rhombum.

Tunde iecur, spumamq; simul torpedinis atræ.

Hæc ego cras illi lethalia pocula mittam:

Ebibat, & subito pallantes torpeat artus.

Voluite præcipitem mea licia uoluite rhombum.

Scinde manu Leporem. Leporis pene trabile uirus.

Nascitur Eois hic fluctibus: adtulit Aegle,

Docta Aegle, iussitq; inimicum tangere limen.

Curre age, tange simul, simul obline. cras mihi pœ-

Perfidus ille dabit: gemet ipso in limine Mæon. (nas

Sistite præcipitem iam nunc mea licia rhombum.

Contere & Halcyonis nidum mihi. Pellere uentos

Dicitur, & sæuas pelagi mulcere procellas.

Forsitàn hic nostros sedabit pectoris æstus.

Sistite præcipitem, iam sistite licia rhombum.

Hactenus ille. quid huic subiunxerit ordine Thelgō,

Accipe. non omnes unus dolor angit amantes.

Thel. Rupe sub hac mecum sedit Galatea. uidebam

Et Capreas, & quæ Sirenum nomina seruant

Rura procul. ueteres alia de parte ruinas

Herculis, ambusta signabat ab arce Veseuus.

Exere cæruleos Triton de gurgite uultus.

Ipsæ meas Triton Nereo deferre querelas,

Ipsæ potes curua resonans super æquora concha

Et scopulis narrare, & fluctuagis Balanis.

Exere cæruleos Triton pater exere uultus.

Hic primos mihi congressus dedit illa roganti:

Hic niueam formosa manum porexit, & (eheu
Quid recolo?) tacitos in me defixit ocellos.

Exere cæruleos Triton de gurgite uultus.

Huc ades ò mea cura. quid ò quid lenta moraris?

Ipsè ego te propter, socios, cymbamq; reliqui.

Exere cæruleos Triton pater exere uultus.

Hic tibi consuetas formosior explicat umbras

Populus. amplector sæpe hanc, atq; oscula figo

Corticibus: sæpe ipsa pedum uestigia quero:

Et siquid manibus tetigisti, floribus orno.

Exere cæruleos Triton de gurgite uultus.

Quem mihi nunc præfers? si te iuga frondea, si te

Arbuta, pascentesq; iuuant per rura capellæ:

Nos quoq; non graciles nunc primû iungere auenas

Discimus. incisas implent mea carmina fagos:

Et mea Mænalys pendet iam fistula siluis.

Exere cæruleos Triton pater exere uultus.

Sin magis adrident hæc litora, sin magis aliæ

Diuitiæ pelagi: sparsos quis cogere pisces

Doctior, aut rigidum dextra iactare tridentem?

Exere cæruleos Triton de gurgite uultus.

Non ego delphinis, te iudice, non ego thynnis.

Aequore uel medio dubitem certare natando.

Quid tibi me iactem? cui uix numerare uel hamos

Nunc uacat, aut restes, onerataq; retia plumbo,

Et Sinuessano textas deuimine nassas.

Exere cæruleos Triton pater exere uultus.

Me Ligurum dura rupes, me Gallica norunt
Litora: piscantem pariter me Varus, & ingens
Sensit Arar, sensere maris fera monstra Britani.

Obrue cæruleos Triton sub gurgite uultus.
Et post hæc heu dura fugis. non te mihi tellus
Extera, non uenti rapuere. sed accipe munus,
Accipe. non ultra tecum Galatea sedentem
Adspicies. I, læta nouas meditare choreas.

Obrue cæruleos Triton pater obrue uultus.

TRAIANO CABANILIO

TROIAE, AC MONTELLAE

D O M I N O.

S A L I C E S.

SI uacat, & blandos etiamnum uentilat ignes
Quæ dea cærulea uehitur super æquora concha,
Turrigeramq; Paphon, ditemq; Amathûta tuetur:
Accipe flumineas properatum carmen ad undas
O' mihi non dubia Cabanili cognite fama,
sed longe uarios rerum spectate per usus.
Nam tibi me doctæ sic deuinxere sorores,
Sic mea felici permulcent pectora cura:
Ut uix ulla queam melioris tempora uite
Te sine, uix placidos per noctem ducere somnos.
En agendum Traiane, tuis hæc præuia iussis
Tractanti, iam iamq; animo maiora paranti:
Da ueniam, & tenues ne dedignare camœnas.

Fortè inter uirides (si uera est fama) genistas,

Capripedes Satyri, passimq; agrestia Panes
 Numina cum Faunis, & montiuagus Siluanis,
 Exercet dum sol raucas per rura cicadas,
 Vitabant æstus, quâ pinguia culta uadosus
 Irrigat, & placido cursu petit æquora Sarnus.
 Grata quies nemorum manantibus undique riuis.
 Et Zephyris densas inter crepitantibus alnos.
 Dumq; leues aptant calamos, dum sibila pressis
 Explorant digitis, tenuiq; foramina cera
 Obducunt, uario modulantes carmina cantu:
 Auricomæ uiridi speculantur ab ilicæ Nymphæ.
 Dulcia clarisonus soluentes ora cachinnis:
 Sed prope ferre pedem metuunt. nam sæpe labores
 Audierant Penæa tuos, & qualibus olim
 Infelix eheu uirgo Nonacria fatiis,
 Infelix uirgo (quid enim non illa moueret?)
 Pana metu fugiens è uertice Cyllenæo,
 Pana deum Arcadiæ, quâuis pulcherrima, quamuis
 Dianæ sacros inter lectissima cœtus,
 Nodosa tenerum mutarit arundine pectus.
 Quas simul ac nemorum petulans, effrenaq; pubes
 Semiferi uidere per herbida prata uagantes;
 Occultamq; imus flammam traxere medullis:
 Sic timidus blandis hortantur uocibus ultero.

Huc huc ò teneræ placidissima turba puellæ:
 Quid procul adstatis? potius succedite ridæ,
 Et uiridi in prato mollie, de more choreas
 Ducite: quandoquidem calamos inflammas inertes:
 Et frustra ad surdas iactamus carmina siluas.
 Illæ nil contra: celeri sed uida parabant

Crura fugæ, totosq; agitabant mente receptus,
 Si quæ forte uiam per saxa irrumperere, & altis
 Euasisse iugis, deus, aut sua fata dedissent.
 Tum iuuenes, procul ò, clamant, procul iste puellæ
 Sit timor: ingruuas animo depellite curas:
 Nullæ hic insidiæ, nullæ per aperta latebræ:
 Cuncta patent: nullas abscondunt hæc loca fraudes.
 Nos quoq; non Lernæ monstris, non igne Chimæræ,
 Scyllæis ue lupis geniti, aut latrante Charybdi,
 Qui uestra immani laceremus uiscera morsu:
 Sed diuum genus, & qui semper rupibus altis
 Vobiscum crebris uenatibus insultemus.
 His dictis permulsi animi, securaq; tristem
 Corda metum eijciunt: gressuq; per uia citato
 Prata, deus tandem cupidis, ripæq; propinquant.
 Tum manibus simul implicatis per gramina festas
 Exercent choreas: aliosq; , aliosq; reflexus
 Inter se lætæ repetunt: nunc corpora librant
 In saltus: nunc molle latus, nunc condida iactant
 Brachia: & alterna quatiunt uestigia planta.
 Hic Satyri, quanquam uoces audire canentum
 Crudeles, quanquam niueas spectare papillas
 Exultant, oculisq; bibunt sitientibus ignem:
 Tanta tamen sæui gliscit uis effera morbi
 Pectoribus, præcepisq; amor, & malesana libido;
 Ut calamis sensim eiectis, ruptoq; repente
 Fœdere. surgentes ab humo, uento ocyus omnes
 Exiliant; spretaq; deum dietate, fideq;
 Ah pauidas Nymphas, subitoq; horrore rigentes
 Innuadant anidi; seuorum more luporum,

Qui letas medijs proturbant lusibus agnas,
 Oblitasq; sui passim rapiuntq; trahuntq; .
 Dum uiridi in campo cursant, aut ualle sub alta
 Et custos ignarus abest, & amica carum uis.
 Sic illi. at misera discisso pectore Nymphæ
 Frondiferam mœstis siluam clamoribus implent:
 Atque huc, atq; illuc fugiunt. non saxa, neq; alciis
 Tuta putant loca senta rubus. hinc ardua montis
 Prærupti iuga, diffusos hinc stagna per agros
 Adtonita circumspiciunt. uia nulla salutis:
 Et iam spes prærepta fugæ: tum denique ad undas
 Consistunt trepidæ, flansq; à uertice crines
 Cum lacrymis, gemituq; & flebilibus lamentis
 Abscindunt, Sarnumq; uocant, liquidasq; sarores:
 Dūq; uocāt, fundo properat chorus omnis. ab imo
 Naiadum: properat uitreæ rex cæruleus undæ
 Sarnus, inexhaustumq; uadis ciet agmen aquarum
 Rauca sonans. sed quid Sarnus ue, aut illa natant
 Agmina Naiadum possint, ubi ferrea contra
 Stant fata, & duro leges adamante rigescunt?
 Ergo defectæ cura, auxilioq; deorum,
 Ac cælum pariter Nymphæ, lucemq; perosæ,
 Vnum illud, rebus tandem quod restat in arētis,
 Finem optant. iamq; influuium se mergere ad ora,
 Membra reclinabant, & aquis pronò ore petebāt:
 Cum subito obriguere pedes: lateq; per imos
 Exspatiata ungues radix, fugientia tardat,
 Adfigitq; solo uestigia: tum uagus ipsis
 Spiritus emoritur uenis: indignaq; pallor
 Occupat ora: regit trepidantia pectora cortex.

Nec moras pro digitis ramos exire uideres,
 Auratasq; comas glauca canescere fronde:
 Et iam vitalis nusquam calor: ipsaq; ceduna
 Viscera paulatim uenienti frigida ligno.
 Sed quamuis totos durata corporis artus,
 Caudicibusq; latus, uirgulisq; undique septe,
 Ac penitus Salices: sensus tamen unicus illis,
 Siluicolas uirare deos; & margine ripæ
 Hærentes, medio procumbere fluminis alueo.

FRAGMENTVM EIVSDEM
 AUCTORIS.

OPTATOS iã Euplea mihi circũspice portus
 Quo liceat trepidas piscanti includere prædas,
 Et Zephyris releuare graues spirantibus æstus;
 Si qua mouet cupidam uelocis gratia cymbæ.
 Tuq; ades ò nostri merces non parua laboris,
 Quæ Phæbus mihi, quum doctæ, mea iurba, puella
 Conciliant, dumq; ipse ratem de litore pello,
 Da uela insinuans, pelagoq; excurre patienti
 Pars animæ Puderice meæ. te nam sua Nereus
 Per uada, te medio Doris uocat amula fluëtu,
 Dum late horrifonũ cæpus strepit omnis aquarum:
 Lucrina ad Veneris templum conuenerat omnis
 Aenaria, Prochytaq; manus: Zephyraus opaca
 Scilicet Aenaria, Prochyta uenit Euthycus alta
 Insignes ambo calamis, & uersibus ambo,
 Adptus uterq; fretis, piscatibus aptus uterque;
 Ille hamos uersare, hic retia soluere in æquor,

Tum prior hæc Zephyræus. Adeste ò litore ab omni
Piscatorum artes; liquidas exquirite sedes;
Vertite tritonum latebras; penetrare recessus
Nereidum: nunquam nostros sedabit ignes:
Nunquam me Pholoe, nūquā me Chloris amabit.
Ede tuos tandem tecum caua buccina cantus.

Testis Cymothoe, testis mihi candida Chlotho,
Optavi quoties medijs in fluctibus ægram
Proijcere hanc animā; quoties ego gurgite in alto
Occurri monstris immanibus, horrida Cete
Ut saltem mi seros lacerarent dentibus artus.
Ede tuos tandem tecum caua buccina cantus.

Omnia tentavi, terras, mare, nubila, cælum,
Ventorumq; domos, & tempora quattuor anni;
Omnia sed nocuere simul. uos ite puellæ,
Ite Deæ pelagi, furij arcessite nostris
Nunc alios succos, aliasq; Melampodis herbas.
Ede tuos tandem tecum caua buccina cantus.

Non magicos uersus, ignotaq; nomina rerum,
Dissimilesq; Deos, Erebumq; Chaosq; refugi.
Ipsos quinetiam filo conuoluere rhombos
Edidici, partesq; meas de litore Echinos,
De scopulis muscum, de fluctibus hausimus undā.
Ede tuos tandem tecum caua buccina cantus.

ACTII SYNCERI

SANNAZARII NEAPOLITA-

NI, VIRI PATRICII

ELEGIARVM LIB. I.

AD LVCIVM CRASSVM.

E fœcunda tenent saxosi rura Pe-
trini,

T Rura olim proavis facta superba
meis.

Et Simuffanas spectas, mea gaudia,
Nymphas,

Quiq; nouo semper sulfure fumat ager.

Et modo miraris ueteres in litore portus;

Nunc, Liris gelida quæ fluit amnis aqua.

Cunctaq; felici figis uestigia cura,

Observas latæ dum monumenta uia.

At mihi pagana dictant siluestria Musæ

Carmina, quæ tenui gutture cantat Amor.

Fidæq; secretis respondet silua querelis:

Et percussa meis uocibus antra sonant.

Nec tantum populos, nec tantum horrescimus urbes,

Quantum non iustæ sæuitiam dominæ.

Hoc uitæ genus, hoc studium mihi fata ministrant:

Hinc opto cineres nomen habere meos.

Me probet umbrosis pastorum turba sub antris,

Dum rogat agrestem lacte repente Palem.

Me rudis indocta moduletur arundine Thyrsus;

ELEGIARVM

Et tam constanti laudee amasse fide .
 Inde super tumulumq; meum , manesq; sepultos
 Tityrus ex hедера ferta uirente ferat .
 Hic mihi saltabit Corydon , & pulcher Alexis :
 Damœtas flores sparget utraq; manu :
 Fluminibusq; sacris umbras inducet Iolas ,
 Dum cogit saturas Alpheſibœus oues .
 Non mihi Mœonidem Luci , non cura Maronem
 Vincere : si fiam notus amore ; sat est .
 Quid feret Aeacides nobis , quid cautus Vlyſſes ?
 Quid pius Aeneas , Ascanius ue puer ?
 Iſta canant alij ; quorum ſtipata triumphis
 Muſa uagum e' tumulis nomen in aſtra ferat .
 At mihi tete auidis liceat uincire lacertis ;
 Osculaq; optata ſumere longa mora .
 Et liceat poſita mirari membra lucerna ;
 Noctis & inſolitas neſtere blanditias :
 Atque manus , atque ora tuis componere in ulnis :
 Teq; meo laſſam ſæpe fouere ſinu .
 Sed quid ego , hei miſero , uentofus inania ſingo
 Somnia ; quæ forſan non feret ulla dies ?
 Felix , qui potuit duram exorare puellam ;
 Et capere optati gaudia coniugij .
 Ille dies , noctesq; ſuos decantat amores ;
 Et recolit Veneris dulcia furta ſua .
 Ille etiam liquido perfuſus odore capillos ,
 Exercet tenerum nocte iuuante latus :
 Inq; ſinu Dominae primos reminſcitur ignes ;
 Quoc leuiter pennis aureus afflat Amor :
 Nec cupit , Aethiopum quæ canent uellera ſiluis .

Nec,

Nec, quæ Sidonio lana cruore rubet.
 Solus habet, fuscis quicquid portatur ab Indis:
 Solus habet ripas aurifer Herme tuas;
 Et quascunque metit segetes fragrantibus aruis
 Medus, & assiduo sole perustus Arabs.
 Nō auro, aut gemmis miseri torquemur amantes.
 Qui dominam poterit flectere, diues erit.
 Diues ero ante alios, si te mea uita uolentem
 Sustineam ignota pauper, & exul humo.
 Nam quid rubra iuuant fulgentibus æquora conchis?
 Aut quæ multa niger rura Sabæus arat?
 Quid ue torus prodest, pluma spectandus, & ostro;
 Si non est gremio cara puella meo?
 Si trahere infelix inter suspiria noctem
 Cogor; &, æternos esse, negare, deos?
 Num me neglectis deuouit saga sepulchris?
 Num rumpunt somnos carmen, & herba meos?
 Carmen inaccessa traducit ab ilice glandes.
 Carmen nocturnæ supprimit ora canis.
 Carmen & infirmi pallentem sanguine Solem
 Inficit; & Lunæ sistit euntis equos.
 Quid queror infelix? utinam mihi sola nocerent
 Carmina, nec nostro pectore inesset Amor.
 Ille uel Aëæ superat cantamina Circes;
 Ille uel Aemonijs nata uenena iugis.
 Parce puer: non uana queror: tu unlnere nostro
 Crescis; & exultas sæue cruore meo.
 Quòd si te nostræ ceperunt tedia uitæ:
 Ne cesset, quæso, funeris atra dies.

AD IOANNEM PARDVM
HISPANVM.

PARDE decus patriæ. spes maxima Parde tuorum,
 Atque idem Hispani gloria rara soli:
Quem iuuat immensi causas exquirere mundi,
 Primâq; constanti corpora iuncta fide:
An magnum æterno uoluatur numine cælum:
 An propria hoc igens mole labore opus:
Cur falsi fluctus: cur ignibus æstuet Aetna:
 Cur uomat epotas uasta Charymbdis aquas:
Vnde nitior stellis: cur nox maior ue, menor ue:
 Cur non ipsa suo lumine Luna micet.
Felix, cælestes cui fas nunc scandere sedes:
 In quas post obitum fata uenire sinant.
At nos per siluas, & sordida rura capellas
 Versamus: quando Phyllis amare iubet.
Et teneris nostros ulmis incidimus ignes;
 Quos legat errantum cœtus Hamadryadum.
Et nunc capreolos, & nunc uenamur onagros:
 Interdum sæuas fallimus arte feras.
Sæpe iuuat, pietas uisco captare uolucres:
 Nec Satyris ipso cedimus aucupio.
Quòd mihi si liceat tenui reuocare cicuta
 Trinacrii niueas v pilionis oues:
Rura colam semper: populi ualeatis, & urbes!
 Rura dabunt oculis grata theatra meis.
Illic gramineas, pastorum bella, palæstras
 Adspiciam, & celeri præmia parta pede.

Nec me pœniteat sudibus certare colurnis;
 Aut armare cauis pectora corricibus.
 Pugnabunt tauri, pugnabunt cornibus hirci:
 Victores molli cespite ferta ferent.
 Plenaq; pellitus lustrabit ouilia pastor:
 Ponet & agricolis rustica liba Deis.
 Stabunt capripedes abiegno robore Fauni:
 Stabit & indocta falce dolata Pales.
 Quorum solennes ictus cadet agnus ad aras;
 Ictus, ut innumeras expiet agnus oues.
 Tum milium, & niueo statuet flumantia lacte
 Pocula; uotiuas concipietq; preces:
 Et ter transfiliet flammantes pouus aristas,
 Ter quoque non tardo rustica turba pede.
 Dii facite, inter oues, interq; armenta canendo
 Deficiam; & siluis me premat atra dies:
 Ut me non docta deploret pastor auena:
 Utq; sub umbrosa contumuler platano:
 Ossaq; pascentes uenerentur nostra capellæ:
 Nec procul à tumulo candida balet ouis.
 Exultent alij panchæo munere manes;
 Et querant parijs marmora cæsa iugis.
 Misat erit, ueteres recolat si Phyllis amores;
 Conserat & uernas ante sepulchra rosas.

A D A M I C A M.

NVLLA meos poterit mulier præuertere sensus;
 Ipsa licet cælum linquat, & astra Venus.
 Tu puero teneris ignis mihi primus ab annis:

Vltima tu tremulo flamma futura . seni
 Iam sanxere semel nos inter fœdera diui ,
 Fœdera ad extremos non soluenda rogos :
 Ut , si nostra tuo superesset funere uita ;
 (dii tamen in uentos omen abire sinant)
 Ipse ego composito uenerarer operata sepulchro
 Ossa , ferens mœsta thura , merumq; manu .
 Umbrarumq; sacer custos , tumuliq; sacerdos
 Concinerem querula tristia uerba lyra .
 Nec me complexa quisquam diuelleret urna ;
 Quin cineri moriens oscula summa darem .
 At si (quod potius cupio) tibi fata dedissent ,
 Lumina formosa condere nostra manu :
 Tunc , mihi cum caros uultus spectare liceret :
 Atque anima tecum iam fugiente loqui :
 Ipsa meos tumulo manes laniata uocares ;
 Inq; tuo legeres ossa minuta sinu :
 Flebilis & longos scindens ad busta capillos ,
 Clamares nomen iam moritura meum .
 Tum cineri , & mutæ persoluens iusta fauilla ,
 Mista dares rutilis lilia cana rosas .
 Illic mœsta dies , illic consumere noctes
 Optares ; nec te uinceret alter Amor :
 Sed memor usque uiri , canis ueneranda capillis ,
 Adferres tremula munera cara manu .
 O' mihi , dum tales tumulo reddantur honores ;
 Tam lentam Lachesis scindat auara colum .
 Non , ut nostra nouos Arabum bibat urna liquores ;
 Vstus & Assyrio spiret odore cinis :
 Aut ut clara mei notescat fama sepulchri ;

Altaq; marmoreus sidera tangat apex :
 Sed magis ut liceat longas audire querelas ;
 Et gerere è lacrymis serena rigata iuis .
 Tunc ego lethea spatiatum in aggere ripæ ;
 Quà nitet obtuso lumine falsa dies ;
 Quaq; leuis Casiæ nemus , Ambrosiæq; uirentis ,
 Et fortunatos alluit unda greges :
 Dulcia præteritæ repetens insomnia uitæ ,
 Ostemdam Elysijs tot mea dona choris .
 Felicesq; animas inter felicior ipse
 Excipiam plausus læta per arua nouos .
 Atque aliquis comitum , lætusq; hilarisq; recentes
 Sparget humi flores ; & mihi serena feret .
 Nec contentus eo , fidos extollet amores ;
 Narrabitq; alijs de pietate tua .
 Sed quoniam teneræ uernant nunc læta iuuentæ
 Tempora & amplexus iungere fata sinunt :
 Dulcia lasciuo iungamus gaudia lecto :
 Iam properat mortis panda senectæ comes .
 Iam properant rugæq; graues , & serior ætas :
 Nec dabitur molli ludere posse toro .
 Interea cupidis nectamus colla lacertis :
 Ultima iam soluet , cum uolet , hora duos .
 Dii facite , hæc longos maneat spes certa per annos .
 Candidus & penis omnia firmet Amor .

A D L V C I N A M , P A R T V R I E N T E
 C O R N E L I A P I C C O L O M I N E A ,
 A N T O N I I G A R L O N I I
 A L L I F A R V M D O
 M I N I C O N -
 I V G E .

A F F E R opem teneræ tandem Lucina puella:

Auxilio, digna est, quam tueare tuo.

Te uocat; & madidus solam suspirat ocellis;

Et roseo tacitas fundit ab ore preces.

Illa quidem insuetos languet male firma dolore,

Vixq; potest longa tot mala ferre mora.

At tu Diua ueni, tecumq; unguenta repostæ

Pixidis, & si qua est, quæ iuuat, herba, feras.

Sic flentis miseros iuuenis compefcere questus,

sic una poteris sorte leuare duos.

Lucis adest Dea magna: metum iã comprime Carlonis.

Non frustra est lacrymis illa uocata tuis.

Da costum, myrrhamq; , focis, quæq; orbe remoto

Cynnama per rubras nauita uectat aquas.

Ipsè Deam uenerare, sacras proiectus ad aras;

Et genio annosum sæpe refunde merum.

Sed trepidi cessere metus, cessere querelæ.

Iam parit aduentu tacta puella Dea:

Iam puerum est enixa: uides, ut lumine matrem

Exprimat? en tenero quantus in ore decor.

Salue parue puer, cui iam felicia rident

Sæcula; cui pharetram sponte remittit Amor.

Nam siue auratis humeros armare sagittis,

Seu iuuet accensas sollicitare faces ;
 Seu potius iactare leues pueriliter alas ,
 Et dare neglectas post tua terga comas :
 Quis te non paphijs nutritum uallibus , aut quis
 Idaliæ puerum non putet esse Deæ ?
 Vire precor , blandumq; oculis ridere parenti
 Assuesce ; & dulces disce mouere iocos .

AD IULIUM SENENSEM, EXVLEM.

CVM mihi languētes dolor oppugnaret ocellos ;
 Cogerer & tristi soluere uerba sono :
 Ingratos inter gemitus , mœstasq; querelas
 Allata est manibus litera missa tuis .
 Inspexi , agnouiq; tuas , mea numena , Musas ,
 Pieriosq; haustus , castaliumq; decus .
 Poscis , ut iratum placent mea carmina Phœbum ;
 Et fleētant duras ad tua uota Deas .
 Non hoc ingenium , non hæc facundia nostra est :
 I , precor , atque alio flumine pelle sum .
 Ille mihi faciles iam pridem denegat aures ;
 Et uetat argute tangere fila lyæ .
 Nec mihi iam solito latices de fonte ministrat ,
 Nec docet opertos Calliopea choros .
 Quid petis extinctam dilapso à torre fauillam ?
 Quid miser à nostro uulnere quæris opem ?
 Iam tibi felici decurrunt carmina uena ;
 Et rapit ad patrium te tua Musa decus .
 Ipsa mihi uiso est , te lamentante , Thalia
 Ingemere , & tristi Delius ore queri :
 Qualis strimonias olim cum fletet ad undas

E L E G I A R V M

Orpheus indignis uocibus Eurydicen:
 Qui cantu Ismarij gelidis in rupibus Aemi
 Ad tonuit quercus, adtonuisq; feras:
 Saxaq; bistonij deduxit montibus; & te
 Currentem astrictis Hebre repressit aquis.
 Scilicet egregios semper Fortuna poetas
 Tanget; & ancipiti deprimet usque rota?
 Ne ue sit extremos tantum sub morus ad axes
 Ille, Tomitana qui iacet exul humo:
 Te quoque nunc rigidi premit inclementia fati;
 Longius & patria cogit abesse domo.
 Sed nisi per magnos quæretur fama labores;
 Omnis in ardentis est abitura rogos.
 Sic pius Aeneas, sic stirpis Laertus Vlysses
 Maius post cineres emeruere decus.
 Sic quoque sublatis Tirynthius undique monstris
 Visit ab oetæa regna paterna pyra.
 Et te (credere mihi) tot seua incommoda passum
 Virtus sublimi ducet in astra uia.

**IN FVNERE SARRI BRANCATII
 LVCRETIA VXOR.**

ERGO importuna ruperunt stamina Parca,
 Stamina lanifica tam bene ducta colo?
 Ergo ego, quæ fueram tali modo nupta marito,
 Frigida nunc tristi conqueror in thalamo?
 Quiq; his dignus erat uitam exhalasse labellis,
 Occidit externis aduena litoribus?
 Felices nimium, fortunataq; sorores,
 Quæ datis æternis thura sabæa focis.

O' utinam nunquã amplexus, nunquã oscula nossem:

Essem pars uestri nempe ego parua chori.

Chare uir, audaci nimium confise iuuentæ,

Et nimium lacrymis umbra gemenda meis:

Quis te tam densos immittere corpus in hostes

Iussit? an ad pugnam non satis unus erat?

Me miseram, non ulla tuæ te cura puellæ,

Non subiit mœstæ certa ruina domus.

Tu mihi per sanctos solitus iurare hymenæos,

Per non ledendi fœdera coniugij,

Te non immemorem charæ fore coniugis unquam;

Et si letheus tingeret ora liquor.

Quin ipsa admonui; ne sic uiolentus in arma

Irrueres: heu! quò uiolente ruis?

Quò raperis? quò iam nostri tibi cura recessit?

An potes uxoris non meminisse tuæ?

Vix equidem credo; quamuis heu credere cogar;

Tam cito pectoribus me cecidisse tuis.

Sed cecidi; sic fors tulit impia; nullaq; pro me

Vota salutare demeruere Deos.

Hectora sic coniux, sic coniux fleuit Achillem;

-Sic misera extinctum Laodomia uirum.

Nunc mea uirginitas, quando inlibata remansit;

Seruetur cineri non uiolanda tuo.

AD DIVVM IACOBVM PICENVM.

SANCTE senex, quem nec sceleris contagia nostri,

Nec pessum uitij's sæcla dedere suis;

Aequasti magnos qui paupertate triumphos;

Tantus amor niuæ simplicitatis erat,

Silua tibi fides, uiridiq; è cespite lectus,

Explebant mensas amnis, & herba tuas.

Talis erat priscis uictus mortalibus olim.

Sed priscis tantum uiuere cura fuit.

At te diuersos natura expendere casus

Iuuat; & instantes diuum aperire metus:

Submotumq; oculis animo percurrere caelum:

Quasq; tenes sedes, mente adusse prius:

Noscere praeterea cunctarum exordia rerum:

Quod uix humanae conditionis erat.

Magnum opus, ut prima surgentis origine mundi,

Omnia sint senis edita luciferis:

Uiq; pater sancta demum cessare quiete

Perfecto artifices iusserit orbe manus.

His addis cultusq; pios, ritusq; uerendos,

Cunctaq; legisfero tradita sacra duci:

Qua'q; suis castae sacris cecinere Sybillae:

Qua'q; sacer uatum spiritus ore refert:

Sidereos partus, demissaq; pignora caelo,

Atque inopes cunas stramineumq; torum:

Speratumq; diu terris, caloq; probatum

Verum hominum, uerum mente, animoq; Deum.

Hinc & supplicium infandum, atq; obprobria mortis,

Claraq; de stygia ducta trophaea domo:

Denique ut ad patrem populo spectante suorum

Cesserit; igniferis praesideatq; locis:

Quantaq; nos maneant promissae gaudia uitae:

Quantaq; uenturae gloria lucus erit.

Miremur, tibi si placidi penetrabile Tonantis,

Et patet immensi regia clara poli:

Cum tantum his superas meritis sit scandere in arces,
 Quà plaga securum lactea monstrat iter.
 Scilicet inde datur terras spectare iacentes,
 Et circumfusi brachia curua maris;
 Solis & ardentis radios, lunæq; recursus:
 Qualiter & pacta stent elementa fide:
 Nec minus æternis niteant ut sidera flammis:
 Et peragant varias noxq; , diesq; uices.
 Felix, qui nostras potuisti relinquere curas;
 Et procul humanas despicere illecebras.
 Felices, qui te colles uidere loquentem;
 Quæq; tibi gratos præbuit herba toros:
 Quæq; arbor, rupes ue sacra te fouit in umbra:
 Et quæ nunc manes continet urna tuos.
 Nam licet incultis fuerit tibi uita sub aneris;
 Nunc pedibus data sunt astra terenda tuis.
 Attamen ò dic sancte pater, dic addita cælo
 Gloria, dic patriæ fama, decusq; tuæ:
 Ecquid te solitis mulcet sapientia chartis,
 Mollis ubi elysium concitat aura nemus?
 An iuuat aurata meditantem carmina canna,
 Nectere purpurea tempora cana rosa?
 An magne uirginis sedet inuigilare choreis:
 Cum deceat cælo, quicquid in orbe libet?
 An potius toto superum spectante senatu,
 Diluus æthereo crimina nostra foro?
 Denique quicquid agis, nitidi nouus incola cæli,
 Pectoribus nostris non leue numen eris.

AD PETRVM DE ROCCA FORTI
 MAXIMVM REGIS GALLIA-
 RVM CANCELLARIVM.

QVOD pectus tibi forte, quod ardua pectoris arx est;
 Quod foris dignum pectore nomē habes:
 Quod leges sua iura tenent te vindice; quodq;
 Omnia uirtuti peruia facta tuæ:
 Autumni sedem, chelasq; Astræa reliqui;
 Adueniq; tuos noster alumne lares.
 In cunis ego te, si nescis, sedula foui.
 Repta si gremio sarcina grata meo.
 Ipsa tuos finxi mores, animumq;, manusq;:
 Ingeniumq; sagax, iudiciūq; dedi.
 Hinc nostri cultusq; frequens, optandaq; rerum
 Cognito; hinc fidei nomina tanta tuæ.
 Ad te igitur duplices subnixo poplite palmas
 Insuetis tendo sollicitata malis:
 Ne patiare, meas Latio languescere uires.
 Pendet ab auxilio spes mea tota tuo.
 Deprimor audaces inter derisa ministros:
 Nec fas ingenium tollere ad astra caput.
 Quodq; diu partum est uirtute, & fortibus armis
 Imperium, foeda seruit avaritiæ.
 Nec mirum, uestro tantum cum distet ab orbe,
 Terraq; censura sit procul illa tua.
 Quis credat? te etis ciues pelluntur auitis;
 Adrogat iniustas dum sibi fiscus opes;
 Fiscus opes miserorum, hoc est, heu, parcere uictis?

Hoc est ausonio reddere iura solo ?

Cogitur infelix alienas ire per oras

Nobilitas , patrijs expoliata bonis :

Culpaturq; fides domino seruata priori ,

Et maris , & terræ non labefacta minis .

Scilicet est crimen duram contemnere mortem :

Scilicet est Reges crimine amare suos .

O bene fortunæ memores , quicumque superbas

Hentibus à uictis abstinere manus .

Nam quamuis sæuos illectet præda tyrannos :

Magnanimos Reges gloria sola iuuat .

Delentur nullos hominum benefacta per annos ;

Quaq; licet faciunt nos ratione Deos .

At si quis seræ spernit præconia famæ ;

Quercubus alpis adnumerare potes :

Ergo tu Regem cui fas lenire potentem ;

Da desiderijs uela secunda meis .

Effice , iustitiæ soliti reddantur honores .

Dignus es , alicem qui tueare tuam :

Sed soror ut nostros æquet clementia fasces :

Qua sine , dura nimis , difficilisq; uocer .

O decus , o lapsi spes constantissima sæcli ;

O uir fortuna fortior ipse tua .

Sic tibi contingat , Solyma de gente triumphum ,

Captaq; per nostros signa uidere duces .

Sic Rhodanum Nilo spectes dare iura subactõ :

Perq; Araris ripas plurima laurus eat .

Hoc ego te , mecum hoc Phæbus , doctæq; Sorores ,

Hoc pietas , hoc ius , nobilitasq; rogant .

DE STUDIIS SVIS, ET LIBRIS
IOVIANI PONTANI.

QVI primus patrios potuit liquisse penates,
 Et maris, & longæ tædiæ ferre viæ;
 Quem non mæsta domus, quæ non reuocare parentes,
 Non potuit fufis blanda puella comis:
 Impius, & scopulis, & duro robore natus,
 Atque inter Tygres editus ille fuit.
 Non mihi circumstat solidum præcordia ferrum:
 Nec riget in nostro pectore dura silex:
 Ut possim dulcesq; lares, limenq; puellæ
 Linquere, & ignoto quærere in orbe domum.
 Sed Phæbi sacros cogor lustrare recessus,
 Vocalemq; undam, Thespiadumq; choros:
 Ut fugiam nigras, supremo in funere flammæ;
 Et uolitem populi docta per ora mei:
 Meq; inter claros attollat fama poetas;
 Nec rapiat nomen nigra fauilla meum:
 Et nostra celebrata superbiat umbra sepulchro;
 Spernat & è pharijs marmora cæsa iugis:
 Non tamen ut magni tumulum tentare Maronis
 Audeat; aut tantum speret habere decus.
 Sed quis tam niueis uellat mea Colla lacertis?
 Quis uetet optato membra fouere sinu?
 An tanti fuerit sacro Parnasus hiatu,
 Perq; suas passim templa habitata deas:
 Ut tibi sit nitidos lacrymis corrumpere ocellos.
 Discessumq; fleas cara puella meum.
 Ah pereat, quicumque leues sectatur honores;

Et sequitur famæ nomina uana sua .

Tecum ego nocturnis dubitem cessare choreis ?

Tecum ego conspersa gaudia inire rosa ?

Deductumq; leui crimen perfundere amomo ?

Et noctem insolitis ducere blanditijs ?

Scilicet & Turcas Pontanus in æquora classes ,

Alfonsi & fortes ducat in arma manus ,

Qui nunc nascentis canit incunabula mundi ,

Aureaq; ætherea sidera fixa domo :

Vtq; imbres , lapidesq; pluant , ut nubibus ignes

Exiliant ; salsas ut mare uoluat aquas :

Hesperidumq; hortos , excussa q; poma draconi ,

Rusticaq; ad primos munera missa toros ;

Delicias Lepidina tuas , resonansq; uicissim

Pastorum argutis carmen arundinibus :

Qualiter & fuluis radiet Sertorius armis ;

Et pompeianus pralia tentet eques :

Audeat arguto neu quis contendere uersu ,

Ille uel æterno digna Marone sonat .

Te pater irriguis audit Sebethus in antris ,

Iurgia ad ingratas dum iacis ipse fores .

Inde uocas sacrum festas hymenon ad aras ,

Optati referens fœdera coniugij :

Vtq; tuis primum surgens complexibus uxor ,

Visa si erepta uirginitate queri .

Felix , qui fidos experere coniugis ignes ,

Vidisti sobolis pignora certa tuæ :

Neniolasq; rudes cecinisti , & blanda parentis

Oscula , & ad cunas murmura nata suas .

Felix , excultum torsit quæ Fannia uatem ;

E L E G I A R V M

Quæq; illi regnum Cinnama subripuit.
 Quamuis dissidij leges patientur amaras,
 Spectabunt cineres nomen habere suos.
 Eridani post hæc sed te quis credat ad amnem
 Populea canas fronde ligasse comas?
 Et stellam cecinisse, atque impendisse querelas:
 Spectandos cum iam uix daret illa pedes:
 Baianosq; sinus, myrtetaq; cognita nymphis,
 Clausa q; sulphureis antra recurua iugis:
 Tum superum laudem, mutisq; incisa sepulchris
 Nomina, collapsos & reparare rogos:
 Deniq; Pindaricosq; modos, resonantia pleetra,
 Et Methymnææ fila nouasse lyra:
 Cum tamen interea motus, atque agmina Regum,
 Bellaq; campanæ discutiis historiæ.
 Quin & iucundo dstringis secula morsu;
 Dum uaser in stygio disputat amne Charon.
 Taronisq; tui Nigidiq; exempla secutus,
 Grammaticæ haud spreteas incipis ire uias.
 Carminis hinc numeros nostris de promis ab ausis,
 Dignatus pueri uerba referre senex.
 Quid loquar; ut sacros Mariani exhauriat amnes
 Aegidius, uerum dum canit ore deum?
 Aut apta ingratos taxet sub imagine mores
 Qui super infusas spernit Asellus aquas?
 Te iuuenesq; senesq; colunt præcepta ferentem,
 Parthenope spreto quæ Cicerone legit:
 Ex adyis quicquid diuum sapientia pandit:
 Et statera tui dogmata firma senis:
 Quid deceat fortemq; uirum; quæ Principis artes;
 Largificas

Largificas præstet quæ dare dona manus :

Parendi leges quæ sint , legesq; loquendi :

Edat ut argutos lingua diserta sales :

Quid fortuna homini , quid det prudentia ; quantum

Immanes animos incitans ardor agat ;

Magnanimiq; uiri quæ sint ad singula partes ,

Sive colat pacem , seu fera bella gerat .

Nec fugis astrorum causas aperire latentes ,

Et Ptolemæi fata reposita poli .

Salve sancte senex , uatum quem rite parentem

Præfecit terris Delius Ausonijs .

Non te lætheæ carpent obliuia ripæ ;

Nec totum in cineres uertet auara dies .

Nec tibi plebeio ponetur in aggere bustum .

Niliacas dabitur uincere Pyramidas .

Quid tibi uictrices expectas Umbria palmas ?

Mœnibus has patriæ retulit ille meæ .

Ille suis longum studijs , & laude fruatur :

Me iuuet in Domina consensisse simi .

AD IOANNEM SANCRIVM
PATRICIVM NEAPOLI-
TANVM, DE SVO
IMMATVRO
OBITV.

SI me seuus Amor patrijs pateretur in oris

Viuere , uel saltem matre uidente mori ;

Ut, quæ uix uno nunc sunt ingesta libello ,

Essent illa suis continuata locis :

Forsitan immites potuiffem temnere Parcas,
 Duetaq; de pulla tristia pensa cholo:
 Nec me plebeio ferret Libitina sepulcho;
 Aut raperet nomen nigra fauilla meum.
 Nunc cogor dulcesq; lacus, & amoena uireta,
 Pieridumq; sacros destituisse choros:
 Nec pote, quæ primis effudit Musa sub annis.
 Emendaturo subdere iudicio.
 Sic heu, sic teneræ sulcis refecantur arista:
 Implumes nido sic rapiuntur aues.
 Prò superi tenues ibit Syncerus in auras?
 Nec poterit nigri uincere fata rogi?
 At tu, quandoquidem Nemesis iubet, optime Sangri;
 Nec fas est homini uincere posse Deam:
 Accipe concussa tabulas, atque arma carinae;
 Naufragijq; mei collige reliquias:
 Errantesq; cie quocunq; in littore manes;
 Taliaq; in tumulto carmina cade meo.
 Actus hic iaceo: spes mecum extincta, quiescit:
 Solus de nostro funere testat Amor.

IN MALEDICOS DETRACTORES

QUID ruis in sacros temeraria turba poetas?
 Senaq; mordaci prælia dente moues?
 Desine sacri lega conuicia fundere lingua;
 Desine; pro populo stat Deus ipse suo.
 Quis nouus in furias armat dolor? ite profani.
 Itē, nec immeritas conscelerate Deas,
 An monet hoc stygijs immersus scuata lacunis;
 Dum flens Eumenidum uerbera torta timeret?

Illum olim tincta iuuerunt felle sagittæ:

Nunc miserum facti poenitet usque sui.

Parcite tam cari manes uiolare parentis,

Per supra, & talos, per cyathosq; rogo.

Ars sua quenq; iuuet: non uos Helicon subire,

Non fas uirginei polluere amnis aquam.

Scilicet hanc sumpto Iouiani Musa choturno

Hauriat; & magno digna Narone sonet.

Cui comes intacta lustrans sacraria siluæ

Altilius, docto pectore carmen hiet.

Nec minus & Musæ repetens monumenta iocose

Compater, argutos ingerat ore sales.

Elysiusq; hedera comptus florente capillos,

Rara, sed Aonijs concinat apta chorus.

Extendatq; armis titulos Aquinius auitos;

Et doceat nostras cernere castra Deas.

Iipse suæ referat Cabanilius ardua Troiæ

Mœnia, & antiquos, Appula regna, rares.

Quiq; uelut tenera surgit nouum arbore ramus

Coruimus quauis aure probanda canat.

Et qui Pierijs resonat non ultimus antris

Albinus, referat Principis acta sui.

Tu quoque quid cessas doctis deflere querelis

Excidium patriæ culte Marulle tuæ?

Quiq; tot egregias animas, tot clara uirorum

Ingenia enixu format, aliiq; suo;

Nectat honorata Maius sua dicta corona;

Tamq; pias ferulas, regia sceptrâ uocet.

Quin & rite suos genio Chariteus honores

Præbeat, & festas concinat ante dapes.

E L E G I A R V M

Aelius at blandæ fretus dulcedine linguæ,
 Facunda totos conterat arte dies.
 Nec te iam pudeat uenturo ostendere sæclo
 Eloquij uires Scala diserte tui.
 Certent socraticis Zenonis scripta libellis;
 Cuius apis uernos inuulit ore fauos.
 At tu castalijs non inficiande chores,
 Castalidos Carbo nunc cane regna tuæ
 Te quoq; quem gemina mulcet sapientia lingua,
 Parde iuuet studijs inuigilare tuis.
 Atque alij, quorum doctas it fama per aures,
 Extremo properent uincere fata die.
 Nos quoque, si magnus non auersatur Apollo,
 Cantemus Nymphas, capripedesq; Deos.
 Nam bene thespiacas, linor licet audiat, undas
 Nouimus; & dextro pressimus antra pede.
 At uos incautis socijs aconita parate;
 Et furtis miseras extimulate domos:
 Oedipodisq; modo, thalamos foedate paternos;
 Si modo dat certum uulgus habere patrem;
 Nocturnisq; dolis agitate, & cadibus urbem;
 Perq; fora infestam reddite, perq; uias.
 Hæc studia, has artes primis didicistis ab annis,
 Non Aganippææ tangere fila lyræ.
 Nam neq; Calliope uobis, nec dexter Apollo
 Permessi sanctos exhibuere lacus:
 Dira sed Alecto gemina comitata sorore
 Pocula cœnoso de Phlegetonte tulit.
 Nimirum hinc nigro mores, & camina tabo
 Pallent; & foedo liuor in ore sedet.

Fallor, an hos nobis misit grauis Aetna cylopas:
 Mitis & hanc sentis tu quoque terra luem?
 Heu mea Parthenope quæ te contagia ledunt?
 Talia tu numquam gignere monstra soles.
 Dij patrij, quorum monitus huc aduena classis
 Appulit, Euboicas constituitq; domos:
 Litoribus talem nostris auertite pestem;
 Mœnia felici si posuisti aue.
 Vosq; umbræ insontes, quas iam lethale uenenum
 Ante diem stygias ire coegit aquas:
 Vltrices huc ferte faces; fumoq; sequaci
 Auctores uestræ sollicitate necis.
 Et uos ò uatum certissima numina, Musæ,
 Numina carminibus non uiolanda meis,
 Parcite, si uestras nunc primum læsimus aures:
 Iusta laceSSita sumpsimus arma manu.

ACTII SYNCERII SANNAZARII
 ELEGIARVM LIB. II. AD A L-
 FONSV M FERDINANDI FIL.
 ARAGONEVM SI-
 CILIAE REGEM.

ALFONSE, Inuictæ laus accessura parenti,
 Hesperios inter non leue nomen auos:
 Quid me laudatos Parnasi mittis ad amnes?
 Obruitur largo flumine nostra situs.
 Gloria Virgilio est, currus, atque arma referre:
 Nasonis medio fata in amore mori.
 Battiden docti sectatur Musa Properti:

ELEGIARVM

Flaccus pindaricos diuidit aure modos .
 Passeris exequias fracto canit ore Catullus .
 Tu Nemesim laudas culte Tibulle tuam .
 Omnia non uno desudant esseda campo :
 Noster in exiguo tramite currit equus .
 Si me castalia docuisset Phœbus in umbra ;
 Oraq; Gorgonea nostra rigasset aqua ;
 Meq; uel Aeschyleo donasset Musa cothurno ;
 Et foret in nostro grandior ore sonus :
 Non ego Phasiaca canerem certamina pubis ,
 Aequora non prima sollicitata rate ;
 Non coniuratos subuertere pergama Reges ,
 Non Troiæ profugos post duo lustra deos ;
 Thebanas ue acies , fratrumq; immittia bella ,
 Sæuaq; discordi funera raptæ pyra :
 Teq; , tuosq; meo celebrarem carmine : nec me
 Pignore tam grato dulce grauaret onus .
 Nam canerem uictosq; duces , ispanaq; regna ,
 Horridaq; à proauis bella per acta tuis ;
 Demissumq; genus antiqua ab origine Regum ;
 Quantaq; magnanimi gesta feruntur aui ,
 Dum Lybiæ tractus , ueteres Carthaginiæ arces ,
 Lotophagum dites & populatur agros ;
 Regine acitus mox Itala regna secutus ,
 Calcidicasq; arces , Parthenopemq; subit .
 Sed quoniam instabiles animos muliebria uersant
 Pectora ; suspectos deserit ille iares ;
 Ac patriæ petit arua suæ , nec longa moratus
 Vltiores rursum ducit in arma Deos ;
 Obsessamq; intrat nymphis comitantibus urbem

Qua per operta uagus labitur antra liquor.

Aurea quin illo dicunt sub Rege fuisse
Secula. felices, qui meruere frui.

Quid patris inuictas acies, quid concita dicam
Classica per campos Daunia terra tuos:

Diectosq; duces, populataq; castra, neq; ullis
Clara magis Regum praelia temporibus.

O' mihi supremos si Parca indulserit annos;
Quanta canam; quantus uox mea plausus erit.

Tunc ego Mæonios ausim perumpere fontes.
Sæuaq; terribili bella tonare tuba.

Utque alios sileam; tua fortia facta referrem;
Prouehentq; animos tot monumenta meos:

Ut puer extremas regni percurreris oras,
Lustratus referens præmia littoribus:

Et male pacatos sedaueris ante tumultus,
Quam patrijs hostes finibus expuleris,

Primus honos, forti defensos milite Locros
Seruasse, & muros urbs Melibœa tuos,

Nec non Marte pari summas Caulonis in arces
Venisse, inq; suo templa sacrata iugo;

Templa Deæ, uastis late quæ præsidet undis,
Vna Iouis coniux fida, sororq; Iouis.

Testis Chratis erit testes Sybaritides undæ,
Oraq; , quæ fluctus prospicit Ionios.

Adde, quod Hetruscos oppleueris agmine campos;
Et tibi captiuus fluxerit Arnus aquis:

Totq; pharetratas, Turcarum corpora, turmas
Ausonijs dederis manibus inferias.

Gratia dijs Italis; prærupta Ceraunia, & arces

ELEGIARVM

Butroti nostras pertinere minas :
 Captiuum ducem , fractosq; aspeximus arcus ,
 Detulit huc domita quos tua classis aqua .
 Hinc Ligurum furias , compressa q; iurgia ferro ,
 Gallica q; in partes opida uersa duas .
 Ipse ego quæ uidi , referam : scit Thuscula tellus
 Quæ q; cadit summo lympha Aniena iugo .
 Nam duce te , latios ferro dum subruis agros ;
 Tempora militiae prima fuere meæ .
 Bis nomentanas , bis magni Tyburis arces
 Vidimus ad nostros proijcere arma pedes :
 Cum iam sit media trepidatum pene Subura ;
 Et Capitolino uota parata Ioui .
 Nec semel (ut fatear) Collinæ ad limina portæ
 Fregimus armatos reppulimusq; duces .
 Parce tamen ueneranda parens , si iusta secut us
 Signa sub Alfonso : Rex erat ille meus .
 Lanuuium infelix , fatis constraria nostris
 Terra ; potes certas tu uariasse uices .
 Nam quod ad hostiles flexit uictoria partes :
 Fortunæ magis hoc , quàm fuit artis , opus .
 Ille sed Eridani ripas non fractus in alias
 Contendens . caræ regna sororis adit :
 Metatusq; locum castris , insubria passim
 Fudit , & Euganeis agmina missa iugis .
 Dicite Io populi , turmas spectastis ouantes ;
 Et per uictrices fœdera iuncta manus .
 Ipse quoq; haud sileat quos cedere Farfarus hostes
 Risit , & exutum uertere terga ducem .
 Heus ubi nunc Roberte tuæ uocesq; , minaq; ,

Campani peteres cum tibi iura soli?
 Iam nostros Reges, iam sternere cuncta parabat:
 Nunc fuga degeneres arguit ecce metus.
 Hortarisq; tuos dimittere signa maniplos,
 Heu pudor, & longæ præmia militiæ.
 Hos tamen ille pius, quamuis diuersa secutos,
 Alfonsus miti fouit, & auxit ope.
 Macte animo custosq; hominum, macte optime Regū,
 Ausonia tu sol, tu pater unus ades.
 Quid me morem pacisq; artes, belliq; labores,
 Perpetumq; animi tempus in omne decus?
 Sed me formosæ deterrent iussa puellæ;
 Ne possim tantus inuigilare choris:
 Et uetat asper Amor dulces contemnere curas;
 Cogit & inuiso subdere colla iugo.
 Nec profunt lacrymæ, nec uerba precantia mortem:
 Ille suas in me concutit usque faces.
 Quare si nostri ueniet tibi nuncia lethi
 Fama; triumphales iam prope siste rotas:
 Atque hæc ad cineres mœrens effare sepultos:
 Sæuitia dominæ rapte Pbeta iaces.

IN FESTO DIE DIVINAZARII
 MARTYRIS, QUI POETAE
 NATALIS EST.

ECCE mihi totum lux expectata per annum
 Iam redit; Aonia ferta nouate Deæ.
 Hæc me vitales genitum produxit in auras;
 Iussit & erectum tollere ad astra caput.

ELEGIARVM

Nunc mihi purpureis aram cumulate *Hiacynthis* ;
 Cingite & intexta limina nostra *rosa* .
 Sic etenim coluisse decet geniumq; , laresq; :
 Ferte coronato thura , merumq; , foco .
 Tuq; apio innexos dudum acceptura *poetas* ,
 Splendida solennes instrue mensa *dapes* .
 Hic mihi puniceo Pontani *Musa* cothurno
 Incipiet posito carmen hiare *mero* :
 Naturaq; uias , teneriq; exordia *mundi*
 Proferet ; & certa cuncta obitura *die* .
 Crassus at æterno frondis redimitus *honore* ,
 Soluat pierijs ora rigata *modis* :
 Et mihi Linternumq; uetus , placidumq; *Perinum* ,
 Ostendatq; atavi regna opulenta *mei* :
 Regna male ad seros heu peruentura *nepotes* ;
 Dum uersat uarias fors inimica *uices* .
 Altiusq; nouos superis laturus *honores* ,
 Pindarica feriat carmina docta *lyra* .
 Sforciadum mox dicat , Aragoniosq; *hymenæos* ;
 Iure quibus cantus æquet *Homere* tuos .
 Nec gemat exilium spartani *Musa* Marulli ,
 Ventura ad nostras ingeniosa *dapes* :
 Verba sed antiqui reddat , numerosq; *Lucreti* ;
 Dum magnis diuos laudibus *accumulat* .
 Adde tuos Puderice sales ; adde inclyta *patris*
 Eloquia ; adde animo tot bona *parta* tuo .
 Iamq; Panhormitæ lusus , & scripta *recense* ,
 Et Iouianæ tempora *amicitiæ* .
 Hos inier meritis rediens *Aquiuiuus* ab *armis* ,
 Prodat honoratæ præmia *militiæ* :

Atq; chori princeps docti argumenta Plutarchi,
Cumq; suis referat dogmata principijs.

Ipsè autem haud dubitet Cabanilius aëta referre
Vel sua, uel magno iunëta parentis auo.

Nec Phœbo minus ipse suo, quã Marce probatus,
Phocæico pexas tingat in amne comas.

Tu quoq; , quem iuuenem ueneror , dulcissime Carlon
Incipe iam docta pleëtra mouere manu :

Allifasq; tuas mihi concine , dum uaga Lunam
Sidera per tacitum nocte sequuntur iter .

Talibus auspicijs geniales ducere cœnas ,
Thespiadumq; modis concelebrare iuuat .

IN CALENDIS IANVARIIS,
AD FVSCVM.

EXORITVR lux alma; caput sol detegit aureum;
Qui toties nostros exhi larauit auos .

Exoritur : redit ecce anni melioris origo .

Quisquis ades , sancta concipe uoce preces .

Cingantur de more sacris fastigia templis ,

Quæ uaga Sebethi Nais ab amne legit .

Ipsè sui Ianus præpandat limina templi :

Cui geminum liquido stiller odore caput .

Illius & castas fument pia thura per aras :

Atque focos supra stet , uideatq; suos :

Nunciet & tibi Fusce novos uirtutis honores .

Iam reor hæc animum uota fouere tuum .

Nec magis optaris , quas lydius amnis arenas ,

Quas uoluit flauæ lymphæ superba Tagi .

E L E G I A R V M

Nec magis uberibus quicquid sibi colligit aruis
 Mœdus, & assiduo sole perustus Arabs.
 Iusta precor: latius utinam discedat ab oris
 Hostis, & indecori uictus oberret equo.
 Victus Hydruntinas cogatur relinquere terras;
 Et plangat nostram sanguinolentus humum.
 Hæc ueniet lux Fusce tuis lætissima uotis;
 Cum pax optatas ducet in urbe moras.

I N M O R V M C A N D I D A M .

N V N C Erato uirides capiti subnecte corymbos;
 Profer & aurata fila canora lyrae.
 Arboris umbriferæ casus referamus acerbos.
 Non erat hæc nostro fabula nota solo.
 Audiat, & molli cantantes protegat umbra
 Ipsa; *

Olim baianis fuerat pulcherrima siluis
 Naias, errantes figere docta feras.
 Quam liquidus clausis Lucrinus sæpe sub antris
 Optauit lateri iungere posse suo.
 Nec semel illius pharetram laudauit, & arcum
 Pastorum incultis fistula carminibus.
 Testes cumeæ, testes liternides undæ,
 Sancta;q; gauranæ numina hamadryades,
 Illam Siluanos, Panas;q; odisse bicornes,
 Et quoscunque colit sive, nemus;q; Deos.
 Sed quid fata parant? solitis Morinna redibat
 Montibus: hoc illi nomen, & omen erat:
 Cum subita cælum texit caligine nimbus;
 Et multa canam grandine fecit humum.

Illa hiemem fugiens, diuersa per arua cucurrit,
 Tecta caput fertis, grandine tecta caput.
 Vallis erat prope sulfureos male peruia montes,
 Candida quam graio nomine signat humus.
 Hanc super excisis pendebat cauibus antrum,
 Agricolum hirsutis nota domus gregibus.
 Pugnantes huc forte coegerat impiger hircos
 Semideus caper, semicaperq; Deus.
 Quem procul ut uidit Nymphæ; sic pectore toto
 Insequitur; tales & iacit ore sonos.
 Quò properas ab dura, measq; ingrata querelas
 Despicias? aspectus ne fuge Nympha meos.
 Mecum capreolos, mecum uenabere damas.
 Parebit iussis hoc pecus omne tuis.
 Nil est, quod fugias: mihi, crede, recentia semper
 Pocula de niueo fagina lacte madens.
 Semper picta rosis semper contexta ligustris
 De nostro poteris munera ferre sinu.
 Dixit. at illa uolans celeres præuertitur auras,
 Imbre nihil motos impediante gradus.
 Iamq; petens tristesq; lacus, sterilemq; paludem,
 Consutaq; arbutis non minus arua nouis,
 Aspiciat exesi longe sub faucibus antri
 Obscurum cæco puluere noctis iter.
 Huc, tanquã in latebras, se conijcit. haud minus ille
 Insequitur prædæ tractus amore suæ.
 Iamq; patens calum rursus, Solemq; uidebat;
 Liquerat & montem post sua terga cauum:
 Dextra pontus erat, præruptaq; saxa sinistra:
 Et iam defessam, iamq; premebat: amans,

E L E G I A R V M

Protinus exclamans, Fer opem mihi Delia, dixit:

Orâq; supremo diriguere sono.

Attulit auxilium Nymphæ Dea; seq; uocanti

Præbuit: illa cadens sponte recumbit humi:

Fitq; arbor subito: Morum dixere priores;

Et de Morinna nil nisi nomen habet.

Pes in radicem, in frondes iuere capilli;

Et quæ nunc cortex, cærulea uestis erat.

Brachia sunt rami; sed quæ nitidissima poma,

Quas malo uitasti Nympha, fuere niues.

Fleuit Misenus; mutatam fleuit Auernus;

Fontibus & calidis ingemuere Deæ.

Quinetiam fleuere suis sebethides antris

Naiades, & passis Parthenopæa comis.

Sed tamen ante alios lacrymas in stipite fudit

Faunus; & hæc tristes addit ad inferias.

Inter silui colas ò non ignota sorores,

Nunc morus, duris candida corticibus:

Viue diu; & nostros semper tege fronde capillos;

Cedat ut ipsa tuis Pinus acuta comis.

Tu nunquam miseræ maculabere sanguinè Thysses;

Immemor heu fuit ne uideare tui.

Tu, nec fata negant, niueis uberrima pomis,

His olim stabis frondea limitibus:

Et circum pueriq; canenti, facilesq; puellæ:

Ducentes festos ad tua sacra choros.

Hæctenus insigni cecinis testudine Musa;

Aoniasq; uolans læta reuisit aquas.

AD BACCHVM.

BACCHE bimaer ades : sic sint tibi nexa corymbis
 Cornua ; sic nitidis pendeat uua comis :
 Seu te nunc Thebæ , seu te nunc Ismarus horrens ,
 Siue habet umbrosis Naxos amica iugis .
Huc pater , huc propera frondenti candide thyrso ;
 Huc potius gressus dirige Bacche tuos .
Sed pallam iam pone grauem , pictosq; cothurnos ;
 Et musto teneros tu quoque tinge pedes .
Tecum etiam Driadesq; Deæ , Satyriq; bicornes
 Adsint ; & calamos , concaudq; æra sonent
Raucaq; subductis percurrant tympana palmis ,
 Bassaridum fufis turba uerenda comis .
Quas male festinans Silenus pone sequatur ;
 Et , procul , ut maneant , subsideantq; , roget .
Tum secum auriti fatum deploret aselli ,
 Incedet ferula dum titubante senex .
At Deus hortorum cui uertice fixa rubenti
 Canna tremit , sæuas falce repellet aues .
In medio crater calato maximus auro ,
 Spumet inexhaustum , Lesbia dona , merum .
Et circum de more tuas caua tibia laudes
 Intonet , appositas concebreitq; dapes .
Ipsè ego perq; uias urbis , perq; omnia passim
 Compita , perpetuo sacra colenda feram .
Ipsè giganteo referam memorata triumpho
 Nomina , & euantes , orgia lata , chores .
Nec sileam fuscas acies , gangetica regna ,
 Gestaq; odoratis prælia lutoribus .

E L E G I A R V M

Mox thalamos Ariadna tuos, redasq; iugales,
 Quæq; nitet medio fixa corona polo.
 Iamq; pios ritus, indiëtaq; sacra frequentans,
 Institutam uirgas fronde uirente regi:
 Incedamq; tuas uates tam magnus ad aras,
 Quàm nec Virgilius, quàm nec Homerus erat.
 Tu mihi sancte pater mordaces exime curas:
 Nubilaq; annoso pectora solue mero.
 Tu mihi securos adige in præcordia somnos:
 Afflatusq; iuuâ lumina fessa tuo.
 Scimus enim quantos ineunte atate labores
 Pertuleris, quantos fulminis igne metus.
 Infelix Semele quid munera poscis amantem,
 Quæ tibi, quæ nato sunt nociura tuo?
 Posce Iouem, quæ digna tuis sint præmia uotis.
 Posce: feres uotis præmia digna tuis.
 Non tibi siluicolum proles de plebe deorum,
 Sed cui sint Phœbus, Mercuriusq; pares;
 Sed quam Saturnus non dedignetur ab alto
 Noscere; quam lato Iuppiter ore probeat.
 Salue cara patri soboles, mitissime diuum:
 Salue hominum requies, lætitiæq; parens:
 Et faales (si iusta peto) mihi prospice Musas:
 Et me pacato numine dexter adi.

AD LVDOVICVM MONTALIUM
 SYRACVSANVM CAROLI
 CAES. SCRINII MA-
 GISTRVM.

MONS altus nomen clarum tibi, siue niuosis
 Nascenti

Nascenti dederit fertilis Aetna iugis ;
 Seu lustrata uagis Nebrodis saxa Napæis ,
 Sive Dionæo numine clarus Eryx ,
 Seu quòd olympiaco , reptaris uertice ; teq ;
 Pertulerit placido blanda Arethusa sinu :
 Nobile frondoso defluxit nomen olympo ,
 Elæi referens sacra uetusta Iouis .
 Seu mage quòd celsas puer exuperaueris alpes ;
 Dum patet in laudes belgica terra tuas :
 Oceaniq ; petis non explorata britanni
 Murmura ; nec canæ Tethyos antra times :
 Exhaustos præferret ut illa ætate labores ,
 Aeria nomen uenit ab alpe tibi .
 Quicquid id est , quicumq ; huius tibi nominis aucto
 Mons , & inaccessi uerticis asperitas :
 Non mores , non facta , sed altæ mentis acumen
 Vidit , & ingenij præuia signa tui .
 Nam licet ipse animo nubes , & sidera uincas ;
 Cunctaq ; sint sensu pene minora tuo :
 Non te per duros aditus , rupes ue fragosas ,
 Se per floriferum uallis adimus iter ;
 Vallis , perpetuo quam uestit gramine riuus ;
 Et quam uicini litoris aura fouet .
 Hoc est , hoc (mihi crede) deos æquare merendo :
 Hoc est æterni scepra tenere Iouis .
 Cætera mortales inter peritura labores
 Desere , & hoc unum uita sequatur opus .

AD IUNIANVM MAIVM

PRAECEPTOREM.

CVM tibi baiana spectantur ab æquore nymphae ,

E L E G I A R V M

Stagnaq; uicinis hospita litoribus ;
 Quà uetus herculeos perduxit semita tauros ,
 Longius excluso concita claustra mari ;
 Quaq; iacet Baulos inter lucumq; sibyllæ ,
 Et Prochytae rectum per iuga tendit iter :
 Nos hic (ut nosti) duræ parere puellæ
 Cogimur , & tristes ducere in urbe moras .
 Nec tamen aut studijs animum intendisse seueris ,
 Aut prodest sanctas excoluisse Deas .
 Cumq; tot unanimes dederint mihi fata sodales ;
 Auxilium , nemo est , qui mihi rite ferat .
 Instat seuus Amor , reficitq; in cote sagittas ;
 Nec patitur presso colla mouere iugo .
 Et licet assiduus tabescant pectora curis :
 Querimus , unde queant tanta uenire mala .
 Atque utinam tristes Lachesis mihi finiat annos ;
 Claudat & ætatis tempora dura meæ :
 Aut aliquis , seui quæ sit medicina furoris ,
 Non uanus nostra canter in aure Deus .
 Sed iam laurigeris cessant oracula Delphis :
 Mutaq; Cumeæ uirginis antra silenti .
 Nec Pan Mœnalia reddit responsa sub umbra :
 Nocte licet pastor uiscera libet ouis .
 Nec mihi chaonias spes est audire columbas :
 Cornigerumq; pudet fata referre Iouem .
 Oblitasq; loqui iam pridem Græcia quercus
 Mirata est posito conticuisse deo .
 At tibi uenturos Mai prædicere casus
 Fas est , & mites consaluisse deos .
 Nec tantum aut aræ fumos , aut nuntia sentis

Fulgura, sed stygijs somnia missa locis;
 Somnia, quæ miseram perturbant sæpe quietem;
 Dum mens incertis pendet imaginibus.
 O quotiens per te uanum posuisse timorem
 Me memini, & latos continuasse dies.
 O quoties, trepidus cum non spernenda putarem,
 In nostrum cavi dama futura caput.
 Sæpe meæ tibi cum narrassem uisa puellæ;
 Dixisti, certos haud procul esse metus.
 Sæpe illam madidos lustrare in flumine crines
 Iussisti, & misto soluere farræ sale.
 Quod si olim terris talem te fata dedissent,
 Speruisset Thuscos Martia Roma uiros.
 Nam te quis melius calidas deprendere fibras,
 Consulere aerias aut potuisset aues?
 Illa triumpharum regeret nunc legibus orbem;
 Nec foret in cineres obruta pene suos.
 Nec fera uidisset cannensis funera pugnae;
 Aut aquilas parthos tam male ferre duces.
 Scipiædum patrijs habitarent sedibus umbrae:
 Tanta nec hispanum conderet ossa solum.
 Te duce, ueridicæ patuissent scripta sibyllæ;
 Non intellet quæ nocuere deo.
 Fortunate deum interpres, quem sidera norunt,
 Cui superum mentes explicuisse licet.
 Non te lethali tetigit puer improbus arcu:
 Quamuis & dominos implicet ille deos.
 Nec tibi securos rumpunt suspiria somnos:
 Fallaces Veneris despicias insidias.
 At nos in certas cæci iactamur in undis:

E L E G I A R V M

Ducimus & nullo tempora consilio .

Et quisquam mihi nunc longos optauerit annos ,

Cum uideat uitæ tædia tanta meæ ?

Non me Sisyphio superent impulsæ labore

Saxa ; nec infernis dolia adacta uadis .

Et Titiÿ rostro cedit mihi uultur obunco ,

Pomaq; lethæis risa arboribus .

Vos igitur , qui me uictum iam fletis amici ,

Sic mea compositis cædite busta notis .

Actius hic situs est : cineres gaudete sepulti :

Iam uaga post obitus umbra dolore uacat .

IN DOMINAE NATALEM
AD IUNONEM.

IUNONI fer sacra , nouas lege iussa coronas :

Natalis dominæ iam mihi festus adest .

Ipsa sed imprimis solennes indue cultus :

Et mihi purpurea tempora cinge rosa .

Vtq; aliquid gratas diuæ meditemur ad aras ,

Affer inauratæ garrula pleetra lyraë .

Tu quoque uita tuos auro subnecte capillos :

Plurimaq; in niueo pectore gemma micet .

Hæc mihi te mea lux seros promisit in annos ,

Hæc mihi te certam iussit habere dies .

Quanta mihi hæc primum fulserunt gaudia luce ?

Quantus in hoc uno tempore uenit honos ?

O mihi Erythræis merito signanda lapillis :

O mihi delicias inter habenda meas .

Quisquis ades , bona uerba , & latos edite canus ;

Libaq; de siculo dulcia melle date .

Alba mihi uestis nullo uiolata ueneno
 Adsit; & ingeminos defluat apta pedes.
 Ante aram uiridi texant umbracula quercu
 Formosis Dryades, rustica turba, comis.
 Phœbus odorata circum tegat atria lauro:
 At myrto duplices tu Cytherœa fores.
 Ipse Arabum merces Neseia turba ministret:
 Lenæusq; ferat Naxia uina pater.
 Omnia sint lætis operata ex ordine sacris:
 Et calum niueis constrepat aliibus.
 Magna parens. Iuno, centum comitata ministris,
 Huc ades; & uotis annue Diua meis.
 Vos quoq; per uacuum quæ luditis æra, nymphæ,
 Cingite felici nubilla summa choro
 Silicet euentus hæc sint bona signa futuri:
 Hæc eadem plenæ nuntia lætitiæ.
 Ipsa ego uestra sequar iucundo gaudia plausu;
 Et peragam uarios ore, manuq; modos:
 Quin etiam fertis, & thure calentibus aris,
 Excipiam sancta numina uestra die.
 At tu natalis, nullos non fauste per annos,
 Semper honorata luce serenus eas.
 Quodq; opto, innumeras (siquid prece posse putamur)
 Cumææ uincas uatis olympiadas.

AD RVINAS CVMARAM
 VRBIS VETVSTISS.

HIC, ubi Cumææ surgebant inclya fame
 Mœnia, Tyrreni gloria prima maris;
 Longinquis quæ sæpe hospes properabat ab oris,

E L E G I A R V M

Visurus tripolas Delie magne tuos ;
 Et uagus antiquos intrabat nauita portus ,
 Querens Dædalie conscia signa fugæ :
 (Credere quis quondam potuit , dum fata manebant ?)
 Nunc silua agrestes occulit alta feras .
 Atque ubi fœdica latuere arcana sibyllæ ,
 Nunc claudit saturas uespere pastor oues .
 Quæq; prius sanctos cogebat Curia patres ,
 Serpentum facta est alicuumq; domus .
 Plenâq; tot passim generosis atria ceris ,
 Ipsa sua tandem subrua molle iacent .
 Calcanturq; olim sacris onerata trophæis
 Limina : distractos & regit herba deos .
 Tot decora , artificumq; manus , tot nota sepulchra ,
 Totq; pios cineres una ruina premit .
 Et iam intra solasq; domos , disiectâq; passim
 Culmina setigeros aduena figit apros .
 Nec tamen hoc grauis cecinit Deus ipse carinis :
 Præuia nec lato missa Columba mari .
 Et querimur , cito si nostræ data tempora uitæ
 Diffugiunt ? urbes mors uiolenta rapit .
 Atque utinam mea me fallant oracula uatem :
 Vanus & à longa posteritate ferar .
 Nec tu semper eris , quæ septem amplecteris arces :
 Nec tu , quæ medius emula surgis aquis .
 Et te (quis putet hoc ?) alerix mea durus arator
 Verteret : & , Vrbs , dicet , hæc quoque clara fuit .
 Fata trahunt homines . factis urgentibus , urbes ,
 Et quodcunque uides auferet ipsa dies .

MALA PVNICA.

QUID miser externas perquiris Nauita gentes ?

Et tam longinquo gurgite quæris opes ?

Nec te uentorumq; minas, pelagiq; procellas,

Non piget ignotæ damna subire uia.

Aspice, quàm tenui uelenus cortice gemmas,

Iam tibi, quicquid habent litora rubra, damus:

Seu uis purpureos roseo fulgore Hyacinthos :

Insensam Baccho siue Amethyston amas :

Ardentis seu quæ tores imitantur, & ignes :

Seu mage diluto lumine chrysolithos.

Sed rude diuitias extollit uulgus inanes :

Nec meminit, quantis sit caput inde malis.

Diuitiæ fera belia uiris, lethumq; tulerunt.

Nam prius æterna pace uigebat humus.

Diuitijs natoq; pater, natusq; parente

Cæditur, & caro fratre uerenda soror.

Nec tantum sæuæ tractant aconita nouercæ :

Sed iugulat partus mater auara suos.

Adde, quòd & gemmæ solo fulgore probantur;

Adscitusq; illis quaritur arte decor.

At nobis natura oculos tardare tuentes,

Et dedit, arenti pellere ab ore sitim.

Nec nostræ populos armant in prælia gemmæ;

Nec suadent magno clam uiolare Deos.

Sed semper placidis uisunt conuiuia mensis :

stant ubi iucundo pocula plena mero.

Illic nos teneræ uir porrigit ipse puellæ,

Porrigit & cupido fida puella uiro.

E L E G I A R V M

Pacis opus sumus, & pacati munus amoris;
 Quod capit à Satyro Nais amata suo.
 Nec temere, infernis cum nos libasset in hortis
 Noluit ad matrem nata redire suam.
 Nos quoque, dum libycos errat Pomona per agros,
 Obstupuit pleno fracta rubere sinu:
 Ac rarum mirata decus; mirata liquorem,
 In sua de patrio transtulit arua solo.
 Ergo Puniceæ laus hæc, & gloria silvæ,
 Vincere gemmiferi lucida dona maris;
 Pallentiq; graues depellere corpore morbos;
 Aegrâq; pæonijs ora leuare modis.
 Quod nec Erythræi præstabunt litora ponti,
 Non opibus pollens indica terra suis.
 Tu uero, duplici fulgent cui tempora lauro,
 Militiæ, & sacri Dux Aquiuuæ chori:
 Accipe nos, laudum contentus luce tuarum:
 Muneraq; inuisæ despice luxuriæ:
 Et seu carminibus, seu de lassaberis armis;
 Diluat exundans hæc tibi gemma sitim.

ACTII SYNCERI SANNAZARII
 E L E G I A R V M LIBER III.
 AD FEDERICVM FERDI-
 NANDI FILIVM, ARA-
 CONEVN, SICILIAE
 REGEM.

ERGO Ego fallaci tantum seruire puellæ
 Natus, & aduerso semper amore queri?

Nec me pieria spectabit Phœbus in umbra
 Inter certantes carmina ferre choros ?
 Quæ densos Helicon saltus , collesq; uirentes
 Pandit ; & Aonidum perluit antra liquor ;
 Dispositæq; iugis intexuntserta puellæ ;
 Pendenteq; sonant per caua saxa lyra .
 Iam libet intactis haurire è fontibus undam ;
 Et lustrare sacrum , quæ uia nulla , nemus .
 Ardua sunt tentanda : nouas en carmina uires
 Sumite : per durum gloria anhelat iter .
 Nunc opus est alia crinem compescere fronde :
 Nil mihi cum fertis Bacche iocose tuis .
 Ipse audax uirides Parnasi in uertice lauros
 Decerpam , aut siluis Pinde canore tuis .
 Ipse lyram nullo percussam pollicis ictu
 Suspendam ex humeris , præmia rara , meis ,
 Non ego nunc molles meditor lasciuus amores :
 Nec iacio ad surdas carmina blanda fores .
 Maior ad heros me subleuat aura cothurnos :
 Maior & in nostro personat ore deus .
 Lætus ades Federice : tuas ex ordine laudes
 Exequar : auspicijs fama petenda tuis .
 Nam quãquam antiquis Regum bene fulta triumphis
 Stat donus ; & tantis se tibi iactat auis :
 Maiorum tua non titulis innixa recumbit
 Gloria , nec priscis gestit imaginibus :
 Sed certat magnos uirtus ante ire parentes ,
 Aeternum & uera laude parare decus .
 Nec tua facta olim titulo breue marmor habebit .
 Immensum magni carminis illud opus :

ELEGIARVM

Seu te quis teneris puerum miratus ab annis,
 Aetatis referat tempora prima tuae:
 Seu casus rerum uarios durosq; labores,
 Exhausta & saeuo prelia Marte canat.
 Egressum uix dum cunis Aenia merrix
 Sensit, & aduentu mota repente tuo est:
 Terq; deos uenerata, caput ter substulit urna;
 Et tandem Phrygio lingua uoluta sono est.
 En iterum sol magne, meae post diruta Troiae
 Pergama; post latios spes mihi surgit auos.
 Hac aetate uagi quondam per prata Scamandri,
 Aenean uidi ludere saepe meum.
 Nec tu maior, eras cum iam post fata Creusae
 Reptares gremio pulcher Iule meo;
 Certaresq; iocis curas mihi demere aniles,
 Deducens blandas nostra per ora manus.
 His tamen auspiciis Albanæ ad sidera turrets
 Creuere, & rerum maxima Roma caput.
 Hinc Decios, Fabiosq; hinc pectora dura Catones
 Vidimus, & fasces Brute seuerere tuos.
 Vidimus & ductos non uno ex hoste triumphos,
 Auctaq; iulæis stemata Cæsaribus.
 Ingredere ò, felixq; subipede nostra secundo
 Mœnia; propensos & uenerare deos.
 Ingredere; Antiphatae pollens tibi regia seruit,
 Et Lestrigonio limina tuta metu.
 Sic Ioue Creta potens, sint clari ab Apolline Delphi;
 Laudet Amiclaeos Tænaris ora duces.
 Alciden, Bacchumq; ferat ad sidera Thebæ:
 Terra rudimentis nostra beata tuis.

Nam te, dum rapidos arces de finibus hostes;
 Ardua magnanimus misit in arma pater.
 Auspice te nostræ nullis incur sibus arces,
 Succumbent nullis littora nostra minis.
 Sed bene habet; cessere metus, cessere pericla:
 Barbarus costilis ad sua uertis equos.
 Iam iuga, iam lati respirant undique campi:
 Nec tuba ueliferas concitat ulla rates.
 Tu tamen ad patrios reuocabere uictor honores;
 Maternosq; sinus, Partenopemq; petes.
 Mox Salentinos ibis metator in agros,
 Quà secat Oebalia culta Galesus aqua.
 Sed quò liuor edax non irruis? ecce repente
 Fata iubent longas te procul ire uias;
 Romanumq; patrem, sacrasq; inuisere sedes,
 Imprimis magnos promeruisse deos.
 Tum pontes, arcusq; ducum, delubra, uiasq;
 Cumq; suis cernes struèta theatra foris.
 Interea uaticanas numerare per aèdes
 Tot signa artificum, tot monumenta licet.
 Mox Veios, ueteresq; Umbros, fortesq; Sabinos
 Transgresso, Adriacum stat superare latus,
 Aemiliaq; domos, Apenninumq; niualem.
 Et Phaetonteo proxima regna Pado.
 Quis sumptus Leonora tuos, quis publica dicam
 Munera, Atestinis edita principibus?
 Iam ueteres superas diues Ferraria ludos;
 Aurea dum celeri præmia ponis equo;
 Effigiesq; deum, spectandaq; signa per aras
 Extruis, Et uarijs pegmata celsa locis.

E L E G I A R V M

Quis rursus Venetæ miracula proferat urbis?

Vna instar magni quæ simul orbis habet.

Vna Italum Regina, altæ pulcherrima Romæ

Aemula, quæ terris, quæ dominaris aquis.

Tu tibi uel reges cives facis. ò decus, ò lux

Ausonia; per quam libera turba sumus:

Per quam barbaries nobis non imperat; & sol

Exoriens nostro clarius orbe micat.

Proxima sunt Consaga tuæ spectacula terræ,

Dona'q; per magnos ante parata duces.

Mantua queis, largo'q; exultat Mincius ore,

Ausus spumiferum tollere ad astra caput.

Mincius æterni sacrum geniale Maronis;

Cui cedit flauo lucidus amne Meles.

Hinc populos Ticine tuos spectare licebit,

Dieta'q; lanigeræ mœnia pelle suis,

Taurinosq; , altasq; alpes, Pœnina'q; castra,

Et Rhodanum, & ripas magne Lemanne tuas.

Inde per immensum lati spatia bere campi;

Ostendit sacrum Mons ubi iura nemus.

Et ueteres felix custodit Claudius arces,

Claudius æternæ conciliator opis.

Hic formidatas acies, ipsumq; uidebis

Elatum longa prosperitate ducem.

Finitimus dum bella parat, tibiq; arma, uirosq;

Commendans, magni ius dabit imperij,

Nimirum ingeniumq; sagax miratus, & artes,

Quæq; dabis mentis plurima signa tuæ.

Quapropter medijs generum te deligit armis,

Pollicitus natæ spemq; torumq; suæ.

Ac uelut Oenomai currus, astumq; secutus,
 Eludet pacti fœdera coniugij.
 Sed male ut Oenomao currus cessere, doliq;
 Perfidia pœna sic ferus iste luet.
 Ter uictus, ter iam castris exutus ab hoste,
 Postremo miseram corruet ante diem.
 Nam deiectus equo fossaq; inuentus in alta,
 Obscœnam turpi sanguine iugget humum.
 Nec iam erit, extremos funus qui curet ad ignes;
 Non lapis, incisus qui tegat ossa notis.
 Tu celsus, tu sublimis, tu uictor honorem
 Accipies; tibi quem Gallia tota dabit;
 Bisq; tuis referet superatos Lingonas armis,
 Duçtaq; bis pulsos signa per Eluetios:
 Præterea quantum populorum Mosa coerçet;
 Quantum cœrulea Rhenus inundat aqua.
 Atque erit is nostræ gentis uigor; omnia credi
 Ut possint iusto succubuisse metu.
 Hic ego te, laudesq; tuas fortissime Iuli
 Non sileam, & ualida prælia gesta manu.
 Quem titulis Aquiniua domus prælustribus ornat;
 Mortalesq; inter, semideosq; locat.
 Et iam militiæ moles tibi creditur omnis;
 Omnia sub leges allicis ipse tuas.
 At te patrato iuuenam pulcherrime bello
 Tempus erat patrijs dona tulisse Deo;
 Mendacisq; simul fastus, odiumq; tyranni
 Cum prope defenso deseruisse solo.
 Eia age rumpe moras, inuisaq; castra relinque;
 Fidaq; magnanimi limina regis adi.

E L E G I A R V M

Cui uel ad Oceani fines tot litora parent;

Iuraq; dant sceptri Celtica regna sui.

Hic tibi felices redas, certosq; bymenæos

Expediet, curas & simul addet opes.

Testis erit Liger, Aruernis qui fusus ab antris

Libera deuexum per loca findit iter.

Interea patrem, campanaq; reëta reuise,

Debitaq; auspicijs hei mihi regna tuis;

Debita, sed facis cito iam cessura malignis;

Euertet tantas cum ferus hostis opes.

Dij maris hebrusci, per quos Tyberinus, & Arnus,

Macraq; cæruleis iungitur alius aquis;

Dum redit in patriam inuenis, tot honoribus auctus,

Candida felici soluite uela noto.

Vosq; citæ puppes iussum properate per æquor:

Fata dabunt istas sepe iterare uias;

Nec semel hos tractus, Ligurumq; uidebitis oras

Aut Vari infaustum fluminis hospitium,

Vallatosq; sinus scopulis, Toroentia claustra,

Et sparsas medijs stecchadas æquoribus.

Denique Phocaicosq; sinus, Marioq; refossum

Litus, & antiquæ mœnia Massiliæ.

Donec fatales Turonum accedere muros

Permittant uestro fata sinistra duci.

Ah Liger, ah nimum lacrymis urgende meorum,

Qualia spectabis flumine busta tuo;

Busta, quibus magni ponant diademata reges;

Gratq; solemniflorent parentet humus.

Aeq; aliquis Latio ueniens nouus hospes ab orbe

Portet honoratas munus ad inferias:

Et dicat; Federicæ tuorum hic meto laborum
Hæsit. habet nostros hæc brevis urna deos.

QVOD PVERITIAM EGERIT IN
PICENTINIS, AD CASSAN-
DRAM MARCESIAM.

EST Picentinos inter pulcherrima montes
Vallis: habet patrios hic pia turba Deos.
Quam super hinc cælo surgens Cerretia rupes
Pendet: at huic nomen Cerrea silva dedit.
Parte alia sacræ respondent saxa Tebennæ;
Quiq; rigens Merulæ nomine gaudet apex.
Et circum nigra late nemus accubat umbra,
Plurima quæ riguis effluit unda iugis,
Semiferi, si uera canunt, domus horrida Fauni;
Conuectant auidæ quò sua lustra feræ.
Accipit hic tergo formosum bucula taurum:
Accipit immundum sima capella marem.
Mille tori Dryadum, satyrorum mille recessus,
Antraq; siluicolæ grata lateba Deæ.
Viuula nomen aquæ, tenuiq; subuncula riuo,
Et quæ de gelida grandine dicta sonat.
Huc mea me primis genitrix dum gestat ab annis,
Deducens caro nupta nouella patri;
Attulit indigenis secum sua munera diuis,
Imprimis docto florea ferta gregi.
Gregerat Aonidum cætu comitata sororum
Ipsa sui princeps Calliopea chori.
Delius argutis carmen paritibus alumnis.
Electebat faciles ad sua pleetra manus.

Atque hic me sacro perlustrauere liquore;
 Cura quibus nostræ prima salutis erat.
 Tum lotum media puerum statuere chorea;
 Et circum fufis obstrepere sonis.
 Denique præcinctumq; ederis; & uirginè lauru,
 Ad citharam dulces edocuere modos.
 Tantus erat lætis auium concentus in agris,
 Ut posses ipsos dicere adesse deos.
 Venerat omne genus pecudum, genus omne ferarum,
 Atque illa festum luce habuere diem.
 Tunc ego pastorum numero, siluestria primum
 Tentavi calamis sibila disparibus.
 Deductumq; leui carmen modulatus in umbra,
 Innumeros paui lata per arua greges.
 Androgeumq; , Opicumq; , & rustica sacra secutus,
 Commouit lacrymis mox pia saxa meis,
 Dum tumultum caræ, dum festinata parentis
 Fata cano, gemitus dum Melisea tuos.
 Ac tacitas per operta uias rimatus, & antra
 Inspecto, & uarijs flumina nata locis.
 Mox maiora uocant me numina: scilicet alti
 Incessere animum sacra uerenda Dei;
 Sacra Dei Reguq; hominum, dominiq; Deorum,
 Primæuum sanctæ regionis opus;
 Nuncius æthereis ut uenerit aliger astris,
 Dona ferens castæ uirginis in gremium.
 Quid referam caulasq; ouium, lususq; canentum
 Pastorum, & Reges Arfacis ora tuos?
 Nec minus hæc inter piscandi concitus egit
 Ardor in æquoreos mittere lina sinus:

Fallacesq;

Fallacesq; cibos uacuis includere nassis;
 Atque hamo undiuagos sollicitare greges;
 Quandoquidē salsas descendi ego primus ad undas,
 Ausus inexperis reddere uerba sonis.
 Quid referam mollesq; Elegis, miserabile carmen,
 Et superis laudes non sine thure datas?
 Quæq; alijs lusi numeris, dum seria tracto,
 Dum spargo uarios per mea dicta sales.
 Multaq; praterea, dilectæ grata puellæ,
 Adscisco antiquis rursus Hetrusca modis.
 Ut sileam nunc impensos tot regibus annos;
 Tot data belligeræ tempora militia:
 Et sileam nexata malis mea corpora morbis,
 Vixq; Machaonia restituenda manu.
 Adde grænes populiq; fagus, procerumq; ruinas,
 Infiecta & miseris urbibus exilia:
 Ipse per infestos tecum F. derice labores
 Multa adij terra, multa pericla mari.
 Tuscorumq; uadis, Ligurumq; exercitus undis,
 Postremo litus Massiliense subi.
 Iam Rhodanum, Volcasq; feros, uocontiaq; arua
 Legimus, & fines belgica terra tuas.
 Bisq; pruinosas cursu superauimus alpes:
 Bis metas magni uidimus Oceani.
 Atque hic te tandem defleuimus optime Regum;
 Quantum Hecube natos fleuerat ipsa suos;
 Quantum discipis fratres Cassandra capillis,
 Andromacheq; sui dum legit ossa uiri.
 O fatum infelix, o fors male fida, quid illic
 Egimus? o tristi mersa carina loco.

ELEGIARVM

Cum nullum interea frugis genus imbre, uel aestus

Redderet ingenio Musa uocata meo.

Et iam miramur, longo si pressa labore

Amisit uires paruula uena suas.

Ipsè Deū simul, atq; hominum celebrator Homerus

Deficeret, ne dum segnis, inersq; lyra.

Deficeret pater ipse, & carminis auctor Apollo;

Pegasidum sacras qui tenet unus aquas.

Ergo, tanta meæ cum sint dispendia uitæ

Facta; potes nostram quisque dolere uicem;

Quòd non ingenio, quòd non profecimus arte;

Quòd mea sit longo mens prope uicta siu:

Quòd mala subrepens imos cen pestis in artus

Irruerit, fracto corpore, segnities;

Nec pote iam lapsæ studium reuocare iuuentæ;

Ingenij cum sit tacta ruina mei.

Tu saltem bona posteritas ignosce dolori;

Qui facit, ut spreto sit mea fama loco:

Musarum spolierq; bonis, & nomine claro

Vatis; & hæc uliro credar habere mala.

Prosit, amicitia sanctum per sæcula nomen

Seruasse, & firmam regibus usque fidem.

Vosq; uel ignauo, uel tardo parcite amici;

Cui natura suas dura negarit opes;

Dum tamen ambitione mala, atque libidine turpi,

Et caream inuisæ crimine auaritiæ.

Tu quoque uel fessæ testis Cassandra senectæ,

Quam manet arbitrium funeris omne mei;

Compositos tumulo cineres, atque ossa piato.

Neu pigeat uati soluere iusta tuo.

Parce tamen scisso seu me mea uita capillo;
Sine: sed heu prohibet dicere plura dolor.

DEOS NEMORVM INVOCAT IN
 EXTRVENDA DOMO.

DII nemorum saluete: ego uos de rupe propinqua.

De summis patriæ mœnibus aspicio:

Aspicio, uenororq; , caua mihi plaudite ualles:

Garrula uicinis perstrepat aura iugis.

Vuos quoque perq; focos felicia dicite ciues

Verba, per intactas flore decente uias.

Victima solennes eat inspectanda per aras,

Turbaq; palladia fronde reuincta comas.

Mosq; ut ab antiqua repetatur origine Romæ,

Exterior forda cum boue taurus aret.

Ac prius infosso tectum quam cingere sulco

Incipimus, iustos thure piate Deos.

Nulla per obductum decurrant nubila calum:

Candidaq; augustum concinat omen auis.

Exurgat paries, uentos qui pellat, & imbres;

Qui multa circum luce serenus erat.

Adsue dispositis series concinna columnis;

Quaq; ornet medias crebra fenestra fores.

Ipsè biceps primo custos in limine Ianus

Occurat laeis obuius hospitibus.

Protinus à dextra sacrae, mea turba, sorores

Cingant uirginis atria prima choris.

À leua nitidis stratum Pythona sagittis

Miretur posita Cynthius ipse lyra.

Aedibus in medis parui sinus amphitheatrî,

ELEGIARVM

Vifendas Regum præbeat historias.

Ac primum triptici sese defendat ab hoste

Fernandus rapido iam metuendus equo.

Alfonsusq; pharetratas, dira agmina, gentes

Cogat Hydruntinis cedere litoribus.

Tum iuuenis Rex ipse, & Regum insignibus auctus

Alpinos adigat linquere castra duces.

Postremo Federicus, auito lætus honore,

Dalmaticas grandi classe refringat opes.

Inferosq; Deos, metuendaq; iura minatus,

Incidat nato bella gerenda suo.

Hic bene conueniens membris uariantibus ordo

Aspiciat celebris è regione situs.

Exhedra, Xistiq; Tablinum, Hypocausta, Dieta,

Et quæ priuatis usibus apta uelim.

Atque alia occasus, alia uertantur in ortus,

Quæq; habeant Borean, quæq; inhibere Notum.

Iungantur longis quadrata obliqua rotundis:

Et capiat structos plurima cella toros.

O' studijs placitura meis, o' mille per artes

Ocia pierijs nostra iuuanda modis.

Hic ego tranquillo transmittam tempora cursusq;

Dum ueniat fatis mitior hora meis.

Viximus ærumnas inter, lacrimosaq; Regum

Funera: nunc patria iam licet urbe frui:

Vt quod tot curæ, tot detraxere labores,

Restituat uati Parthenopea suo.

NEAPOLITANI, VIRI PATRI

CII, EPIGRAMMATON

LIBER PRIMVS.

AD FEDERICVM REGEM.

SCRIBENDI *studium mihi tu Federice dedisti,*
Ingenium ad laudes dum trahis omne tuas.
 Ecce, suburbanum rus, & noua pradia donas:
Fecisti uatem, nunc facis agricolam.

AD VILLAM MERGILLINAM.

RVPIS o' sacra, pelagiq; custos,
 Villa Nympharum domus, & propinqua
 Doridos, Regum decus una quondam,
 Delitiæq;

Nunc meis tantum requies camænis;
 Urbis inuisas quoties querelas,
 Et parum fidos popularis auræ
 Linquimus æstus:

Tu mihi solos nemorum recessus
 Das, & harenas per opaca laurus
 Saxa: tu fontes, Aganippidumq;
 Antra recludis.

Nam simul tete repeto; tuasq;
 Sedulus mecum ueneror Napæas:
 Colle Mergillina tuo repente
 Pegasus unda

EPIGRAMMATON

Effluit de qua chorus ipse Phœbi,
 Et cheri Phœbus pater, atque princeps,
 Nititur plures mihi iam canenti

Ducere riuos.

Ergo tu nobis Helicon, & udae
 Phocidos saltus, hederisq; opacum
 Thespie rupis nemus, & canoro
 Vertice Pindus.

I puer, blandi comitem laboris
 Affer è prima citharam culumna;
 Affer & flores; procul omnis à me
 Cura recedat.

Principis nostri decus, atque laudes
 Fama, per latas spaciata terras,
 Euehat, quæ sol oriens, cadensq;
 Frena retorquet;

Quæq; non notos populos, & urbes
 Damnat æternis Helice pruinis;
 Quæq; seruentes cumulos arena,
 Dissipat auster.

Ille crescentes ueneratus annos
 Vatis, antiquum referentis ortum
 Scirpis, & clarum genus, & potentum
 Nomen auorum;

Conuulit large numerosa dextra
 Dona; & ignauæ stimulos iuuenta
 Addidit, siluas, & amica musis
 Ocia præbens.

CALENDAE MAII.

Matus adest ; da serua puer : sic sancta ueuistas

Instituie ; prisci sic docuere patres .

Iunge hederam uiolis ; myrtum subtexe ligustris ;

Alba uerecundis lilia pinge rosis .

Fundat inexhaustos mihi decolor indus odores :

Et fluat assyrio sparsa liquore coma .

Grandia fumoso spument chrystalla Lyæo :

Et bibat , in calices lapsa corona meos .

Post obitum non ulla mihi carchesia ponet

Aeacus . Infernis non uiret uua iugis .

Heu uanum mortale genus , quid gaudia differs ?

Falle diem : medijs mors uenit atra iocis .

IN TVMVLVM LADISLAI REGIS.

Miraris niueis pendentia saxa columnis

Hospes , & hunc , acri qui sedet altus equo .

Quid si animos , roburq; ducis , præclarâq; nosse

Pectora , & inuictas dura per arma manus ?

Hic Capitolinis deiecit sedibus hostem :

Bisq; triumphata uictor ab urbe redit :

Italiamq; omnem bello concussit , & armis :

Intulit Hærusco signa tremenda mari .

Ne ue foret Latio tantum diademate felix ;

Ante suos uidit gallica scepra pedes .

Cumq; rebellantem pressisset pontibus Arnum ;

Mors uenit sextam claudere Olympiadem .

In nunc , regna para , fastusq; attolle superbos :

Mors etiam magnos obruit atra Deos .

EPIGRAMMATON

AD FEDERICVM REGEM.

Clausa quòd effossis erumpunt ossa sepulchris,
 Et reserant ueteres puria saxa rogos.
 Nimirum tanto capiunt sub principe manes
 Viuere; & ad natus umbra uocata uenis.
 Utq; decet, longo mansuras tempore sedes
 Spondent, & regnis ocia lata tuis.
 Quaeq; diu ambiguis tecum fortuna uagata est
 Passibus; hic certa stat bene nixa rota.
 Sume animos Federice: tuis hic meta periclis
 Haeret: habent manes, & pia busta fidem.

A D N I N A M.

Sexcentis Nina da, precor, roganti
 Sed tantum mihi basiationes:
 Non quas dent bene filiae parenti;
 Nec quas dent bene fratribus sorores:
 Sed quas nupta rogata det marito;
 Et quas det inueni puella caro.
 Inuauit me mora longa basiorum;
 Ne me tam cito deserat uoluptas.
 Nolo marmora muta, nolo pictos
 Dearum Nina basiare uultus:
 Sed totam cupio tenere linguam,
 Insertam humidulis meis labellis;
 Hanc & sugere; morsuunculasq;
 Molles adicere; & colamborum
 In morem, teneros inire lusus.
 Ac blandam simul excitare marmur.

Hæc sunt suauia dulciora melle
 Hyblæo, & sicula liquore canna.
 Hæc sola ambrosiæq; , nectarisq;
 Succos fundere, sola habere possunt.
 Quæ si contrigerim mihi; tuisq;
 Admouere sinas manum papillis:
 Quis tunc diuitias, quis aurum, & omnes
 Absis me putet æstimare reges?
 Iam non maluerim mihi beatus
 Aurora, Venerisq; habere noctes:
 Non Hebes thalamos beatiores:
 Non, si deserat hæc suum maritum:
 Non si me roget usquequaque: non si
 Aeternam mihi spondeat iuuentam.

DE NATALI ALIILII VATIS.

Musarum lux alma, meus cui thura quotannis,
 Cui rite Alilius fundit in igne merum:
 Accipe seruatos hyberno frigore flores;
 Quæq; madent siculis annua liba faxis.
 Quandoquidem magnum Latio, rarumq; dedisti
 Pignus, & Aonijs non leue nomen aquis.
 At tu, sic tristes nunquam experiare tenebras;
 Sic Phœbi nitido semper honore mices:
 Fausta, precor, longos tamen expectata per annos,
 Alilioq; tuo concolor usque redi.

AD FEDERICVM REGEM.

Hybernas tibi pampineis cum vitibus uvas
 Mittimus, o regni gloria, bonosq; tui.

EPIGRAMMATON

Præla uacant ; riget omnis ager ; spumantia tandem
Musta silent ; mensis est tamen uua tuis .
Iam pater Autumnus uernantia lilia mittet ;
Talia si medio frigore bruma dedit .

DE EXPEDITIONE AL- FONSI REGIS.

Venturos olim Romana ad moenia Turcas ,
Dixerunt uates : credite , uera canunt .
Scilicet Alfonso Turcas in bella trahentem
Expectas fatis anxia Roma tuis .
Pone metum , uincet ; sed te meliora manebunt
Imperia ; Alfonso principe maior eris .

IN TVMVLVM LAVRAE PVELLAE.

Et lacrymas etiam superi tibi Laura dedissent :
Fas etiam superos , si , lacrymare , foret .
Quod potuit tamen , auratas puer ille sagittas
Fregit , & extinctas mœsta Erycina faces .
Sed quamuis homines tangant tua fata Deosq̃ :
Nulli flebilior , quàm mihi , uita iaces .
Felices animæ , quibus us comes ipsa per umbras ;
Et datur Elysium sic habitare nemus .

DE PARTV NISAEAE CHE- RITEI CONIVGIS.

Dum parit , & longas iterat Nisæa querelas ;
Sinditur incerta seditione polus .

Pierides puerum, Charites optare puellam:

His uenus, ast illis docta Minerva fauet.

Astat amans Veneri Mauors, Phæbusq; Minerva;

Magnanimusq; æquus Iuppiter aure sedet:

Cum subito aurato surgit puer improbus arcu;

Et cælum notis territat omne minis.

Assensere metui superi. pater ipse Deorum

Risit; & Aonias iussit abire Deas.

Exultat palma Venus; & nascente puella

Augentur Charites, Cypria turba, Deæ.

AD FEDERICVM REGEM.

Edicto nuper cum tu Rex magne caueres,

Audaci nequis stringeret arma manu:

Deposuisse tuum uel primus diceris enses,

Et monstrasse palam primus inermis laeus.

Quid maius populis ue tuis Federice, uel urbi

Accidere huic nostræ per tua dona potest?

Post domitos hostes inter tot commoda pacis,

Contigit exemplis uiuere posse tuis.

Publica nimirum res tunc sibi constat, & æquum

Imperium: cum Rex, quod iubet, ipse facit.

DE EMENDATIONE CATULLI

AD IOVIANVM.

Doctus ab Elysijs redeas si ualle Catullus;

Ingratosq; trahat Lesbica sola choros:

Non tam mendosi mœrebit damna libelli;

Gestiet officio quàm Ioniane tuo.

EPIGRAMMATON

Ille tibi amplexus, atque oscula grata referre;
Mallet & hos numeros, quam meminisse suos.

DE BORCIA, ALEXANDRI
PONTIFICIS FILIO.

Qui modo prostratos iactarat cornibus urfos,
In latebras taurus concitus ecce fugit.
Nec latebras putas esse satis sibi: Tybride toto
Cingitur, & notis vix bene fidit aquis.
Terruerat montes mugitibus: obuia nunc est,
Et facilis cuius præda sine arie capi.
Sed tamen id magnum; nuper potuisse uel urfos
Sternere, nunc omnes posse timere feras.
Ne tibi Roma noua desine spectacula pompæ;
Amphitheatrales reddit arena iocos.

AD EVNDEM, DVM AB VRSINIS
PREMERETVR.

O taure, præsens qui fugis periculum:
(Nam te nec odio, tædio, ue tam bonas
Spreuisse siluas, tam bonos putem lacus)
Dic quis propinqua nubibus tibi iuga
Molestus inuidet? iuga illa iam tuis
Sudata cornibus, tuisq; prælijs
Deuicta? quis saltus, & amnium uberes
Cursus, torosq; marginum uirentium?
Quis uda riuus præta? quis recondita
Nemora? quis umbras sibilantium arborum

Male aduocatos abstulit tibi Deus?
 Non amplius uidebis, ah miser, miser,
 Amata regna; non uidebis amplius
 Vos amores, non licebit, heu, tibi
 Posthac cubanti sub genistulis tuis,
 Molline fulco niueum amaraco latus,
 Audire uoces ruminantium gregum;
 Meridianum non inire somnulum.
 Quæ nunc adibis, res quas? quæ petes loca
 Miselle taure? quas subibis ilices?
 Vbi myrica? ubi uirentis arbuti
 Iucunda sedes? ubi salicta, & omnibus
 Ehu iuuenca præferenda pascuis?
 Iuuenca, solos quæ relicta ad aggeres
 Padi sonantis, heu malum sororibus
 Omen, dolentis inter orba populos
 Te te requirit, te reflagitans suum,
 Implet querelis nemus; & usque mugiens
 Modo huc, modo illuc fuerit, amore perdita:
 Omnia peragrat arua; lustrat omnia;
 Num qua bisulcæ signa cernat ungula:
 Querit per alta montium cacumina;
 Querit per ima uallium cubilia,
 Memor locorum, non tamen sui memor:
 Te mane primo, te rubente uespere
 Lugeat: nec illam Luna cum recurreret
 Calo, nec atra noctis alma sidera
 Videre dormientem. abire flumina,
 Abire solem, abire cernit omnia;
 At ipsa mœstam sola non abit domum,

EPIGRAMMATON

Humi recumbens . strata sub nudo aethere .
 Hanc & puella nemorum , & ipse corniger
 Sylvanius aspicit ; hanc bubulcus intuens ,
 Miser bubulcus , nec iuuare eam ualens ,
 Tantum , quod unicum in malis refugium habet ,
 Suspirat , ingemit , deum inuocat fidem ,
 Iracus ursis , quòd coegerint procul
 Abire siluis albulum iuueniculum ,
 Et tam uenustam clamitare buculam .

IN GEMMAM SVAM.

Hæc , mihi quæ roseos iussit sordere hiacynthos ,
 Et nitet articulis unica gemma meis ;
 Cuius in exiguo ductor stat troicus orbe ,
 Anchisesq; senex , Ascaniusq; puer :
 Quis credat ? ueteres inter neglecta ruinas ,
 Et uili latuit semisepulta solo .
 Tu tamen obrueras ; nec te sinuessa pudebat
 Hoc decus heu terris oculuisse tuis .
 Scilicet Aenean natumq; , patremq; gerentem ,
 Ignibus ereptos obrueresq; Deos ?
 Parcere debueras , cui iam pia flamma pepercit ;
 Nec te tam turpi dedecorare nota .
 Et dubitem Belgasq; feros , rigidosq; Britannos
 Hac comite ignotos & penetrare sinus ?
 Hac est Iliacos pietas spectata per ignes ;
 Cum uerita est profugos ledere flamma deos .

DE VENERE, ET MARTE.

Dum Venus armatum complectitur obuia Martem ;

Distrinxit teneram fibula adunca manum.
 Sensit, & ante Iouem ridens ait emula Pallas:
 Bella iterum gessit cum Diomede soror.

DE ENDYMIONE, ET LVNA.

Spreuerat hirsutas pascentem Pana capellas
 Candida nocturnis quæ Dea fertur equis.
 At postquam niuæ conspexit munera lanæ;
 Post habuit notas Encymionis oues.
 Qui simul ac tristes somno inclinaret ocellos;
 Mors hæc, mors, inquit, non mihi somnus erit.

DE FERDINANDO IUNIORE.

Corniger æsculea Fœunus recubabat in umbra;
 Cum prope latrantes sensit adesse canes.
 Mox iuuenem superis similem, diuinæq; tela
 Conspiciens, trepido sic mouet ora sono.
 Seu Mars, siue alto Phœbus descendis Olympo;
 Iam iam linquo omnes te ueniente feras.

DE POGGIO FLORENTINO
HISTORICO.

Dum patriam laudat, damnat dum Poggius hostem;
 Nec malus est ciuis, nec bonus historicus.

DE BARTH. PLATINA.

Ingegenia, & mores, uitasq; obitusq; norasse
 Pontificum; arguta lex fuit historia.
 Tu tamen inclauæ tractas pulmenta culinae:
 Hoc Platine est, ipsos pascere Pontifices.

EPIGRAMMATON.

DE DIANA, ET FERDI. II.

Errabat Diana suis immixta puellis;
 Cum procul ecce mei conspicit ora Duclis;
 Atq; ait: huc Nymphæ concedite; nanq; propinquas,
 Qui regat in sævas certius arma feras.

DE MANE, ET VESPERE.

Sol iubet exoriens, Faunos, Dryadasq; puellas
 Quærere, & herbofo ducere monte choros.
 Declinis, nitreas suadet descendere ad undas,
 Doridæq; , & lusus ò Galatææ tuos.
 Causa patet: quia, sublimes cum tendit in arces,
 Nos quoque per salus, & iuga summa rapit.
 Cum uero hesperios petit ima Thetyos amnes
 Exemplo ad fontes nos uocat ipse suo.
 Hinc adeo natura hominum loca mane requirit
 Ardua; cæruleis uespere gaudet aquis.

DE VULTURNO, ET PVE-
 ROR REGIO.

Miramur tacitis Vulturnum currere lymphis,
 Et tardos dura compede ferre pedes.
 At magis occulto mirabimur urier igni,
 Et puerum rota nocte uocare suum.
 Tū ne etiam formose puer uaga flumina torques?
 An fuerit reges perdomuisse parum?
 Quine iam combure Deos dominoq; Deorum
 Arma moue; & pulso da Ganimedæ merum.

clara

In Quintium.

Clara tibi uideor scripsisse epigrammata Quinti.
 Sunt, fateor: medio scripsimus illa die.
 Tu latebras obscurus amas; quia lumine nullo,
 Atque intempesta scribere nocte soles.

De Mercurio, & Amore.

Dum comes aligero Clenius iret Amori
 Aliger; incauto subripuit facultas.
 Deprenso tum fure, manum referebat ad arcum;
 Sed non inuenta risit Amor pharetra.

In Tumulum Annibalis.

Annibal huc uictas secum Carthaginis arces
 Transtulit: hac ambos terra libyssa regit.

De Venere, & Iunone.

Confidit nimum iaculo dum pulcher Adonis;
 Inguina setosus candida rupit aper.
 Accurrit miseranda Venus. cum nuptia tonantis;
 Quid gemit hac? nullo Mars meus ictus apro est.

In Fabianum.

Esse tibi sapiens, & uir Fabiane uideris:
 At mihi nec sapiens, nec Fabiane uir es.

De Prætoře Præside Deside.

Ait nefastas esse nundinas prætor;
 Fari recusat: quid nefastius dicas?

EPIGRAMMATON

Atramentum Scriptorium .

Ferrum putre situ spumanti feruet aceto,
Mandet ut aeternis scripeta uoluminibus .
Scilicet hoc illud , uatum uolitare per ora
Hoc est , Pyramidas uincere Nile tuas .
Infelix fatum : sanies rubiginis ergo
Eripit inuiso nomina nostra rogo ?

Ad Federicum Regem .

Ne tibi non aliquid Iani misisse calendis
Arguar , aut latam non celebrasse diem ;
Mittimus hibernis seruatas mensibus uias ;
Insuper & faustas addimus ore preces ;
Ut tibi qui nitido cum sole renascitur annus ,
Felici redeat candidus usque pede .

In Mancinum .

Qui ferro fratres , stupro Mancine sorores
Fas uiolare putat ; quid putat esse nefas ?

Tumulus maximillæ .

Hic hic siste precor gradum uiator .
Hoc sub marmore Maximilla clausa est :
Quacum frigiduli iacent amores ,
Et lusus , Veneresq; gratiæq;
Hanc illi miseræ seuera Clotho
Pro dulci thalamo domum parauit .
Has matri dedit , has patri querelas

Pro plausu, choreisq; nuptiarum.
 Quid firmum tibi, quid putes uictor
 Mansurum inuictabile, aut perenne?
 Siquæ delicia iuuenulorum,
 Et decus fuerat puellularum,
 Nunc eben iacet ecce Maximilla,
 Luctus perpetuus iuuenulorum,
 Aeternæ & lacryma puellularum.

De Mirabili Vrbe Venetiis.

Viderat hadriacis Venetam Neptunus in undis
 Stare urbem, & toto ponere iura mari.
 Nunc mihi tarpetas quantumuis Iuppiter arcus
 Obijce, & illa tui mœnia Martis, ait.
 Si Pelago Tybrim præfers; urbem aspice ueranque:
 Illam homines dices, hanc posuisse Deos.

De Alfonso Duce Calabria.

Alfonsus magnum dum traicit Apenninum;
 Castraq; non solita primus in alpe locat:
 Armorum sonitus, galeasq; arataq; tela
 Siluarum dominae pertimere Deæ.
 Nec minus occultas satyri petiere latebras,
 Assueti imbelles ante uidere feras:
 Spectaruntq; procul celsa de rupe silentes;
 Agmina dum, & magnos cogeret ille duces.
 Atque aliquis signa aspiciens, miratur, & inquit:
 Imperium uobis urbis, & orbis erit.

De Innocentio VIII. Pontifice Max.

Innocuo priscos æquum est debere Quirites.
Progenie exhaustam restituit patriam.

Ad Venerem.

Quid mihi te facilem blandis promittis ocellis,
Si miserum sic post uris acerba Venus?
Non decet hoc superos. aut te mihi fronte serena
Concilia, aut toruo lumine bella moue.

De Galla.

Omnes, quos scripsi, uersus uult Galla uidere:
Mittam ego, pro libris si mihi labra dabit.

De Vetustino.

mihi sepulchro prædium Vetustinus,
Sed quod futuros non sequatur hæredes;
Iraus æque mortuisq; uiuisq;
Scribiq; curat grandibus notis, demens,
Viginti in agro, in fronte ter pedes octo.
Habitat sub urbe scandulis tribus reclusus;
Ne pensione de grauetur, aut sumptu.
Dormit grabato. quo nec ipse iam uellet
Dormire cimex, nec lacerta, nec sorex.
Cœnat per hortos alliumq; capasq;

Et salmagorum iure lividos caules :
 Vel, siquid optat unctius sibi poni,
 Piscatur ipsis in paludibus ranas:
 Aut è cloaca colligit meras sordes,
 Puerem palumbum, mortuum ve caponem
 Et doliorum turbidam bibit facem,
 Tanquam falernum consulare, uel chium,
 Opimiana quod refunderint cellæ.
 Nec iam pro festis hoc, sed idibus tantum
 Sacrisq; potat ferculis calendarum.
 Et mane ueste currit anxius raptæ
 Ad architectos, marmorumq; sectores,
 Ut de sepulchro conserat nouas lites.
 Quos iam misellos pessimis modis mulctat;
 Ducit, reducit, distrahit, rapit, uexat,
 Per angiportus, uiculosq; cliuosq;
 Et per riunas urbis, & per anfractus:
 Mostrat theatra, porticusq; priscorum,
 Arcusq; claris principum sacros armis;
 Hinc & deorum templa, & obruptas thermas.
 Et quicquid altis fornicum subest cliuis:
 Nec iam fauissas linquit, & nigros manes.
 Demum trecentis cum laboribus fractos.
 Et estuantes pariter, & fame siccos
 Vix officina post meridiem reddit
 Iam feriata, uectigalibusq; adhuc clausa.
 Culpat coronas; zophorumq; permutat:
 Spiras reformat, & scapos columnarum:
 Et nunc hetruscas, nunc corynthias manuulz
 Nunc doricarum laudat ordinem tantum;

EPIGRAMMATON

Cuētas, triglyphos, tēnias, thoros, plinthes.
Quid cum columnis nunc tibi Verustine,
Aut cum uoluta, ionicis ue puluinis?
Dormi miselle; sat diu laborasti:
Cœnare fessos & aliquando permitte.
Aut, si sepulchri cura te coquit tanta,
Cadauer istud uel gemonijs conde.

In tumulum Neeræ.

Quæ uoces? Charicum. quæ circum pompa? Neeræ.
Vnde odor hic? cineri thura ministrat Amor.
Vnde pyra? ex pharetra. qui nam struxere? lepores.
Ast hæc illa crymans quæ legit ossa? Venus.
Fortunate lapis, tumuloq; beator omni;
Tu regis in terris siquid honoris erat.

De Hybla.

Hybla mei quondam dulcissima cura Marulli;
Hybla suburbano nuper humata solo:
Accipe quæ multo promuntur uerba dolore:
Accipe de lacrymis humida ferta meis.
Te rosa, te uiola, te mollis amaracus ornet:
Te pia suspēso pondere uelet humus.
Et tibi, quod raræ possunt sperare puellæ;
Contingant uatis carmina docta tui.

De Aufidio.

Dum caput Aufidio tractat Chirurgus, & ipsum
Altilius exquirat, quo uideat cerebrum.

*Ingemite Aufidius ; quid me chirurgæ fatigas ?
Cum subij rixam , non habui cerebrum .*

Ad Alfonso .

*Qui prius herculeæ sensu Leo uulnera clauæ ,
Hic Alfonso tuos corruet ante pedes .*

*Quæq; uiræ nostras quercus passura secures ,
De seret immundos fulmine tacta sues .*

*Victa dabit Bellona manus : pax arua reuifet
Claudetur diuæ Marte sedente fores .*

Tunc pia Parthenope latos tibi ducet honores .

Perfora , per uicos oia uulgus agee .

*Sebethosq; pater fluujs metuendus hebruscis ,
Aurea cæruleum tollet ad astra caput .*

In Lydam .

*Cum dixi medio tibi macram algere sub æstu ,
Non dixi fluuium Lyda : quid ergo ? citem .*

In Ollum .

Omnia facturum te dicis , nil facis Olle .

Nil mirum : leuius dicere , quàm facere est .

Ad Rufum .

*Tanquàm prisca mihi , saxoq; inuenta uetusto ,
Disticha Rufe soles sæpe referre tua .*

*Scultum adeo me Rufe putas ? ego tam mala credam
Carmina Romano marmore posse legi ?*

EPIGRAMMATON

Archemoro longos affingis Nestoris annos.
Andromaches puerum Laomedonia uocas.
Desine mentiri Pyliam, Phrygiamq; senectam.
Sint uetera hæc alijs, mi noua semper erunt.

De Cyparisso Pueri.

Flebat ad huc mærens ceruo Cyparissus adempto,
Cum sua conspexit cortice membra regi.
Delius exclamat: quid nostro silua dolore
Crescis? Tu Daphnen, tu Cyparisson habes.

De Harmosyne.

Hæc mosinen quisquis seu uir, seu foemina uidit,
Deperiet: an ne oculos Aëtius unus habet.

De Iucundo Architecto.

Iucundus geminos fecit tibi Sequana pontes:
Iure tuum potes hunc dicere Pontificem.

De Aenea, & Didone.

Immemor ah misera cur enses linquis Elise
Nate dea? profugas non grauat ille rates.
An ne parum fuerat causam dare mortis acerba,
Ni ferrum fugiens tu quoque triste dares?
Tolle precor tumidas tecum hoc, iam tolle per undas.
Discessu, satis est, si perit illa tuo.

In Cæcilianum.

Si tibi per genium fas est iurare Mineruæ,
 Per Veneris flauas Cæciliane comas;
 Nec in bar excipitur solis, nec cornua Phœbes,
 Nec capitolini crura, caputq; patris:
 Cur mihi tu uentrem, cur intestina deorum,
 Hispana tactus religione, sonas?
 Non pudeat heu cælum rebus fœdare pudendis?
 An credis magnos hæc quoque habere deos?

Ad Marinum Caracciolum.

O dulce ac lepidum Marine factum,
 Dignum perpetuo ioco, atque risu,
 Dignum uersiculis, facetijsq;
 Necnon & salibus Marine nostris.
 Ille maximus urbis Imperator
 Cæsar Borgia, Borgia ille Cæsar,
 Cæsar patris ocellus, & sororis,
 Fratrum blanditiæ, quies, uoluptas,
 Montis pupulus ille uaticani,
 Ille inquam dominæ urbis inquinator,
 Cæsar Borgia, Borgia ille Cæsar,
 Cynadi patris impudica proles,
 Mœchus ille sororis, atque adulter,
 Fratrum pernicies, lues, sepulchrum,
 Montis bellua tetra uaticani;
 Quingentas modo qui uorauit urbes
 Imbuens scelere, & malis rapinis,
 Vrbes sub ducibus suis quietas,

PEIGRAMMATON

Quascunque aut Latium ferax uirorum,
 Aut Campania pinguis, aut per alta
 Diuisi iuga continet Sabini;
 Hisq; ingessit Ariminum, Pisaurum,
 Urbinum, Populoniãq; magnam,
 Camertes pariter, Forumq; Lini
 Corneliq; forum, Fauentiamq;
 Et quantum Aemiliæ est, Hetruriaq;
 Quantum circuitu hic & inde longo
 Neptuni lauas æstuantis unda.

At nunc quis neget esse opus deorum?

Dum uecors animi impotente morbo,
 Quæris plura, nec est potis misellus
 Explere ingluuientem periculosam;
 Ecce ecce euomit; ò Iouem facetum,
 Ò pulchram Nemesim, ò uenusta fata.
 Verum salicet id Marine, uerum est,
 Quod dici solet, en fides probat nunc;
 Fortunam si auide uorare pergas;
 Eandem male concoquas, necesse est.
 Ut iure euomere hunc putemus ipsum,
 Qui tantum miser hausit oppidorum.

Ast id omne, quod hausit, oppidorum,
 Quod quinque assiduis uorauit annis,
 Imbutus scelere, & malis rapinis,
 Scis quot euomit diebus? uno;
 Ò lucem meam, ò Iouem facetum,
 Ò pulchram Nemesim, ò uenusta fata,
 Ò dulce, ac lepidum Marine factum.

De Cæs. Borgia

Aur nihil, aut Cæsar uult dici Borgia: quid ni?
Cum simul & Cæsar possit, & esse nihil.

Ad Eundem,

Omnia uincebas: sperabas omnia Cæsar.
Omnia deficiunt; incipis esse nihil.

Dies Genialis.

Aureli perfunde meis unguenta capillis
Tu super, & uernas sparge Nearchæ rosas,
Sed prius æstiuum ramis defendite solem;
Et uiridi mollem sternite fronde torum.
Non plumæ, non piæta iuuant me stragula, nec quæ
Pauonis uario sponda colore nitet.
Larga coronata disponite pocula mensa;
Satino & gelidas adsociate niues:
Certatimq; leues potanti inducite somnos.
Sic iuuaet ætatis ducere fila mea.
An scimus miseri, quid lux uentura minetur?
Vivamus. mortem fallere nemo potest.

Ad Amicam.

Da mihi tu mea lux tot basia rapta petenti,
Quos dederat uati Lesbia blanda suo.
Sed quid pauca peto, petite si pauca Catullus
Basia? pauca quidem, numerentur, erunt.
Da mihi, quos calum stellas, quos litus arenas,
Siluaq; quos frondes, gramina campus habet.

EPIGRAMMATON.

Aere quot uolucres, quot sunt & in æquore pisces;
Quot noua cæcropiæ mella euentur apes.
Hæc mihi si dederis, spernam mensasq; Deorum,
Et Ganimedæa pocula sumpta manu.

Ad Bassum de Phyllide.

Cum de cathedra Basse surgeret nuper
Mammosa Phyllis; tunica mollis, ut sæpe
His accidit, qui obesulas habent clunes;
Intrauit illuc, unde prodeunt auræ,
Quæ de Sabæis messibus nihil spirant:
Quod ut animaduertit dicaculus quidam;
Vrbaniorem ut se faceret, ait ridens:
Heus Phylli, quis nam mordicus tenet uestem?
Vorabit hanc, ni præcaues. Ad hunc Phillis,
Immo, inquit, ut scias, sibi labra abstergit:
Accede pupe, basiare te nam uult.

Ad Vesbiam.

Aspice, quàm uarijs dstringar Vesbia curis.
Vror, & heu nostro manat ab igne liquor.
Sum Nilus, sumq; Etna simul: restringite flammam
O lacrymæ, lacrymas ebibe flamma meas.

Ad Aeglen.

Si tibi sum Phœbus; si sum tibi Iupiter Aegle:
Cur tu non Daphne sis mihi, non Danae?

Ad Pulicianum.

Ait nescio quis Pulicianus,

Ni pulex magis sit uocandus hic, quæ
 Vnus grammaticus, sed his minutis
 Vel longe inferior, minutiorq; est;
 Diuinum sibi passerem Catulli
 Haud quaquam bene passerem sonare;
 Nec iam id esse, quod autument legentes,
 sed quod uersiculis parum pudicis
 Ludens innuat ipse Marialis:
 Da mi basia, sed Catulliana:
 Quæ si tor fuerint, quot ille dixit;
 Donabo tibi passerem Catulli:
 Ut sit, quod puero poeta possit
 Post longas dare basiationes,
 Quod saluo nequeat pudore dici.
 Proh dū quam uasfer es Puliciane;
 Solus qui bene calleas poetas.
 Nimirum, & quod ab omnibus probeur,
 Mutandam quoque suspicaris illud,
 Quod nunc illepidumq; & infæcerum
 Mendosis epigrammarum libellis
 Insulse legit imperita turba:
 Sic forsitan tener ausus est Catullus
 Magno mittere passerem Maroni:
 Cum sit simpliciusq; rectiusq;
 Mitti, dicere, mentulam Maroni.
 Sed quid uos Aganippides puella
 Ridetis? meus hic Pulicianus
 Tam bellum sibi passerem Catulli:
 Intra uiscera habere concupiscit.

EPIGRAMMATON

De Eodem.

Vanas gigantum iras, & impetus graves
 Miratur aliquis audiens mortalium;
 Ausumq; calo vincula inferre irrita
 Sæuum Typhoea, cum iugosum Pelion
 Adderet Olympo. matre nec terra satium
 Agnosceret sese; impium donec pater
 Iræus ardenti igne substulit caput;
 Ut par erat: nam quis petat sanus Deos?
 At nunc quis hoc, quis hoc ferat mortalium?
 Iners, pusillus, unus, heu pulex ciet
 Turmas, cohortes, copias, manipulos
 Muscarum; & altos scandere adparat toros
 Heroum; opacis qui sub umbris arborum
 Strati, ac perenni flore sub fulti caput,
 Ducunt quietem perpetem, æternam, optimam;
 Nec nostra curant dicta, vel facta amplius,
 Ut qui beatos incolant tui locos;
 Et nomen alte in arce sacrarim suum,
 Functi periculis, & malis laboribus;
 Cunctasq; fortunæ improbæ calcant minas,
 Ne dum pusilli pulicis morsus leues.
 At tu moleste, amare, uesane, impie
 Pulex, inepti concitator agminis,
 Quò proripis te? quò uocas muscarias
 Istant phalanges? quò uolatiles globos
 Impellis audax? i procul miser, miser,
 I criminose maximam in malam crucem.
 Haud fas quietas manium sedes Deum

Muscas subire, pulicumq; copias.
 Nil hic negoci uel, uel pessimis
 Tuis maniplis: quid moraris impie?
 Abi profundam in noctem, & ultimum Chaos.
 Speranda certe gloria hic nulla est tibi.
 Quos dii probauere semel, hos semper probant.

Acteon Marmoreus.

Viderat ideo ouidas in uertice diuas
 Phryx Paris, & dixit, uincis utranque Venus.
 At si, Gargaphijs quam nos male uidimus undis,
 Vidisset, poterat dicere; cede Venus.

Orpheo Respicienti.

Hoc fuit infelix, & adhuc heu respicis Orpheu,
 Quod te, quod miseram perdidit Eurydicen.

Echo Loquitur.

Vidi, arsi, fleui, tristemq; (heu fata) repulsam
 Spreta tuli: sum nunc uox, sonus, aura, nihil.

Eadem Iocatur.

Cum facie caream, quæris, cur dicar imago:
 Cum tua uerba sequar: dic, ubi lingua mea est?

In Malum Librum.

si sapi, hospes abi; miserum neu tange libellum.
 Non hic Mæoniden, Virgilium ue leges,

EPIGRAMMATON

Sed fœdas Bauij chartas, & olentia Mœni
Carmina, Romani dedecus eloquij.

Quid dubitas sacros incendia poscere lucos;
Abnuerit liquidas si dare Phœbus aquas?

ACTII SYNCERI SANNAZARII
NEAPOLITANI, VIRI PATRI
CII, EPIGRAMMATON
LIBER II.

CVM uehor pieta uacuus phaselo;
Et modo septos iaculis echinos,
Nunc bene hærentes scopulis laboro
Vellere conchas:

Tange uocales studiosa chordas
Musa; & auratum moderare plectrum:
Pauca de multis referamus acta
Regis amari.

Qualis herbofo spaciata campo
Virgo, iam matris decus, & uoluptas,
Necit è solis uiolis coronam,
Cætera linquens:

Hic ubi ueras imitata turres
Tot simul pinnis, niuesq; rectis,
Rupe Mergillina sedens, propinquum
Spectat in aquor,
Adsit ex imo Galatea fundo,
Nil timens sæuos Polyphæmi amores;
Nec mihi durum refluxens canenti
Obstrepas unda.

Sit licet magnus, trepidasq. turmas
 Fregerit primis Federicus ausis;
 Cum puer celsas penetravit alpes,
 Saxaque Rheni:

Texerit latis pelagus carinis,
 Dalmatium dites populatus urbes:
 Senserit presso prope fulminantem
 Ore Timaeus:

Cinxerit sacra meritum corona
 Et caput; Gallos quoniam feroces
 Contudit: totas renouavit ora ex
 Fauibus urbes:

Nil tamen maius, nihil egit unquam
 Fortius; quàm quòd titubante regno,
 Cum sibi sceptrum, & diadema posset
 Sumere tutus;

Coniugem caram, propriosq. natos
 Liquit, & fidas lacrymas clientum,
 Fratris heu pulsam sobolem secutus
 Per mare vastum.

Ergo nunc illi moderator alti
 Aetheris; cui sunt pia facta curæ;
 Regium frontis decus, & negatos
 Addit honores.

O' fides, rarum, placidumq. numen;
 O' mihi nullis reticenda sacra;
 Tete ego aeternum prece, uictusq.
 Pionus ad orem.

De Andrea Matthæo
Aquiuiuo .

Cernis , ut exulet patrijs Aquiuiuus in armis ;
 Durâq; spumanti frena relaxet equo ?
 Quis mites illum Permessi ausisse liquores
 Credat , & imbelles excoluisse lyras ?
 Consurgunt niueæ fulgenti in casside cristæ :
 At clypeus toruo Gorgonis ore tumet .
 Macte animo , rigidum Musas qui stringere ferrum ,
 Qui Mariem doctos cogis amare choros .
 Hæc ducis est uireus ; non uni insistere palmæ ;
 Sed nomen factis quærere , & ingenijs .

In Bubonem .

Nam quis te inepte bubo tam stolidus furor
 Adegit importunum inire prælium ,
 Isto indecenti rostro , & alis luridis ?
 Quid bellicosæ uolucris insulse asperos
 Laccissis ungues ? de sine miser dum licet ;
 Ne dormientis excites somnum tuo
 Cum maximo (ut par est) malo , ac clade ultima .
 Sed peruenire uis in ora uulgi ; & hæc
 Via cupis scelestæ fieri notior ?
 Non assequere ; nec profecto tam bono
 Fruere fato . An hoc pudendo sanguine
 Se tingat Aquila , fulminum & cali imme mor ?
 Ponenda honestæ mortis hæc spes est tibi .

Ad Matonem .

Vt mandem uictura meis tua nomina cartis ;
Diciſ amicitiam te Maſho uelle meam .

Et tibi ſemper in ore duces , quos Graius Homerus ,
Quos noſter Latia uexit in aſtra tuba .

Dumq; ego ſum tanti te iudice ; uenit ab horto
Cum donis holitor biſ ue , ſemel ue tuus ,
Scilicet aeterni prætium mihi grande daturus
Nominis , & fidæ pignus amicitia .

O Maſho , quàm felix & amico , & uate reſertos es ,
Quàm felix horto , muneribusq; tuis ;
Si quod diſ genitis uix tot peperere labores ,
Id tibi lactuæ , prototomiq; dabunt .

De Patria Homeri .

Smyrna, Rhodos, Colophō, Salamin, Ios, Argos, A-
Cedite iam : cælum patria Maonide eſt . (thena .

De Luna, & Pane .

Effudit longas tegeæa in rupe querelas
Pan captus forma candida Luna tua .

Cumq; leui calamos cera coniungeret, addit ;
Prædata eſ ſenſus tu quoque canna meos .

In Tumulum Amaranthæ .

Hic Amarantha iacet ; quæ , ſi ſas uera fateri ,
Aut Veneri ſimilis , uel Venus ipſa fuit .

Ad Ferrandum Regem.

Ex ferro nomen tibi sit licet, aurea condis
 Sæcula; nam sub te principe nemo metit.

De Summontii Pietate.

Excitat obstrictas tumulis Summontius umbras;
 Impleat ut sanctæ munus amicitiae.
 Vtq; prius uiuos, sic & post fata sodales
 Obseruat; tristes & sedet ante rogos.
 Nec tantum uiolas cineri, ac bene olentia ponit
 Sæpta; sed & lacrimis irrigat ossa pijs.
 Parua loquor: cultis reparat monumenta libellis;
 Cum possint longam saxa timere diem.
 At tu, uiuaci quæ fulcis nomina fama,
 Poscenti gratas Musa repende uices:
 Vt quoniam dulces optat sic uiuere amicos;
 Viat, & in libris sit sacer ille meis.

De Venere, & Diana.

Incultam aspiciens siluis Cytherea Dianam,
 Risit, & , An tendes retia semper? ait.
 Cui Dea casta: Feris cur non ego retia tendam;
 Tendere si potuit uir tuus illa tibi?

Ad Aeglen.

Absentem quæris, præsentem despicias Aegle.
 Non redamas; sed me uis in amore mori.

De Venere, & Priapo.

Traētabat clypeum Marti placitura Dione :
 Sæuaq; feminea sumpserat arma manu .
 Pone D ea , exclamat periulanti uoce , Priapus ;
 Pone ; decent istas hæc magis arma manus .

In Gelliam .

Quem tu nunc patruum , nunc patrem Gellia dicis ;
 Hic tibi nec patruus Gellia , nec pater est .

In Flaccum .

Non largitur opes , & uult epigrammata Flaccus .
 Iure suo hæc poscit ; uult sibi uerba dari .

De Peto Compatre .

Petus delicia tuæ Dione ;
 Vni cui Charitum sales beatos ,
 Cui fontes dederas facetiarum ,
 Ac risus simul eleganter omnes ;
 Petus mortuus est tuus Dione ,
 Petus compatre usque ad astra notus .
 Qui puro niuæ colore mentis
 V incebat nitidissimos olores .
 Cui de lacteolis tuis papillis
 Donarunt uiolas iocusq; , Amorq; ,
 Donauit teneram Thalia myrtum .
 Mox promens citharam decentiorem ,
 Versus addidit eruditiores .

O'sæu , nimium , malæq; Parcæ ,

EPIGRAMMATON

Vestros non potuit tenere susos
 Petus; qui rapidas domare tygres;
 Qui duras potuit mouere quercus,
 Vestras non potuit tholos morari.

Sic, sic occidis heu miselle Pete:
 Nec te pierides tuæ, nec ipsa
 Quæ te per Paphon, & Gnidon uirentem,
 Per colles Amathuntios uocauit,
 Fatis eripuerè tam malignus.

At non unanimes tui sodales,
 Quos tu pectore tam pio colebas.
 Quos tristes obitu tuo relinquis,
 Hoc duro tibi defuere casu.
 Quin me transligerim, ferosq; Celtas,
 Lustrantem Morinum pigras paludes,
 Dum quæro Oceani ultimos recessus;
 Veris nuncius obruit querelis.
 Ergo quid tibi tam uagus uiator,
 Cui nec pulchra Neapolis, nec aliæ
 Colles Pausilypi, nec ipse adesset
 Sebethos pater, aut pater Vesæus;
 Inferre exequiarum amice possem?
 Rupem, quam uagus hinc, & inde Nereus
 Alterna ueniens retundit unda,
 Accessi; & procul angulo in supremo
 Stans, supra pelagi alluentis æstus,
 Manes terq; quaterq; conuocaui.
 Hic fudi lacrymas amariores:
 Hic uici gemitus uel unus omnes,
 Omnes & simul omnium querelas.

Mox quamuis cineri tuo decentem
 Pontanus tumulum pararit, ac te
 Cognatus ueneretur inter umbras;
 Quamuis & diuturnius sepulchrum,
 Quod nec secula uincere ipsa possint,
 Diuinis paret excitare charthis:
 Nostrum non tibi qualecunque munus
 Inter frigora, solitudinesq;
 Cessauit; nec honore te supremo
 Fraudari miser: hoc scit ipsa Thethis;
 Scit late Oceani unda Gallicani.
 Stant aræ tibi, stat uidenda nautis
 Terrent tumuli pusilla moles;
 Et buxus super, & dicata quercus.
 Nam myrtum regio illa non habebat.
 Quæ iussit pietas sacrare, ut esset
 Naturæ tibi terminus sepulchrum.

Ignes Nocturni Romæ.

Aspicias, ut picti uultus imiterur olympi,
 Certet & astriferos uincere Roma polos.
 Scilicet hos Augusto tibi largitur honores;
 Ne cupias magni tecta uidere Iouis.
 Alta coronatæ iaectant incendia turres:
 Et Vaticano fulmina monte tonant.
 Dumq; palam tantos cupit ostentare paratus
 Vrbs nimium in laudes ambitiosa suas:
 Viuant astra, inquit, summo contenta Tonantes;
 Pareat Augusto dum modo Roma suo.

EPIGRAMMATON

De Tyrannis, & Bruto.

Cum tot Tarquinius passim consurgere cernas ;
Miraris, Brutum cur ferat Italia ?

In Tumulum Pueri.

Nate patris, matrisq; amor, & suprema uoluptas,
Accipe, quæ nobis te dare par fuerat.
Basta eheu, tristesq; notas damus; inuida quando
Mors imminaturo funere te rapuit.

De Hercule, & Ganymede.

Palluit Alcides teneri Ganymedis amore :
Et uetus amissi cesserat ador Hylæ.
Quid linquet nobis puer hic? ait uxor; honores:
Eripuit quondam; nunc rapit ecce uirum.

In Vfentem Crapulatorem.

Non futuit, non prædicat, non irrumat Vfens:
Ista olim: quid nunc? aut uomit, aut comedit.

In Degenerantem.

Nomen aui, non facta refers: diceris ab illo
Alter, sed iuuenis tu, precor; ille senex.

De Ioue, & Cupidine.

De Veneris nato quæsta est Dictynna Tonanti,
Quòd nimis ille puer promptus ad arma foret.
Tum pater accito ostendens graue fulmen A mori,
Hoc tibi sane fuer spicula franget, ait.

*Cui lascius Amor motis hæc reddidit alis:
Quid si iterum posito fulmine Cycnus eris?*

In Riccium.

*Aegrotat sedis vitio, & male Riccius audit.
Quid, si esset surditi Riccius auriculis?*

De Danae, & Ioue.

*Formosam Danaen munibat aenea turris:
Et satis hoc nanus credidit esse pater.
Indoluit, teneræ miseratus fata puellæ
Iuppiter, & subito factus amator, ait.
Ergo arcere potes natam diuisq; , uirisq;
At si non arces imbribus; imber ero.*

De Lucio Grammatista.

*Noctes, & noctes iterat dum Lucius, illi
Perpetuam noctem præbuit altus Arar.*

De Vulcano, & Venere.

*Horrida calicolis narrabat prælia Miuors,
Seuâq; terribili capta trophæa manu:
Quòd Venus audiret, doluit Vulcanus &, Heus tu
Inquit, an exspectas, ut mea uincla canas?*

De Selpso.

*Miraris, liquidum cur non dissoluor in amnem,
Cum nunquam siccas cogar habere genas.
Miror ego, intenues potius non esse fauillas,
Assidue carpant cum mea corda faces.*

EPIGRAMMATON

*Scilicet ut misero possim superesse dolori;
Sic lacrymis flammæ temperat acer amor.*

De Hercule, & Ioue.

*Pendebat Phrygiæ Tirynthius ore ministri;
Delicias magno dum facit ille Ioui.
Tum pater, haud equidem faui fortissime, dixit,
Formosum rapuit cum tibi Nais Hylan.*

De Venere, & Pallade.

*Indureat thoraca humeris, galeamq; decoro
Aptarat capiti, Marte iubente, Venus.
Nil opus his, Sol, Diana, inquit; sumenda fuerunt,
Cum uos ferratæ circuire plagæ.*

Catonis Tumulus.

*Hic, ubi libertas, magni & iacet umbra Catonis;
Quàm melius poterant Cæsaris ossa tegi.*

De Venetorum Signis.

*Romanas Aquilæ postquam liquere cohortes;
Magnanimus turmas ducit in arma Leo.*

De Andrea Matthæo AQUIUI- uo Duce Hadriæ.

*Mæsta bituntinæ duxerunt ocia Nymphæ;
Nec Faunis solitos exhibuere choros.
Scilicet optato quicquid sine principe cernunt,
Ingratum est, tantus principis urget amor*

Nec satis est, positis arcum spreuisse sagittis,
 Questibus & totos continuasse dies.
 Ast etiam nostris faciunt conuicia terris:
 Et nos Syneras, Lotophagosq; uocant.
 Vera loquor: diuæ ueniam date uera loquenti:
 Non amor hic certe, sed magis inuidia est.

De Thelesinæ Crinibus.

Dum nectit flauos auro Thelesina capillos;
 Contraxit radio Phœbus, & erubuit.
 Mox hæc ad superos: en auro iungitur aurum:
 Hoc est mortales, hoc superare Deos.

In Galeatium Caracciolum.

Hippolyten, Leden, Thelesinam diligis unus:
 Dic mihi, quid tota restat in urbe boni?

In Theatrum Campanum.

Dicite semidei, siluarum numina, Panes,
 Et si qua aduentu es Nympha fugata meo:
 Cui licuit tantas sexorum euertere moles,
 Quas iam dissectas uix nemora alta tegunt?
 His ne olim sueta est cuneis campana iuuentus
 Amphitheatrales læta uidere iocos?
 Nunc ubi tot plaususq; hominum, uocesq; canoræ,
 Tot risus, tot iam gaudia, tot facies?
 Scilicet, heu fati leges, rapit omnia tempus;
 Et quæ sustulerat, deprimit ipsa dies.

EPIGRAMMATON

De Fonte Mergillines.

Est mihi riuo vitreus perreni

Fons, arenosum prope litus; unde

Sæpe discedens sibi nautæ rores

Haurit amicos.

Vnicus nostris scæter ille ripis,

Montis immenso sitiente tractu,

Vitifer qua Pausilypus uadosum ex-

Currit in æquor.

Hunc ego uitta redimitus alba,

Floræ, & æstiuis ueneror coronis;

Cum timent amnes, & hiulca sæuam

Arua leonem.

Antequam festæ redeant calendæ

Fortis Augusti, superantq; patri

Quattuor luces; mihi tempus omni

Dulcius æuo.

Bis mihi sanctum, mihi bis uocandum.

Bis celebrandum potiore cultu,

Duplici uoto, geminâq; semper

Thuris acerra.

Nanque ab extremo properans eoo,

Hac die primum mihi usgienti

Phœbus illuxit, pariterq; dias

Hausimus auras.

Hac & insigni peragenda ritu

Sacra solennes ueniunt ad aras.

Nazari unde omnēs tituli, meæq;

Nomina gentis:

Nazari uastas cohibentis undas
 Aequoris, sauosq; donantis æstus,
 Quicquid & uani truculentæ iussit
 Ira Neronis.

○ decus cali, simul & tuorum,
 Rite quem parua ueneramur æde;
 Cui frequentandas populis futuris
 Ponimus aras:

Si mihi primos generis parentes,
 Si mihi lucem pariter didisti:
 Huc age; & fontem tibi dedicatum
 Sæpe reuise.

Diuo Nazario.

Natali quòd Diue tuo lucem editus hausi;
 Quòd tua nascenti lux mihi prima fuit:
 Aëtius hoc riguo paruum cum fonte sacellum
 Dedico; tu nutu fac rata uota tuo.
 Ut quæ sextiles lux uenerit ante calendas
 Quarta, sic hic generi bis celebranda meo;
 Et quòd solennes reuocat tua festa per aras;
 Et quòd natalem contingit esse meum.

De Lauro, ad Neritiorum
 Ducem.

Illæ deum lætis olim gestata triumphis
 Claraq; Phœbææ laurus honore come,
 Iam pridem male culta, nouos emittere ramos,
 Iam pridem bacas edere desierat.
 Nunc lacrymis adiuta tuis reuirescit; & omne

EPIGRAMMATON

*Frondiserum spirans implet odore nemus .
Sed nec eam lacrymæ tantum iuuere perennes ;
Quantum mansuro carmine quod colitur .
Hoc debent Aquiniue Duces tibi , debet & ipse
Phæbus ; nam per te laurea silua uiret .*

In Tumulum Cottæ Veronensis .

*Sperabas tibi docta nouum Verona Catullum :
Experta es duros bis uiduata deos ,
Nulla animum posthac res erigat ; optima quando
Prima rapit celeri Parca inimicam manu .
Quæ tamen ut uidit morientis frigida Cottæ
Ora ; suum fassa est crimen , & erubuit .*

In Picentem medicum .

*Quòd noctu latras , quòd fellas olfacis unus ;
Da ueniam Picens , hoc canis est uitium
Sed quia tu Cynicus uis dici , & Clinicus idem ;
Esse idem poteris Merdicus , & Medicus .*

De Ferdinando Iuniore .

*Si merita audieris Ferrandi ; Ne Ætora credas :
Si numeres annos ; dixeris Antilochem .*

*Tumulus , in quo ploratur
Filius unicus .*

*Cur heu lætitiã , falso dixere parentes ?
Tristitiã qui me dicere debuerant .*

Natus eras miseræ lux unica matris , ocellus
 Vnicus ; hunc Lachesis noxia subripuit .
 I nunc , uel Nioben confer mihi ; cuius habet fors
 Hoc melius ; fieri saxea quòd potuit .

In Picturam.

Anna parens , cui caelestem sperare nepotem
 Contigit , intactæ uirginis Anna parens :
 Ut tandem te te meliori in sede locares ,
 Credibile est artes edidicisse nouas .
 Scilicet obscœnæ semper conuicia turbæ ,
 Et scelera antiqui perpetiar domini ?
 Vix hæc ; & medicas inuadis protinus artes :
 Nec mora , iam cæcis lumina restituis .
 Accurrunt ægri ; complentur compita rhedis ;
 Occupat angustas sedula turba uias .
 Ecce in quo piæta es , paries excinditur ; & te
 Accipit hospitio nata benigna pio .
 Nimirum sapiis Anna ; hoc contulit ipsa senectus ;
 Haud aliter poteras hac caruisse domo .

De Iunone, & Ganymede.

Iusserat Iliacum mensis adstare ministrum
 Iuppiter : at coniux , Quis mihi miscet , ait ?
 Ille uerecundis libat chrystalla labellis :
 Cui Dea ; Amatori de puer ista tuo .

In Catonis Laudem .

*Quæ tegit exinctum cum libertate Catonem ,
Insultat tumulis Cæsar arena tuis .*

De Homero in latinum uerso .

*Quid semprem de uate sacro contenditis urbes ?
Ecce potest ciuem dicere Roma suum .
At uos aut nostrum , si fas , auferte Maronem ;
Aut alium uobis quærite Mæoniden .*

In Tumulum Assanii .

*Tu , qui disiectos artus , inhumataq; furtim
Assanii occulto membra refers tumulo ;
Macte animi pietate , tamen nihil irrita busti
Gloria tam claros afferet ad cineres :
Quandoquidem uoluit potius sic sparsa iacere ,
Quàm cadere ad tristes nobilis umbra rogos .
Nunc late exigui fines egressa sepulchri ,
Eorum fama uerberat Oceanum .
Contempsit dulcemq; animam , floremq; iuuentæ ;
Sanguine ut agnato dedecus elueret .
Cumq; hausit sæui stricto latus ense tyranni ;
Laudem obitu statuit quærare , non tumulum .
Quodq; magis mirere ; hilari , ridensq; cruentos
Carnificis cultos cernere sustinuit .
Disimulet patriam ; taceat nomenq; genusq; :
Qui facit hoc , dicit se Lacedæmonium .*

In Tumulum Caudolæ.

Heu quæ te rigidi rapuit uis effera fati ;
 Quis matri miseræ tot perperit lacrymas
 Flos ueterum Caudola uirum ? tibi mœsta sepulcrum
 Illa dedit ; tristes Aëtius hoc titulos ;
 Hos titulos ; qui te nigras descendere ad umbras ,
 Obduci stygia non patientur aqua .
 Tempora miretur qui uis sua : talis Achilles ,
 Talis , cum caderet , martius Hector erat .
 I precor , i millos non durature per annos ,
 Nestoreos qui iam uiuere dignus eras .

De Ioue, & Amore

Iuppiter infraëtos iactat dum sæpe gigantes :
 Et sibi seruati dat decus omne poli :
 Sic est , inquit Amor ; nanque hoc mugire solebas
 Tunc quoque , cum torua fronte iuuenicus eras .

Hymnus Ad D. Nazarium.

Nazari heu quis me tibi ad hanc supremâ
 Littoris ripam , quis ad hos putasset
 Tethyos fluctus , quis ad has daturum
 Thura paludes ?
 Post tot emensos pelago labores ,
 Tot pererratos populos , sub ipso
 Fine terrarum datur ecce amicum

EPIGRAMMATON

Cernere numen .

Ergo in extremis pater alme terris
 Barbaræ norruunt tua sacra gentes ,
 Quæ laus dextrum Liger æstuosis
 Obijcit undis .

Iamq; & Aulercos genus acre , & ipsos
 Cernis ad te Lexouios citato
 Essedo , & picta uolitare flauos
 Puppe Britannos .

O mihi semper geniale cœli
 Sydus , o famæ decus omne nostræ ,
 Auctor o idem mihi gentis , & spi-
 Rabilis auræ .

Se tibi debet proauorum origo , &
 Sanguinis si sunt decora ulla nostri :
 Debet & præsens genus , & futurum ,
 Debet & hæc lux

Sacra ; quæ magnum mihi prima solem
 Obtulit nascenti , & inane aperti
 Aeris , pulchrosq; micantis æthra
 Tot simul ignes .

Hinc tuis per me dare grata templis
 Munera , hinc natalicias coronas
 Annuis sœuenit sociare fertis ,
 Dum fuit hæc fors .

Nunc in ignotis uagor ecce campis ,
 Regis heu cari exilium securus ;
 Dum fides , & fas , & amor , Piusq;
 Me rapit ardor .

I puer , buxum nemore è propinquo

Collige, & siquas tibi litus offert
 Quercuum frondes; celebrare mastum
 Sic iuuat annum.

O' ubi dulces patriæ recessus
 Abluis sebeihe loca illa myrto
 Consita; ò, qui Pausilypi uirentes
 Dei mihi citros,
 Quà tuum lambens maris unda fontem
 Margines parui minuit sacelli,
 Nostrum opus; quo se recreet quotannis
 Leta iuuenius.

Quæ tibi sacris operata arenis,
 Frondibus remos, celeresq; cymbas
 Ornat; & forsàn mea nunc, ut olim,
 Dona requirit.

Heu pater, cur heu mihi ad institutos
 Non licet iam iam properare cursus?
 Cur uetor templis, & adesse ludis
 Rite dicatis?

Sit satis uentos tolerasse, & imbres,
 Ac minas fatorum, hominumq; fraudes:
 Da pater tecto salientem auito
 Cernere fumum.

De Amore Fugitiuo.

Queritat huc illuc raptum sibi Cypria natum:
 Ille sed ad nostri pectoris ima latee.
 Me miserum, quid agam? durus puer, aspera mater;
 Et magnum in me ius altera, & alter habent.

Si calem ; uideo , quantus Deus ossa peruret :

Sin prodam ; merito durior hostis erit.

*Adde, quod hæc non est, quæ natum ad flagra reposcat,
sed quæ de nostro bella cruore uelit.*

Ergo istic fugitiue late ; sed parcius ure :

Haud alio poteris tutior esse loco .

De Camilla Scalampa

Mediolanensi .

Fumantem ambustis olim Phaetontæ quadrigis

Excipit rapidis fluctibus Eridanus .

Ecce recens Ticine tibi de sole trophæum

Erigit auratis culta Camilla comis.

Nam Deus ille tuis ausus concurrere ripis ,

Maioris numem sensit adesse Deæ .

O' fatum fluuiorum : ergo noua fabula uestris

Semper erunt Nymphis aut pater ; aut Phaeton .

De Violante Grappina

Femina Præclaris.

Vnde mihi has uiolas affers puer ? accipe mater :

Quando aliud calida de niue nil potui .

De niue tu calida uiolas ? perstrinxit ocellos

Candor ; & ecce, niuem quod puto , pectus erat .

Mira refers : sed tela ubi sunt illa aurea ? habebam

Cum legerem uiolas ; nunc Violantis habet .

De Morinna .

Sit spectanda comis ; sit pulchro corpore tota ;
 Sit Venus , & blandas spiret ab ore rosas ;
 Aoniasq; Deas , ipsam quoque Pallada uincat
 Ingenio ; & dulci pectore mella fluant ;
 Dum tamen ire mihi noctem Morinna quietas ,
 Et sinat arbitrijs libera iura mei .
 Arsimus ; & primos miseri defleximus ignes :
 Hoc satis : extremo turpe in amore mori .

Ad Animum suum .

Arstisti ; & miseras consumpsit flamma medullas ;
 Aridaq; in cineres ossa abiire leues :
 Fleuisti ; roremq; oculi fudere perennem ;
 Sebethus lacrymis creuit & ipse tuis :
 Ardendi , flendiq; igitur quæ tanta cupido est ?
 O anime , exequias disce timere tuas ;
 Ne ue iterum tua danna , iterum tuâ funera quæras :
 Sirenum scopulos præteruisse iuuat .

De Cassandra Marchesia .

Desine formosæ dotes numerare puellæ ;
 Desine iam extinctas sollicitare faces .
 Nã dum sæpe comas , frontemq; , humerosq; manusq;
 Commemoras ; proprios extruis ipse rogos .
 Dumq; oculis Cassandra , animo Cassandra recurset ;

EPIGRAMMATON

Cassandra heu mentis us habet omne tuae.
 Blandus amor tacitis subresit in ossa uenenis.
 Sic sibi uel fatum quilibet esse potest.

Hymnus Diuo Gaudio.

Gaudete cœtus uirginum
 Plenas habentes lampadas.
 Sponsus sacras ad nuntias
 Venit repente: surgite,
 Venit serenus lucifer,
 Nocturna pellens sidera:
 Optata lux solennibus
 Adest dicata gaudijs,
Lux clara, qua fugans nigram
 Mundi sator caliginem,
 Vestri latere gloriam
 Patris diu non passus est;
Qua Gaudiose segmina,
 Tot inreperta seculis
 suis uidenda ciuibus
 Diues retexit urnula.
O ter beate & amplius
 Lapis pusille, qui tuo
 Tantum uerendum præsulis
 Sinu recondis puluerem.
Præsul sed ò beatior,
 Clara decus Neapolis,
 Tuæ benignus patriæ
 Fer Gaudiose gaudia.

Ad sita fides, & ueritas;
 Ad sit probata castitas:
 Morbos, famem, pericula
 Tuis repelle mœnibus.

Ergo tibi sit gloria
 Inseperata Trinitas,
 Verbum, Paterq;, & Spiritus,
 Qui condidistis omnia.

De Eodem ad Vesperas.

Audiat surgens pariter, cadensq;
 Sol tuas laudes, meritosq; honores,
 Urbis ò nostræ cœlum, tuæq;
 Gloria gentis.

Audiat cœlum, mare, terra, & aer,
 Annuos ritus tibi dum nouamus,
 Dum damus flammis adolenda sacris
 Thura per aras.

Huc ades festa redimite fronde,
 Cœlitum plausus, choreasq; relinquens;
 Et tuam sedem, tua Gaudiose
 Ossa reuise;

Ossa, quæ longa tumuli sub umbra
 Abdita, ignaras latuere gentes;
 Nocte mox pulsa redeunt apertas
 Lucis in auras.

Hic dies nobis celebrer, precamur,
 Lætior semper redeat, nec ullos

EPIGRAMMATON

Hostium motus ferat, aut maligni
Sideris æstus.

Da tuis longam uenerande pacem
Ciuiibus, da perpetuos honores,
Da bonam mentem, superiq; plenos
Luminis haustus.

Iusta poscentes animos benignus
Adiuua; iniustos moderare sensus.
Sensiat per te paruiffe castis
Aethera uotis.

Laus tibi cali pater, atque princeps,
Omnium rector simul & creator;
Quem fides ueri studiosa trinum
Credit, & unum.

Ad Diuum Nazarium.

Diue, cui uasti metuenda ponti
Vis, & iratæ famulantur undæ;
Quem per & spumas gradientē, & æstus
Nautæ uocauit,

Ah miser pœnas pelago daturus,
Cum niger circum streperet procellis
Auster, & turbata minax feriret
Sidera fluctus:

Te, mihi sanctum, patriumq; numen,
Te canam, gentis columen latinæ,
Auream prolem patris Africani,
Perpetuæq;

Matri heu uulnus graue, dum relictus

Tybridis ripis, Italoq; cælo,
Sponte trans Rhætos iter, & niuosas

Arripis alpes,

Laete depulsus, uelut ille, primi

Quem rapit cursus generosus ardor,

Pullus, & matrem fugit, & rapaces

Transilit amnes.

Mox & ad Rhenum, horribilesq; tendis

Treuerum gentes animosus hospes,

Morte festinans capere inuidendæ

Præmia palmae.

Hic, ubi è caræ gremio parentis,

Iam necis magnæ comitem futurum,

Excipis celsum pater, & salubri

Perluis unda.

Perluis totas, mora nulla, & urbes:

Vndique exhaustis properatur agris:

Barbaros gaudent Dryidæ sacrorum

Ponere ritus.

Nazari nomen, meritiq; famam

Audijs, siquem Liger in remotis

Occulit ripis, refugo ue inundat

Sequana cursu.

Te neque iniusti rabies Neronis,

Impios iam iam minitantis ignes,

Non per exertos Anolinus urgens

Terruit enses.

Iam uoluptatum, gelidæq; uictor

Mortis, & lapsi reparator orbis

Diceris, milesq; peræque Iberis

EPIGRAMMATON

Notus, & Indis.

Ergo speratum genitor triumphum,
Et parum factis meruisse calum est.
Aureum uultu iubar, & coruscus
Fundis honores.

Salve Io magni noua lux olympi,
Cui per extensas operosa terras
Templa tot surgunt, calidisq; fumant
Ignibus aræ.

Nos tibi hac grata scopulorum in umbra
Rite paruis adiculam columnis
Ponimus: nos perpetuo sacramus
Munere fontem.

Accipe æstiuam, noua ferta, citrum, &
Virgines lauros, gracilesq; myrtos,
Quosq; Mergillina tulit propinquo
Littore odores.

O mibi longos liceat per annos
Hic sacra, & festos renouare ludos,
Et tuum castis sine fraude uotis
Poscere numen.

De Ferdinando Haualo
Piscariæ Príncipe.

Admoueant iterum cælo si castra gigantes
Hoc duce, quo Ligurum gloria fracta iacet:
Cum Marte Enceladus, cum Phæbo signa Typhoeus
Conferet, ipse Haualus cum Ioue bella geret.

In Nolam Urbem .

Infensum Musis nomen , male grata petenti
 Virgilio optatam Nola negavit aquam .
 Noluit hæc eadem Iouiano rustica uati
 Hospitium paruae contribuuisse moræ .
 Iccirco nimirum hoc dicta es nomine Nola ,
 Nolueris magnis quod placuisse uiris .
 At tibi pro scelere hoc cœnosos fusa per agros
 Exhaustit populos siyx uiolenta tuos .
 Iamq; quid ò nullis abolenda infamia sæclis
 Imprecer ? & cælum desit , & unda tibi .

In Lygdamum.

Quæris Lydame , musca cur uoceris ?
 Nam musca es , mihi crede , tam molesta ,
 Quàm nec sunt culices , grauesq; fuci ,
 Quàm nec uermiculiq; , cimicesq; .
 Vnum te tamen arceat necesse est ,
 Turdelæ auxilium cacantis , ut te
 Non muscaria , miluūq; caudæ ,
 Non alæ accipitrum potentiorum
 Auertant , abigantq; sæuientem .

ACTII SYNCERI SANNAZARII
NEAPOLITANI, VIRI PATRI
CII, EPIGRAMMATON
LIBER III.

MARIAE CARLONIAE
GRAPPINAE.

ROPAGO *Formosae arboris*

Formosa uirgo, quae uagos

P *Inter orta Cupidines,*

Veris lilia uincis,

Rosasq; molles, & croci

Pulchre rubentis igneum

Florem, & uuidulas comas

Halantis hyacinthi:

Redisti auitos ad lares,

Felicem ocellulis tuis

Keditura Neapolim,

Caro adnixa marito:

Redisti ad optatos choros

Aequalium, & probos sinus

Matris, ac bene cognitum

Fratriis dulcis amorem.

Quis ò, quis hunc albo mihi

Signet diem lapillulos?

Quis Sabaea calentibus

Addat munera flammis?

Vocanda Musarum cohors.

Huc huc benigna; & abditam

Barbiton cape, myrteis
 Frontem uincta coronis
 Thalia: quid dignum tuo
 Promis fauore? quid bonæ
 Voce, uel fidibus student
 Respondere sorores.

Sed esse quid lætum Deæ
 Hic absque amoribus potest?
 Non mouet Chione suis
 Non me Lyda papillis.

Procul faceffant hinc malæ,
 Sæcli pudor, libidines.
 Mi sæ est, minuat graues
 Si Garlonia curas.

Iuuenta cur me tam cito
 Ludendo inepta deseris?
 Hec erat facies nouis
 Non fraudanda libellis.

Ad Cassandram.

Quarta Charis, decima es mihi Pieris, altera Cypris,
 Cassandra una choris addita diua tribus.

Se fidem seruaturum

Si post fata nouos animas errare per artus
 Vera docent Samij dogmata nota senis;
 Nec pote mens eadem mutari, seu ferus altis
 Erret aper siluis, seu uaga canteat auis:

*Ipsē ego (mens quoniam est uni seruire puellæ)
Exurgam mastis rurtur ab exequijs.*

Ad Federicum.

*Litibus abstinui semper; mihi testis Apollo est,
Et Musæ, & studijs ocia grata meis.
Nunc me nescio quis per tristia iurgia uersat
Scotius, & rauci cogit ad arma fori,
Es fateor magnus pulsis Rex inclyte Gallis.
Pelle-etiam Scotos, & mihi maior eris.*

Ad Eunum.

*Quicquid erat tripodum Comis, Delphisq; petisti;
Discere fortunam dum cupis Eune tuam.
At deus, Extabis supra Regesq; Ducesq;
Veridico tandem rettulit ore tibi.
Tu tamen hinc uanos sumpsisti Gracule fastus:
Iam magni dominus, iam pater, orbis eras.
Ecce crucem ascendis. non te deus Eune sefellis:
Omnia sunt crepidis inferiora tuis.*

*Ad Porciam Branciam, &
Isabellam Sororem.*

*Porcia & Isabella, uenustæ pignora matris,
Dicite, quis uestras non amet illecebras?
Tu quoque dic, tali cum sis dignissima partu,
Quis Leonora tuo nolit ab igne mori?*

Natarum illecebris, matris simul ignibus uri

Qui cupit; is mortis flagrat amore sua.

Vita uale: in lucro est perijisse: sed hoc reliquum, mors

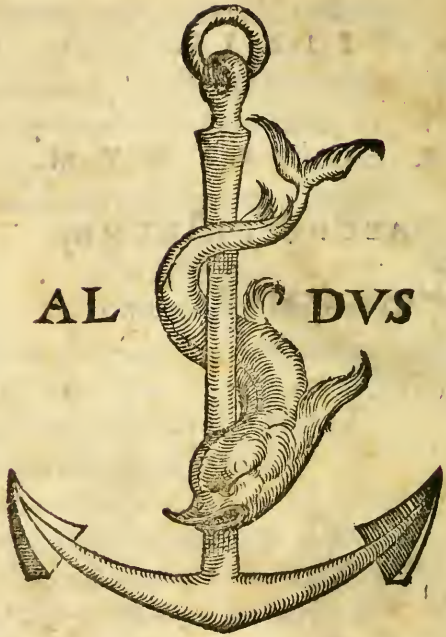
Quod sinus, est ipsis uix satis exequijs.

FINIS.

R E G I S T R V M.

A B C D E F G H I K L M N.

Omnes sunt Quaterniones.

AL

DVS

